

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ

εκδδα

ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

**ΕΘΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
ΚΑΙ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ**

**ΚΣΤ΄ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΣΕΙΡΑ
ΤΕΛΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ**

ΤΙΤΛΟΣ

**Ο θεσμός της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας της
Ευρώπης: Το οργανωτικό και διοικητικό πλαίσιο του
ειδικού φορέα υλοποίησης «Ελευσίνα 2021 Α.Ε.»**

ΤΜ. ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ: ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Επιβλέπων/ουσα:

Δρ. Μιχάλης Χρηστάκης

Σπουδαστής/στρια:

Πηνελόπη Κλεισιούνη

ΑΘΗΝΑ – 2020

Ο θεσμός της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας της Ευρώπης: Το οργανωτικό και διοικητικό πλαίσιο του ειδικού φορέα υλοποίησης «ΕΛΕΥΣΙΝΑ 2021 Α.Ε.»

ΕΣΔΔΑ, 2020

Επιβλέπων: Δρ. Μιχάλης Χρηστάκης

Σπουδάστρια: Πηνελόπη Κλεισιούνη

ΕΣΔΔΑ

Κλεισιούνη Πηνελόπη ©

2020

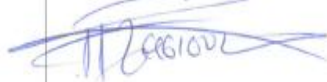
Με την επιφύλαξη παντός δικαιώματος.

Δήλωση

«Δηλώνω ρητά ότι, η παρούσα εργασία αποτελεί αποκλειστικά προϊόν προσωπικής εργασίας, δεν παραβιάζει καθ' οιονδήποτε τρόπο πνευματικά δικαιώματα τρίτων και δεν είναι προϊόν μερικής ή ολικής αντιγραφής.»

Αθήνα, 20/09/2020

Κλεισιούνη Πηνελόπη

Υπογραφή

«Η Ελευσίνα κρατά πάντα κάτι κρυφό γι' αυτούς που θα την επισκεφθούν ξανά»

Σενέκας

(Απόσπασμα από το ντοκιμαντέρ

«Αγέλαστος Πέτρα»

σε σκηνοθεσία του

Φίλιππου Κουτσάφτη)

Ευχαριστίες

Η παρούσα εργασία αποτελεί το τελευταίο μέρος της σπουδαστικής διαδικασίας στην Εθνική Σχολή Δημόσιας Διοίκησης. Ως σπουδάστρια της ΚΣΤ' εκπαιδευτικής σειράς θα ήθελα να ευχαριστήσω όλους/ες τους/τις σπουδαστές/τριες του τμήματός μου, Πολιτιστικής Διοίκησης, που έκαναν την εμπειρία των σπουδών στην ΕΣΔΔΑ άκρως ενδιαφέρουσα και κυρίως αλησμόνητη. Ιδιαίτερες ευχαριστίες στους Ελένη, Νίκο, Σωτήρη και Χρίστο. Θα ήθελα να ευχαριστήσω ένα μεγάλο μέρος των εισηγητών που συνέβαλαν τόσο στην κατάρτιση όσο και στην απόκτηση νέων δεξιοτήτων, έτσι ώστε να ανταποκριθούμε όσο καλύτερα γίνεται στο νέο μας ρόλο στην δημόσια διοίκηση. Ευχαριστώ θερμά τον επιβλέποντα μου δρ. Μιχάλη Χρηστάκη για τις συμβουλές και την υποστήριξη του, καθ' όλη τη διάρκεια της εκπόνησης της παρούσας εργασίας. Επίσης, θα ήθελα να ευχαριστήσω το Δήμο Ελευσίνας και συγκεκριμένα το Δήμαρχο κ. Α.Οικονόμου, το Γενικό Γραμματέα κ. Γ.Παναγιωτούλια, τον Αντιδήμαρχο Πολιτισμού κ. Δ. Λιάσκο, καθώς και τον Πρόεδρο της Περιφερειακής Ένωσης Δήμων Αττικής κ. Γ. Μαρκόπουλο για την συμβολή τους. Ευχαριστώ πολύ τη Διευθύντρια Οικονομικών και Διοικητικών Υπηρεσιών του ειδικού φορέα ΕΛΕΥΣΙΝΑ 2021 Α.Ε. κα Μ. Λιβάνιου καθώς και όλη την οργανωτική ομάδα, για τη συνεργασία τους με σκοπό τη διεξαγωγή των συνεντεύξεων.

Θα ήθελα, τέλος, να ευχαριστήσω ιδιαίτερα και πάνω από όλα την οικογένεια μου που μου έδειξε αμέριστη αγάπη, κατανόηση και υποστήριξη στο μακρύ, δύσκολο αλλά πολύ όμορφο εκπαιδευτικό αυτό ταξίδι.

Περίληψη

Η Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης είναι ένας θεσμός υψηλού πολιτιστικού κύρους και έχει γίνει τμήμα της πολιτιστικής κουλτούρας στις πόλεις της Ευρώπης, τις τοπικές κοινωνίες και τις τοπικές συνειδήσεις. Είναι ένας θεσμός που κινητοποιεί δημιουργούς και καλλιτέχνες. Προτρέπει για ανάληψη πολιτιστικών πρωτοβουλιών και ευαισθητοποιεί τους κατοίκους της περιοχής που διοργανώνεται. Διαμορφώνει την επιθυμία τους να συμμετέχουν και να γίνουν αναπόσπαστο μέρος αυτής της διοργάνωσης, του μεγάλου αυτού πολιτιστικού γεγονότος σε τοπικό, εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο. Χωρίς αμφιβολία ο θεσμός της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας είναι ένα κανάλι πολιτισμού, ίσως το σημαντικότερο στην Ευρώπη.

Η παρούσα εργασία εστιάζει στην περίπτωση της Ελευσίνας ως Πολιτιστικής Πρωτεύουσας της Ευρώπης για το 2021. Στόχος είναι η μελέτη του οργανωτικού και διοικητικού πλαισίου όπως έχει διαμορφωθεί από τον ειδικό φορέα υλοποίησης «ΕΛΕΥΣΙΝΑ 2021 Α.Ε.». Με την ποιοτική μεθοδολογία και συγκεκριμένα με το εργαλείο της συνέντευξης ερευνάται η εξελικτική πορεία του οργανωτικού και διοικητικού σχεδιασμού.

Το προσδοκώμενο αποτέλεσμα από τη συγκεκριμένη μελέτη είναι η αποτύπωση της σημασίας ύπαρξης μιας στιβαρής διοικητικής και οργανωτικής δομής, απαραίτητης για την υλοποίηση του καλλιτεχνικού προγράμματος και την επιτυχή ολοκλήρωση της προετοιμασίας της διοργάνωσης του θεσμού.

Η συνεισφορά της μελέτης αυτής σχετίζεται με τον κομβικό ρόλο που έχει ένας ολοκληρωμένος και στρατηγικός σχεδιασμός στη διαμόρφωση ενός διοικητικού πλαισίου καθώς και με το ρόλο της Δημόσιας Διοίκησης και, ειδικότερα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, στο συντονισμό, στη χάραξη πολιτικής και στη στελέχωση του ειδικού φορέα «ΕΛΕΥΣΙΝΑ 2021 Α.Ε.».

Λέξεις κλειδιά: Πολιτιστική Πρωτεύουσα Ευρώπης, οργανωτικό και διοικητικό πλαίσιο, υλοποίηση, ευρωπαϊκή διάσταση, τοπική ταυτότητα, ΕΛΕΥΣΙΝΑ 2021 Α.Ε.

Summary

The European Capital of Culture is an institution of high cultural prestige. It is well established in the cities of Europe, their peoples and their local conscience. It is an institution that mobilizes creators and artists. It urges for cultural initiatives. It sensitizes the citizens. It shapes their desire to participate and become an integral part of this great cultural event. There is no doubt that the institution of the European Capital of Culture is the most important cultural vehicle in Europe.

This paper focuses on the case of Elefsina, as the European Capital of Culture for the year 2021. It aims to examine the organizational and administrative framework as set out by the designated implementing body “ELEFSINA 2021 S.A”. The method used in order to examine the development of the organizational and administrative planning is the qualitative method and, in particular, the research tool of the interview.

The expected outcome from the above studying is to illustrate the importance of a solid administrative and organizational structure which is essential for both the artistic project and the successful completion of the preparation process for the event.

The practical contribution of this study is related to the key role of an integrated and strategic policy in the accomplishment of administrative goals. In addition to that, it brings the Public Administration and, in particular, the Local Government to the fore, due to their part in establishing an effective coordination, in policy-making as well as in structuring the executive body “ELEFSINA 2021 S.A.”

Keywords: European Capital of Culture, organizational and administrative framework, implementation, European dimension, local identity, ELEUSIS2021 S.A.

Πίνακας Περιεχομένων

Περίληψη.....	5
Summary.....	6
Πίνακας Εικόνων.....	8
Λίστα Πινάκων.....	9
Πίνακας Συντομογραφιών.....	9
Εισαγωγή.....	10
ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ:Ο ΘΕΣΜΟΣ ΤΗΣ ΠΠΕ ΚΑΙ ΤΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΤΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΤΟΥ	
Κεφάλαιο 1^ο: Η θεσμική εξέλιξη της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας της Ευρώπης και η ατζέντα του 2030 του ΟΗΕ	13
1.1 Ο θεσμός της πολιτιστικής πρωτεύουσας της Ευρώπης.....	13
1.2 Η σημασία του θεσμού στην προσέγγιση των χωρών της ΕΕ.....	14
1.3 Η Ιστορία του θεσμού.....	15
1.4 Η Ευρωπαϊκή Πολιτική για τον θεσμό της ΠΠΕ.....	15
1.5 Η Ατζέντα 2030 του ΟΗΕ και η Νέα Ατζέντα για τον Πολιτισμό της ΕΕ.....	20
1.6 Αποτίμηση του θεσμού της ΠΠΕ.....	21
Κεφάλαιο 2^ο: Η χρηματοδότηση του θεσμού της ΠΠΕ.....	25
2.1 Χρηματοδοτικά εργαλεία.....	25
2.2 Πρόγραμμα «Δημιουργική Ευρώπη» (2014-2020).....	26
2.3 Διεθνή, ευρωπαϊκά και περιφερειακά Δίκτυα για την ανάδειξη του πολιτισμού.....	27
ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ: Η ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΠΕ	
Κεφάλαιο 3^ο: Οι πόλεις της Ελλάδος ως ΠΠΕ.....	29
3.1 Αθήνα (1985).....	29
3.2 Θεσσαλονίκη (1997).....	30
3.3 Πάτρα (2006).....	31
Κεφάλαιο 4^ο: Οι υποψήφιες πόλεις ως ΠΠΕ για το έτος 2021.....	33
4.1 Η διαδικασία αξιολόγησης των 14 υποψηφιοτήτων.....	33
4.2 Ρόδος και Καλαμάτα.....	34
4.3 Η περίπτωση της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας της Ελευσίνας 2021.....	38
4.3.1 Η «Euphoria» ως κίνητρο για την υποψηφιότητα.....	40

4.3.2 Η Πολιτιστική Στρατηγική 2016-2025.....	41
4.3.3. Agenda 2030 for Culture.....	42
4.3.4 Η ευρωπαϊκή διάσταση.....	42
4.3.5 Η εθνική διάσταση.....	45
4.3.6 Η τοπική διάσταση.....	45
4.3.7 Ο ρόλος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και της Κοινωνίας των Πολιτών.....	46
Κεφάλαιο 5^ο: ΕΛΕΥΣΙΝΑ 2021 ΑΕ: Οργανωτικό και Διοικητικό πλαίσιο.....	49
5.1 Σύσταση.....	49
5.2 Στελέχωση.....	50
5.3 Αρμοδιότητες.....	51
5.4 Προϋπολογισμός.....	52
Κεφάλαιο 6^ο: Μεθοδολογία της έρευνας.....	56
6.1 Μελέτη περίπτωσης.....	56
6.2 Συνεντεύξεις.....	56
6.3 Ανάλυση δεδομένων.....	57
Κεφάλαιο 7^ο: Η προσέγγιση της οργανωτικής ομάδας.....	58
7.1 Οι ευκαιρίες.....	62
7.2 Οι προκλήσεις.....	63
Κεφάλαιο 8^ο: Συμπεράσματα και προτάσεις: το όραμα για την Μετάβαση στην «Euphoria».....	65

Βιβλιογραφία

Παραρτήματα

Παράρτημα 1^ο: Το περιγραφικό στάδιο ανάλυσης των δεδομένων από τις συνεντεύξεις

Παράρτημα 2^ο: Ερωτηματολόγια συνεντεύξεων

Παράρτημα 3^ο: Έντυπο συναίνεσης/ εμπιστευτικότητας

Παράρτημα 4^ο: Προϋπολογισμός για το 2020 της ΕΛΕΥΣΙΝΑΣ 2021 Α.Ε.

Πίνακας Εικόνων

Εικόνα 5: ΑΞΟΝΑΣ Β: Euphoria (Τελικός φάκελος Υποψηφιότητας, 2016 σελ. 33)

Εικόνα 6: <https://eleusis2021.eu/>

Εικόνα 7: Οργανόγραμμα ELEUSIS21 Α.Ε.(Φάκελος Υποψηφιότητας, 2016 σελ.93)

Εικόνα 8: Προϋπολογισμός της Πόλης για τον Πολιτισμό από το 2012-2016 (Φάκελος Υποψηφιότητας, 2016, σελ.83)

Εικόνα 9: Έσοδα από τον δημόσιο τομέα (Φάκελος Υποψηφιότητας, 2016, σελ.85)

Εικόνα 10: Έσοδα για την κάλυψη λειτουργικών δαπανών (Φάκελος Υποψηφιότητας, 2016, σελ.86)

Εικόνα 11: Έσοδα για την κάλυψη κεφαλαιακών αναγκών (Φάκελος Υποψηφιότητας, 2016, σελ.88)

Εικόνα 12: Ποσά δαπάνης για νέες πολιτιστικές υποδομές (Φάκελος Υποψηφιότητας, 2016, σελ.90)

Λίστα Πινάκων

Πίνακας 1. Πιθανά οφέλη και προβλήματα γύρω από τον θεσμό της ΠΠΕ

Πίνακας 2. Συνοπτική λίστα ενδεικτικών πολιτιστικών δικτύων

Πίνακας 3. Ελληνικές Πόλεις που ανακηρύχθηκαν ΠΠΕ

Πίνακας Συντομογραφιών

ΣΛΕΕ= Συνθήκη για την Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΕ= Ευρωπαϊκή Ένωση

ΠΠΕ= Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης

ΕΠΠ= Ευρωπαϊκή Πολιτιστική Πόλη

ΕΚ= Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο

ΣΒΑ= Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης

ΟΗΕ= Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών

ΔΣ= Διοικητικό Συμβούλιο

Π.Ε.Δ.Α= Περιφερειακή Ένωση Δήμων Αττικής

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η Συνθήκη για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ) και συγκεκριμένα το άρθρο 167¹ αναφέρει ρητά το ρόλο και τη συμβολή της Ένωσης στον τομέα του πολιτισμού (Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης C 326/121 26.10.2012). Η ανάπτυξη της πολιτιστικής δράσης ανάμεσα στα κράτη μέλη ενθαρρύνει την αλληλοκατανόηση και αμβλύνει τις διαφορές. Έτσι, ενισχύεται η συνεργασία μεταξύ τους αλλά και ο σεβασμός στην πολυμορφία που χαρακτηρίζει το οικοδόμημα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ).

Ένα από τα επιτεύγματα που προκύπτουν από την ανάπτυξη πολιτιστικής δράσης, στο πλαίσιο της ΣΛΕΕ, είναι και ο θεσμός της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας της Ευρώπης (ΠΠΕ). Ο θεσμός της ΠΠΕ αποτέλεσε μια πρωτοβουλία της Υπουργού Πολιτισμού Μελίνας Μερκούρη στις 13 Ιουνίου, 1985. Η πρωτοβουλία αυτή επιδοκιμάστηκε από το Συμβούλιο Υπουργών και εφεξής έχει τεράστια απήχηση ως πυλώνας πολιτιστικής πολιτικής. Ο θεσμός της ΠΠΕ θεσπίστηκε με την Απόφαση 2003/399/ΕΚ². Η πρώτη ΠΠΕ ήταν η Αθήνα, το έτος 1985.

Κάθε χρόνο ορίζονται δύο πόλεις διαφορετικών χωρών της ΕΕ ως πολιτιστικές πρωτεύουσες ύστερα από επιλογή επιτροπής εμπειρογνομόνων. Με τον καθορισμό μια πόλης ως ΠΠΕ διαμορφώνονται ορισμένες υποχρεώσεις βάσει πολιτιστικού προγράμματος. Για την υλοποίηση των στόχων του προγράμματος είναι αναγκαία η συμμετοχή του τοπικού πληθυσμού και της τοπικής κοινότητας. Η επιτυχία του εγχειρήματος δύναται να οδηγήσει σε αναβίωση του αστικού τοπίου και στην οικονομική, εμπορική, πολιτιστική και τουριστική ανάπτυξη της πόλης που ορίζεται ΠΠΕ, σύμφωνα με τα Θεματολογικά Δελτία για την ΕΕ και όπως περιγράφεται στον τομέα Πολιτισμός³.

¹ Το άρθρο 167 της ΣΛΕΕ ορίζει ότι η δράση της Ένωσης συμβάλλει στην ανάπτυξη των πολιτισμών των κρατών μελών, σεβόμενη παράλληλα την εθνική και περιφερειακή πολυμορφία τους, ενώ ταυτόχρονα «προβάλλει την κοινή πολιτιστική κληρονομιά». Στο ίδιο άρθρο ορίζεται ότι η δράση της Ένωσης αποσκοπεί στη βελτίωση της γνώσης και της διάδοσης του πολιτισμού και της ιστορίας των ευρωπαϊκών λαών, στην ενθάρρυνση της συνεργασίας μεταξύ κρατών μελών και, εφόσον απαιτείται στην υποστήριξη και συμπλήρωση της δράσης τους, στον τομέα της διατήρησης και προστασίας της πολιτιστικής κληρονομιάς ευρωπαϊκής σημασίας (Τρόβα Ε., 2018, σελ. 361).

² Απόφαση 2003/399/ΕΚ του Συμβουλίου της 6ης Μαΐου 2003, για τον καθορισμό της πολιτιστικής πρωτεύουσας της Ευρώπης 2006 [Επίσημη Εφημερίδα L 139 της 06.06.2003]

³ <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/el/sheet/137/cultuur>.

Η διαδικασία σύνταξης του φακέλου έτσι ώστε μια πόλη να θέσει υποψηφιότητα για ΠΠΕ περιγράφεται στην Απόφαση αριθμ. 445/2014/ΕΕ⁴. Βάσει της Απόφασης αυτής οι πόλεις που μπορούν να θέσουν υποψηφιότητα ως ΠΠΕ πρέπει να συμμετέχουν ήδη στο πρόγραμμα «Δημιουργική Ευρώπη»⁵.

Υπόθεση Εργασίας

Η παρούσα εργασία έχει στόχο να εξετάσει το θεσμό της ΠΠΕ ως μιας καίριας σημασίας πολιτιστική πολιτική. Μελετάται η περίπτωση της Ελευσίνας ως υποψήφια πολιτιστική πρωτεύουσα για το έτος 2021 και συγκεκριμένα το οργανωτικό και διοικητικό πλαίσιο σύμφωνα με το οποίο διαμορφώνονται οι διαδικασίες προετοιμασίας.

Η βασική υπόθεση εργασίας σχετίζεται με την εξελικτική πορεία της οργάνωσης και λειτουργίας των διοικητικών δομών κατά τη διαμόρφωση των διαδικαστικών σταδίων με κύριο χρονικό σημείο αναφοράς το 2016. Ποιες νομοθετικές, οργανωτικές και διοικητικές αλλαγές έχουν επέλθει κατά την προετοιμασία της Ελευσίνας ως υποψήφια ΠΠΕ για το 2021, από το έτος 2016 μέχρι σήμερα; Πώς η ομάδα του ειδικού φορέα υλοποίησης ΕΛΕΥΣΙΝΑ 2021 Α.Ε. συμβάλλει στις διαδικασίες προετοιμασίας; Ποιο είναι το νέο οργανωτικό και διοικητικό τοπίο που διαμορφώνεται από σήμερα και εφεξής;

Μεθοδολογία

Η εκπόνηση της έρευνας βασίζεται κατά πρώτον στη βιβλιογραφική επισκόπηση και κατά δεύτερον στο ποιοτικό μεθοδολογικό εργαλείο των συνεντεύξεων. Οι συνεντευξιζόμενοι είναι εκπρόσωποι του Δήμου Ελευσίνας, της οργανωτικής ομάδας του φορέα ΕΛΕΥΣΙΝΑ 2021 Α.Ε. καθώς και της Περιφερειακής Ένωσης Δήμων Αττικής (Π.Ε.Δ.Α.) Τα ερωτηματολόγια των συνεντεύξεων είναι ανοικτού τύπου και εστιάζουν στις πολιτικές, στο στόχο, στο όραμα και στην αποτίμηση της οργανωτικής και διοικητικής λειτουργίας από το 2016 μέχρι σήμερα αλλά και στη μελλοντική πορεία αυτών.

⁴ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014D0445&from=LV>

⁵ Creative Europe: Αποτελεί ένα χρηματοδοτικό πρόγραμμα πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για υποστήριξη στον τομέα του πολιτισμού και των οπτικοακουστικών μέσων (https://ec.europa.eu/programmes/creative-europe/about_en)

Δομή και Διάρθρωση

Η παρούσα εργασία αποτελείται από δύο μέρη και οκτώ κεφάλαια.

Το πρώτο μέρος αποτελείται από το θεωρητικό πλαίσιο και χωρίζεται σε δύο κεφάλαια. Το 1^ο κεφάλαιο επικεντρώνεται στη νοηματοδότηση του θεσμού της ΠΠΕ, στην ιστορία του θεσμού, στην ευρωπαϊκή πολιτιστική πολιτική καθώς και στα οφέλη και τις δυστοκίες του προκύπτουν. Στο 2^ο κεφάλαιο, η εστίαση είναι στον τρόπο χρηματοδότησης του θεσμού με αναφορά στα χρηματοδοτικά προγράμματα και επιπλέον ανάλυση του προγράμματος «Δημιουργική Ευρώπη».

Το δεύτερο μέρος εξετάζει την εθνική στρατηγική για το θεσμό της ΠΠΕ και απαρτίζεται από τα υπόλοιπα έξι κεφάλαια. Το 3^ο κεφάλαιο αναλύει συνοπτικά τις πόλεις της Ελλάδας που διατέλεσαν ΠΠΕ προηγούμενες χρονιές ενώ το 4^ο κεφάλαιο μελετά τις αρχικές 14 πόλεις που έθεσαν υποψηφιότητα μέχρι τη διάκριση της Ελευσίνας. Έπειτα, αναλύεται σε επιμέρους κεφάλαια η περίπτωση της Ελευσίνας με άξονα τη δομή και τις λειτουργίες κατά τη διαδικασία προετοιμασίας. Εξετάζονται οι τρεις διαστάσεις, ευρωπαϊκή, εθνική και τοπική και πως αυτές συνδέονται με το θεσμό, αναλύεται το όραμα και η ιδέα που οδήγησε στο αίτημα υποψηφιότητας και έπειτα γίνεται μια αποτίμηση του ρόλου της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και της Κοινωνίας των Πολιτών

Στο 5^ο κεφάλαιο ο άξονας είναι το διοικητικό σκέλος και η στελέχωση του με σκοπό την υλοποίηση των προαπαιτούμενων για να ανακηρυχθεί η Ελευσίνα ΠΠΕ για το 2021. Γίνεται συνοπτική ανάλυση στη σύσταση του Ειδικού Φορέα υλοποίησης «ΕΛΕΥΣΙΝΑ 2021 Α.Ε.». Επίσης εξετάζονται οι αρμοδιότητες του αλλά και ο προϋπολογισμός για την εκπόνηση του εγχειρήματος.

Το 6^ο κεφάλαιο της εργασίας επικεντρώνεται στη μεθοδολογία της έρευνας. Στο 7^ο κεφάλαιο βρίσκονται τα αποτελέσματα των συνεντεύξεων σχετικά με την αξιολόγηση του οργανωτικού και διοικητικού πλαισίου. Τέλος, στο 8^ο κεφάλαιο καταγράφονται τα συμπεράσματα που εξάγονται και οι προτάσεις που ακολουθούν, με την ολοκλήρωση της έρευνας.

ΠΡΩΤΟ ΜΕΡΟΣ: Ο ΘΕΣΜΟΣ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΑΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ ΚΑΙ ΤΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΤΟΥ

Κεφάλαιο 1^ο: Η θεσμική εξέλιξη της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας της Ευρώπης και η ατζέντα του 2030 του ΟΗΕ

Η ένταξη του θεσμού της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας της Ευρώπης στην ευρωπαϊκή κουλτούρα, το 1985, εισήγαγε ένα νέο κεφάλαιο στον τομέα του πολιτισμού. Ο αντίκτυπος του θεσμού στην αλληλοπροσέγγιση των λαών οδήγησε στην υιοθέτηση ενός νομοθετικού πλαισίου που θα κατοχύρωνε τα θετικά αποτελέσματα. Σήμερα ο θεσμός έχει εξελιχθεί σημαντικά. Η υιοθέτηση των στόχων της Ατζέντας 2030 του ΟΗΕ από την ΕΕ, κατά την άσκηση της πολιτιστικής πολιτικής της, εκσυγχρονίζει το θεσμό της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας με δράσεις που στοχεύουν στην αειφορία και τη βιώσιμη ανάπτυξη.

1.1 Ο θεσμός της πολιτιστικής πρωτεύουσας της Ευρώπης

Ο θεσμός της Ευρωπαϊκής Πολιτιστικής Πρωτεύουσας (εφεξής ΠΠΕ) εγκαθιδρύθηκε το 1985, κατόπιν πρότασης της τότε Υπουργού Πολιτισμού Μελίνας Μερκούρη η οποία έγινε αποδεκτή από το Συμβούλιο Υπουργών της ΕΕ⁶, και αποτελεί το σημαντικότερο πολιτιστικό θεσμό της Ευρώπης. Τα οφέλη από την επιτυχή έκβαση της υλοποίησης του είναι αναμφισβήτητα για αυτό η προετοιμασία των φακέλων υποψηφιότητας που καταθέτουν οι πόλεις γίνεται με μεγάλη προσοχή στη λεπτομέρεια. «Προετοιμάζουν φακέλους υποψηφιότητας με επιστημονικά τεκμηριωμένες προτάσεις, δημιουργούν ευνοϊκό κλίμα στην κοινότητα τους, καταθέτουν σχέδια ανάπλασης της πόλης και προτείνουν μέτρα για την προστασία του περιβάλλοντος και γενικά θέλουν να αποδείξουν ότι θα δημιουργήσουν μια βιώσιμη πολιτιστική κληρονομιά για τις επερχόμενες γενιές» (Παπανικολάου Μ.Π., 2019, σελ 171).

Οι νέες πολιτιστικές υποδομές, οι οποίες θα δημιουργηθούν για να υποστηρίξουν το θεσμό, επιφέρουν πολλά πλεονεκτήματα στην καθημερινότητα των κατοίκων. Σε συνδυασμό με την ανάπλαση που ακολουθεί από την ανέγερση των υποδομών, θα βελτιωθεί η εικόνα της πόλης η οποία θα μπορεί να γίνει πόλος έλξης πολιτιστικού τουρισμού με αντίκτυπο στην οικονομική ανάπτυξη (Παπανικολάου, 2019).

⁶ <http://ecoc2021.culture.gr>

1.2 Η σημασία του θεσμού στην προσέγγιση των χωρών της ΕΕ

Ο θεσμός της ΠΠΕ θα μπορούσε να θεωρηθεί ως ένας πολιτιστικός θεσμός που επιχειρεί να συγκεράσει την ευρωπαϊκή διάσταση με την τοπική. Η πολιτιστική πολιτική της ΕΕ, αναφορικά με το θεσμό της ΠΠΕ τροποποιείται και επικαιροποιείται με στόχο να εντείνει τη συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών καθώς και τη μεγαλύτερη αποδοχή των ετερόκλητων πολιτιστικών και γενικότερων χαρακτηριστικών τους. Με την ενσωμάτωση στην κουλτούρα της ΕΕ, πολιτιστικών θεσμών, όπως αυτός της ΠΠΕ, ενισχύεται η συνοχή και ο διαπολιτισμικός διάλογος. Άλλωστε, είναι σαφές ότι προϋπόθεση της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης είναι η κοινωνική και η πολιτισμική ένωση (Fuerjesz, 2013).

Οι πολιτιστικοί θεσμοί είναι, σε πολλές περιπτώσεις, τα κανάλια διατήρησης της ταυτότητας αλλά συνάμα μπορούν να είναι και τα μέσα διάχυσης πολιτιστικής γνώσης και διανομής πολιτιστικών αγαθών (Παπανικολάου, 2019). Η ΠΠΕ είναι ένας πολιτιστικός θεσμός του οποίου η επιτυχία βασίζεται στην προώθηση της πολιτισμικής κατανόησης και στην αποδοχή της πολιτισμικής ετερογένειας ως βασικό χαρακτηριστικό των χωρών της ΕΕ.

Ο πολιτισμός και οι ευρωπαϊκοί πολιτιστικοί θεσμοί, όπως είναι η ΠΠΕ, διαδραματίζουν κομβικό ρόλο στην πορεία προς την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση, στην σημασία της ευρωπαϊκής ιθαγένειας αλλά, και στην ανάδειξη της πολιτιστικής ταυτότητας της Ευρώπης. Η θεμελίωση της ευρωπαϊκής ιθαγένειας στις συνειδήσεις των πολιτών των κρατών μελών δεν είναι αυτονόητη επειδή θεσπίστηκε στη Συνθήκη του Μάαστριχτ, 1992⁷. Η ιθαγένεια ως έννοια άλλωστε περιλαμβάνει και μια βιωματική πλευρά και τον τρόπο που αυτή η πλευρά δομείται, με τη συμβολή κοινωνικών δρώντων και με την εμπλοκή πολιτιστικών παραγόντων. Συνεπώς, εφόσον η ΕΕ δεν αποτελεί ένα κυρίαρχο κράτος, παρουσιάζεται δύσκολο το εγχείρημα της στενής, καθημερινής, παρέμβασης στη βιωματική σφαίρα των πολιτών των κρατών μελών σε αντίθεση με την επίδραση που έχει το κράτος μέλος (Shore C., 2000). Η ευρωπαϊκή ιθαγένεια ως συμπληρωματική της εθνικής, και με στόχο την καλλιέργεια μιας συλλογικής ταυτότητας που ενώνει τους λαούς των κρατών μελών, ενισχύεται από την αξιοποίηση πολιτιστικών θεσμών όπως είναι αυτός της ΠΠΕ.

⁷ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=LEGISSUM%3Axy0026>

1.3 Η Ιστορία του θεσμού

Το 1981 η Ελλάδα εντάχθηκε στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Το γεγονός αυτό ήταν η αφετηρία για μια σειρά από προσαρμογές που απαιτούνταν για να μπορεί η Ελλάδα να ακολουθήσει τα υπόλοιπα κράτη μέλη στην πορεία για την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση.

Ιστορικά, όταν ο θεσμός ξεκίνησε, ονομαζόταν Ευρωπαϊκή Πολιτιστική Πόλη (ΕΠΠ) σύμφωνα με το Ψήφισμα του Συμβουλίου των Υπουργών στις 13 Ιουνίου 1985⁸. Από την αρχή, υπογραμμίζεται η σημασία της ανάδειξης της περιφερειακής και τοπικής πολιτιστικής ταυτότητας μέσα από μια διακυβερνητική χάραξη πολιτικής. Μέχρι το έτος 1996, το Συμβούλιο Υπουργών ήταν υπεύθυνο για το ποια πόλη θα ανακηρυχθεί ΕΠΠ. Με σκληρές διαπραγματεύσεις, κάθε κράτος μέλος διεκδικούσε τον τίτλο προς όφελος της δικής του χώρας (Gomes & Librero-Cano, 2016). Από το 1996 η χρηματοδότηση του θεσμού της ΕΠΠ εντάχθηκε, σύμφωνα με την υπ' αριθμ. 719/96/ΕΚ Απόφαση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, σε πρόγραμμα στήριξης καλλιτεχνικών και πολιτιστικών δράσεων ευρωπαϊκής εμβέλειας (Καλειδοσκόπιο)⁹.

1.4 Η Ευρωπαϊκή Πολιτική για τον θεσμό της ΠΠΕ

Το 1997 προς ενίσχυση του θεσμού της ΠΠΕ το Συμβούλιο Υπουργών πρότεινε το θεσμό του Ευρωπαϊκού Μήνα που θα λάμβανε χώρα σε μια από τις πόλεις των κρατών μελών της ΕΕ¹⁰. Η χρονιά αυτή αποτέλεσε ορόσημο των επερχόμενων αλλαγών που αφορούσαν το θεσμό της ΠΠΕ. Δύο χρόνια αργότερα, το 1999, το ΕΚ μαζί με το Συμβούλιο Υπουργών αποφάσισαν την αλλαγή του ονόματος του θεσμού από Ευρωπαϊκή Πολιτιστική Πόλη (ΕΠΠ) σε Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης (ΠΠΕ)¹¹. Αν και οι στόχοι του θεσμού παρέμεναν οι ίδιοι, επανακαθορίστηκε η διαδικασία κριτηρίων. Η Απόφαση 1419/1999/ΕΚ έφερε στο προσκήνιο το κίνητρο της αστικής ανάπλασης ως ένα από αυτά που οδηγούν τις πόλεις να θέσουν συμμετοχή για ΠΠΕ (Gomes & Librero-Cano, 2016).

⁸ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:41985X0622&from=EL>

⁹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX%3A31996D0719>

¹⁰ https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:OJ.C_.1990.162.01.0001.01.ENG&toc=OJ:C:1990:162:TOC

¹¹ <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/a238a2f1-6266-45bb-83ed-d5736cb443f5/language-el>

Αξίζει να αναφερθούν οι όροι που διείπαν την Απόφαση 1419/1999/ΕΚ¹² του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου. Στο άρθρο 1 γίνεται ρητή αναφορά στην ΠΠΕ ως αποτέλεσμα κοινοτικής δράσης. Στο ίδιο άρθρο υπάρχει η σαφήνεια των στόχων της προαναφερθείσας κοινοτικής δράσης και στο επόμενο άρθρο (Άρθρο 2) προβλέπονται ρητά τα διαδικαστικά ζητήματα. Συγκεκριμένα, δηλώνεται ρητά η εκ περιτροπής ανακήρυξη μιας πόλης ενός κράτους μέλους ως ΠΠΕ, η χρονική διάρκεια, η αξιολόγηση των υποψηφιοτήτων, η σύνθεση της Επιτροπής Αξιολόγησης και ο ρόλος του ΕΚ και του Συμβουλίου. Στο επόμενο άρθρο (Άρθρο 3) περιγράφονται αναλυτικά όλα όσα πρέπει να περιλαμβάνει ο φάκελος υποψηφιότητας πριν τεθεί προς αξιολόγηση. Ο φάκελος θα έπρεπε να περιέχει το πολιτιστικό σχέδιο το οποίο θα υλοποιούνταν μέσα από εκδηλώσεις, από την αξιοποίηση της πολιτιστικής κληρονομιάς, την προβολή πολιτιστικών διοργανώσεων στα πολυμέσα, την κινητοποίηση του τοπικού πληθυσμού και άλλες παρόμοιες δράσεις. Επίσης, θα έπρεπε να προάγει την πολιτιστική συνεργασία, το σεβασμό στην ποικιλομορφία αλλά και την εύρεση κοινών πολιτιστικών αναφορών μεταξύ των κρατών μελών¹³.

Επόμενο σημείο κομβικής σημασίας είναι το 2005, όταν με την Απόφαση 649/2005/ΕΚ¹⁴ τροποποιήθηκε η Απόφαση 1419/1999/ΕΚ. Κατά τη νέα Απόφαση του 2005, μπορούσαν δύο πόλεις κρατών μελών της ΕΕ να ορισθούν από κοινού ΠΠΕ. Επίσης, τέθηκε σαφές χρονικό όριο κατάθεσης φακέλου υποψηφιότητας στα τέσσερα χρόνια πριν την έναρξη του πολιτιστικού γεγονότος

Η Απόφαση 1419/1999/ΕΚ καταργήθηκε το 2006 με την Απόφαση 1622/2006/ΕΚ¹⁵. Η Απόφαση αυτή θέσπισε την κοινοτική δράση αναφορικά με την ΠΠΕ από το έτος 2007 έως το 2019. Με την Απόφαση 1622/2006/ΕΚ ορίστηκαν νέα θέματα, έτσι όπως συμπεριλήφθηκαν στα 15 Άρθρα που την θεμελιώνουν. Βασικό σημείο ήταν, μεταξύ άλλων, η αυστηριοποίηση των κριτηρίων και της εποπτείας από την επιτροπή αξιολόγησης που καλούνταν να ελέγξει ενδελεχώς εάν οι υποψήφιες πόλεις ανταποκρίνονταν στους σκοπούς και στους επιχειρησιακούς στόχους για την υλοποίηση του θεσμού. Έτερο βασικό σημείο ήταν η απονομή του βραβείου Μελίνας

¹² <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/a238a2f1-6266-45bb-83ed-d5736cb443f5/language-el>

¹³ (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=celex:31999D1419>)

¹⁴ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=celex:32005D0649>

¹⁵ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/ALL/?uri=CELEX%3A32006D1622>

Μερκούρη κατόπιν επιτυχούς αξιολόγησης του φακέλου από την επιτροπή. Το βραβείο αυτό που ανέρχεται στο ποσό του 1.500.000 ευρώ ξεκίνησε να χορηγείται από το 2010¹⁶.

Τέλος εισήχθη η υποχρέωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής να παρουσιάζει μια έκθεση συνεπειών και αποτελεσμάτων μετά την ανακήρυξη της ΠΠΕ και την υλοποίηση των ενταγμένων δράσεων στο πολιτιστικό πρόγραμμα έτσι ώστε να υπάρχουν μετρήσιμα αποτελέσματα (Gomes & Librero-Cano, 2016). Με την Απόφαση 1622/2006/EK και συγκεκριμένα το Άρθρο 4, αποσαφηνίστηκε, μέσα από τα κριτήρια για το πολιτιστικό πρόγραμμα, η ευρωπαϊκή διάσταση που έχει ο θεσμός αλλά, και η ενίσχυση της συμμετοχικότητας των πολιτών. Η έμφαση της ευρωπαϊκής διάστασης εξυψώνει το κοινοτικό κεκτημένο και το ειδικό βάρος που αυτό φέρει για την συνοχή των κρατών μελών της ΕΕ. Από την άλλη πλευρά, δεν είναι εφικτή καμία πολιτιστική δράση και ανάδειξη πολιτιστικών χαρακτηριστικών εάν δεν είναι παρούσα και κυρίως ενεργή η τοπική κοινωνία.

Ενώ με την Απόφαση 1622/2006/EK ρυθμίστηκε η κοινοτική δράση για τον θεσμό της ΠΠΕ από το 2007 έως το 2019, η Απόφαση 445/2014/EK¹⁷ κατήργησε την Απόφαση 1622/2006/EK και θέσπισε μια νέα ενωσιακή δράση για την ΠΠΕ από το έτος 2020 έως το έτος 2033. Η τελευταία Απόφαση σηματοδοτεί την έναρξη μια νέας περιόδου για τον θεσμό. Ο κεντρικός άξονας της νέας Απόφασης 445/2014/EK είναι, όπως και στις προηγούμενες, η σύσφιξη των σχέσεων μεταξύ των κρατών μελών μέσα από την ανάπτυξη του διαπολιτισμικού διαλόγου¹⁸. Η Απόφαση, επίσης, τονίζει την ανάγκη αναπτυξιακής διάστασης και υπογραμμίζει την προβολή των πόλεων σε διεθνές επίπεδο με συνέπειες στον τουρισμό. Επιπλέον, έμφαση δίνεται και στην ένταξη όλων των κοινωνικών ομάδων προς αντιμετώπιση του φαινομένου του κοινωνικού αποκλεισμού¹⁹.

¹⁶ <http://ecoc2021.culture.gr/el/%CE%B9%CF%83%CF%84%CE%BF%CF%81%CE%B9%CE%BA%CF%8C/>

¹⁷ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014D0445&from=Lv>

¹⁸ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014D0445&from=Lv>

¹⁹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014D0445&from=Lv>

Το Άρθρο 5 της Απόφασης 445/2014/EK, στο οποίο παρατίθενται τα κριτήρια αξιολόγησης των αιτήσεων συμμετοχής για ΠΠΕ, συνοψίζει όσα προαναφέρθηκαν. Οι κατηγορίες που διακρίνονται είναι οι εξής²⁰:

- «συμβολή στη μακροπρόθεσμη στρατηγική»

Το έτος εορτασμού δεν αποτελεί το χρονικό όριο της πολιτιστικής δράσης. Ο πολιτιστικό σχεδιασμός που κατατίθεται, πρέπει να συμπεριλαμβάνει δράσεις που θα έχουν πολλαπλά μελλοντικά αποτελέσματα. Τα κοινωνικά, οικονομικά και πολιτιστικά οφέλη θα ενισχύσουν την αστική ανάπτυξη. Είναι, άλλωστε, γνωστό ότι ο πολιτισμός είναι δομικό στοιχείο της οικονομικής ανάπτυξης αλλά, και παράγοντας προσέλευσης και συσσώρευσης πλούτου (Gorodnichenko & Roland, 2010)

- «ευρωπαϊκή διάσταση»

Ο διαπολιτισμικός διάλογος, η αλληλοπροσέγγιση και οι πολιτιστικές δραστηριότητες που αφορούν τις κοινές ευρωπαϊκές πολιτιστικές αξίες, την ευρωπαϊκή πολιτιστική κληρονομιά και την ιστορία της Ευρώπης, καταδεικνύουν την αναγκαιότητα προβολής του αξιακού πλαισίου της ΕΕ. Οι θεσμοί της ΕΕ μπορούν να εξυψώσουν την ύπαρξη μια κοινής ευρωπαϊκής ταυτότητας στους λαούς της Ευρώπης η οποία να είναι το αντίβαρο στις δυσκολίες συνύπαρξης που δημιουργεί η εθνική. Η κατασκευή της ευρωπαϊκής ταυτότητας είναι προϋπόθεση για την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση αφού δύναται να λειάνει το έδαφος για αμοιβαίους συμβιβασμούς και συναινέσεις (Ροζάνης Σ., 2012).

- «πολιτιστικό και καλλιτεχνικό περιεχόμενο»

Το καλλιτεχνικό όραμα, η στρατηγική, η συμμετοχή τοπικών καλλιτεχνικών σχημάτων που συνδυάζουν την παράδοση με την ευρωπαϊκή έκφραση αποτελούν μια ακόμα κατηγορία προς αξιολόγηση. Σε αυτή την κατεύθυνση βρίσκεται και η Επιτροπή της ΕΕ που ενθαρρύνει την κινητικότητα καλλιτεχνών, δημιουργών και παραγόντων του πολιτιστικού τομέα, τη συμμετοχή τους στα προγράμματα της ΕΕ, τις ανταλλαγές και την προώθηση πολιτιστικών προτύπων μεταξύ των κρατών μελών (Παπαγιάννης Δ., 1995).

- «ικανότητα υλοποίησης»

²⁰ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014D0445&from=LV>

Οι τοπικές, περιφερειακές και εθνικές αρχές οφείλουν να δεσμευτούν προς την υλοποίηση του πολιτιστικού προγράμματος. Επίσης, η καταλληλότητα των υποδομών είναι κριτήριο προς αξιολόγηση.

- «προσέγγιση»

Η προσέγγιση αναφέρεται στην κινητοποίηση του τοπικού πληθυσμού κατά την προετοιμασία μιας πόλης για να υποβάλει αίτηση υποψηφιότητας. Η έννοια της προσέγγισης συμπεριλαμβάνει όλα τα μέλη της κοινωνίας των πολιτών και επικεντρώνεται στην κοινωνική ένταξη. Η αξιολόγηση του στοιχείου της προσέγγισης εκτείνεται και στην εκπαίδευση. Με την κατηγορία «προσέγγιση» καταγράφεται ρητά το ανθρωποκεντρικό χαρακτηριστικό που είναι δομικό στο θεσμό της ΠΠΕ.

- «διαχείριση»

Η τελευταία κατηγορία προς αξιολόγηση αφορά την διαχείριση και αναφέρεται στην οργανωτική δομή, τον προϋπολογισμό για την προετοιμασία, τη στελέχωση του διοικητικού προσωπικού, την εμπορική και επικοινωνιακή στρατηγική και το σχεδιασμό του πολιτιστικού προγράμματος. Εμπλέκει τον τοπικό οργανωτικό φορέα με τον ενωσιακό. Με αυτόν τον τρόπο έρχεται στο προσκήνιο η σημασία της συνεργασίας της αλληλεπίδρασης και της ανταλλαγής καλών πρακτικών τα οποία είναι θεμελιώδη χαρακτηριστικά του θεσμού της ΠΠΕ. Όπως αναφέρει η Ε.Π.Μπιτσάνη «η διαχείριση του πολιτισμού αφορά: τη διασφάλιση της δυνατότητας να παρουσιαστεί στο κοινό συγκεκριμένη καλλιτεχνική και πολιτιστική δραστηριότητα, και τη δημιουργία υποδομής, που δημιουργεί τις προϋποθέσεις για καλλιτεχνικούς, κοινωνικούς, πολιτικούς, παιδαγωγικούς και ψυχολογικούς στόχους του πολιτισμού» (Μπιτσάνη Ε.Π., 2004, σελ. 92).

1.5 Η Ατζέντα 2030 του ΟΗΕ και η Νέα Ατζέντα για τον Πολιτισμό της ΕΕ

Η Ατζέντα 2030 είναι το αποτέλεσμα της ομόφωνης απόφασης που έλαβαν οι παγκόσμιοι ηγέτες του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ) το 2015 για την Βιώσιμη Ανάπτυξη. Είναι ιστορικής σημασίας καθώς πλαισιώνει στόχους και δράσεις τις οποίες τα κράτη καλούνται να υλοποιήσουν σε βάθος χρόνου δεκαπενταετίας, με ζητούμενο την αειφόρο ανάπτυξη (Τρόβα Ε., 2018). Η Ατζέντα 2030 διαρθρώνεται από 17 στόχους (Στόχους για την Βιώσιμη Ανάπτυξη, εφεξής ΣΒΑ). Η υλοποίηση

των στόχων βασίζεται σε σχέδια δράσης που περιλαμβάνουν τη χρηματοδότηση και εξασφαλίζουν τη συμμετοχή όλων στην υλοποίησή τους. (<https://unric.org/el/17>).

Η ΕΕ έχει εντάξει στην πολιτιστική πολιτική της τους στόχους της Ατζέντας 2030 του ΟΗΕ. Η Νέα Ατζέντα της ΕΕ για τον Πολιτισμό²¹ (2018) έχει επικαιροποιήσει τη στρατηγική προς εφαρμογή αυτών με την κατάρτιση ενός ολοκληρωμένου σχεδίου δράσης. Η φιλοδοξία της Επιτροπής είναι να ενισχυθεί το αίσθημα του «ανήκειν» στην ΕΕ μέσα από τον πολιτισμό με στόχο την σύγκλιση και συνοχή. Το Συμβούλιο²² αναγνώρισε ότι η υιοθέτηση και η ανάπτυξη πολιτιστικών δράσεων από όλα τα κράτη μέλη της Ένωσης μπορούν να επιφέρουν πρόοδο στην αποτελεσματικότητα και αποδοτικότητα των μέτρων για την πραγμάτωση των ΣΒΑ.

Η Νέα Ατζέντα δίνει έμφαση στην ανοικοδόμηση μιας πιο δίκαιης και βιώσιμης κοινωνίας²³, όπως υπαγορεύουν και οι ΣΒΑ του ΟΗΕ και θέτει τις εξής προτεραιότητες²⁴:

- Συνέργειες εκπαίδευσης και πολιτισμού
- Αρωγή σε πολιτιστικούς και δημιουργικούς τομείς
- Περαιτέρω μέτρα που αφορούν το νομικό και δημοσιονομικό πλαίσιο στους κλάδους του πολιτισμού και της δημιουργίας
- Περαιτέρω μέτρα που αφορούν την κινητικότητα επαγγελματιών του πολιτιστικού τομέα
- Άρση διοικητικών εμποδίων προς διευκόλυνση της χρηματοδότησης
- Ψηφιοποίηση και συνδημιουργία με σκοπό την κατάργηση καλλιτεχνικών και οικονομικών φραγμών
- Διατομεακές συνεργασίες

Όπως είναι φανερό, ο θεσμός της ΠΠΕ είναι εναρμονισμένος με την λογική της βιώσιμης ανάπτυξης και αυτό θα έπρεπε να αποτελεί τον άξονα του διοικητικού και οργανωτικού σχεδιασμού του.

²¹ <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-13336-2019-INIT/en/pdf>).

²² ([https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:42019Y1206\(01\)&from=ES](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:42019Y1206(01)&from=ES))

²³ <https://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2018/EL/COM-2018-267-F1-EL-MAIN-PART-1.PDF>

²⁴ <https://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2018/EL/COM-2018-267-F1-EL-MAIN-PART-1.PDF>

1.6 Αποτίμηση του θεσμού της ΠΠΕ

Τα αποτελέσματα του θεσμού της ΠΠΕ εντοπίζονται στον οικονομικό, κοινωνικό, πολιτιστικό αλλά και πολιτικό τομέα με πολλαπλές συνέπειες που διαχέονται και σε άλλους τομείς χαράσσοντας μια αναπτυξιακή πορεία.

Η τόνωση των πόλεων είναι, εν μέρει, αποτέλεσμα των οικονομικών πρακτικών που στηρίζονται στο πολιτιστικό απόθεμα. «Μια επένδυση στον πολιτιστικό και δημιουργικό τομέα μιας πόλης έχει πολλαπλές επιδράσεις, τόσο στην πολιτιστική παραγωγή και στην τοπική οικονομία, όσο και στην κοινωνική συμμετοχή και ενσωμάτωση, αλλά και στην «όψη» μιας πόλης στον υπόλοιπο κόσμο» (Αυδικός Β., 2014, σελ.191). Οι πολιτιστικές αυτές βιομηχανίες νοηματοδοτούν την αλληλεπίδραση του παγκόσμιου και τοπικού στοιχείου. Απόρροια αυτού, το τρίπτυχο πόλη-πολιτιστική έκφραση-οικονομικά πλεονεκτήματα που στη σημερινή εποχή θεωρείται βασικός πυλώνας ανάπτυξης και βιωσιμότητας (Γοσποδίνη Α. & Μπεριάτος Η., 2006).

Επιπρόσθετα, και η τουριστική προσέλευση μπορεί να ερμηνευθεί με οικονομικούς όρους αφού αντιπροσωπεύει τεράστια οικονομικά μεγέθη τα οποία ενισχύονται τάχιστα και ανατροφοδοτούν το συνολικό όφελος (Μήτουλα Κ.Ρ. & Καλδής Ε.Π., 2018).

Η αύξηση του πολιτιστικού τουρισμού, ως αποτέλεσμα της προβολής μιας πόλης, συμβάλλει στο να εδραιώνεται μια «πολιτισμοκεντρική προσέγγιση στην τουριστική ανάπτυξη των πόλεων» (Βελένη Θ., 2018, σελ. 45). Η ανάδειξη της περιοχής μέσα από τις εκδηλώσεις, τα φεστιβάλ, την ιστορία της, αλλά και πολιτιστικούς φορείς όπως είναι τα μουσεία, μεταξύ άλλων, τονίζουν την υλική και άυλη πολιτιστική της ταυτότητα και προσελκύουν το τουριστικό κοινό με σκοπό να δει από κοντά όλα όσα συνθέτουν το πολιτισμικό αυτό κεφάλαιο²⁵.

Από κοινωνικής απόψεως, καταγράφεται η ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής. Οι δεσμοί που συνθέτουν τον κοινωνικό ιστό της τοπικής κοινωνίας ισχυροποιούνται

²⁵ Σύμφωνα με τον Γάλλο κοινωνιολόγο Pierre Bourdieu τα πολιτιστικά αγαθά καταναλώνονται από τη μεσαία αστική τάξη η οποία κατέχει την ικανότητα να προάγει και να αναδεικνύει την πολιτιστική κληρονομιά μιας περιοχής επενδύοντας σε αυτή (Παναγιωτόπουλος, Ν. (1991). Pierre Bourdieu: La Noblesse d'Etat, Grandes Ecoles et Esprit de Corps. *Επιθεώρηση Κοινωνικών Ερευνών*, 82(82), 129-134. doi:<https://doi.org/10.12681/grsr.608>).

μέσα από τη συμμετοχή των πολιτών. Έτσι, η κοινωνική ένταξη καθίσταται περισσότερο εφικτή.

Τα οφέλη στην κοινωνία έχουν και πολιτική έκφραση. Η αστική αναζωογόνηση μιας περιοχής μετά την ανάδειξη της ως ΠΠΕ, ευαισθητοποιεί τους πολίτες. Αναπτύσσεται η επιθυμία για βιωσιμότητα και προοπτική αυτών των αποτελεσμάτων. Ο πολιτικός σχεδιασμός οφείλει να ανταποκριθεί σε αυτή την επιθυμία.

Η ανάπτυξη του διαπολιτισμικού διαλόγου είναι βασική συνέπεια του θεσμού. Ο διαπολιτισμικός διάλογος ενισχύει τη συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ. Ωστόσο η επίδραση του έχει και άλλα αποτελέσματα. Η μείωση της ξενοφοβίας, των προκαταλήψεων και στερεοτύπων, του ρατσισμού και η εξάλειψη των διακρίσεων, είναι ορισμένα από αυτά. Ο διαπολιτισμικός διάλογος στοχεύει στην ισχυροποίηση των θεμελιωδών αξιών της ΕΕ όπως είναι η ειρήνη, η ισότητα, η συνύπαρξη ετερογενών ταυτοτήτων και η αποδοχή της ισοτιμίας όλων των μελών της ΕΕ. Έτσι, κατοχυρώνεται η πολιτική σταθερότητα, η ασφάλεια, η άρση του κοινωνικού αποκλεισμού, η ανάπτυξη ίσων ευκαιριών και εν τέλει διαμορφώνεται μια ΕΕ πιο φιλική και ανοιχτή στους πολίτες των κρατών μελών (Βελένη Θ., 2018). Άλλωστε μια ευρωπαϊκή πόλη που αναπτύσσει κοινωνική εσωστρέφεια και δεν λειτουργεί βάσει ενός πολύ-επίπεδου σχήματος θεωρείται μια μη ολοκληρωμένη πόλη (Le Gales P., 2002).

Στον πολιτιστικό τομέα, η επιτυχία της διοργάνωσης ενός θεσμού σπουδαίας εμβέλειας όπως αυτός της ΠΠΕ οδηγεί στην κατασκευή των κατάλληλων υποδομών και κατασκευών, απαραίτητων για να φιλοξενήσουν ένα τέτοιο γεγονός. Η συντήρηση αυτών των υποδομών στοχεύει στην υποδοχή μελλοντικών διεθνών πολιτιστικών προγραμμάτων και εκδηλώσεων που θα ανατροφοδοτήσουν και θα διατηρήσουν τα θετικά αποτελέσματα (Myerscough, 1994).

Από την άλλη πλευρά, πρέπει να αποτυπωθούν και οι δυσκολίες καθώς και τα προβλήματα που προκύπτουν κατά τη διοργάνωση του πολιτιστικού θεσμού της ΠΠΕ. Η απουσία στρατηγικού σχεδιασμού με μακροπρόθεσμο στόχο και βιώσιμη επιχειρησιακή πολιτική είναι ένα σημαντικό πρόβλημα. Επίσης υπάρχει δυσκολία συντονισμού των τριών επιπέδων συνεργασίας: του τοπικού, του εθνικού και του ευρωπαϊκού. Η απουσία υποδομών είναι ακόμα ένα ζήτημα που παρεμποδίζει την

ομαλή πορεία υλοποίησης των διαδικασιών διοργάνωσης του πολιτιστικού θεσμού (Παπανικολάου Μ.Π., 2019).

Ένας ακόμα προβληματισμός για τις πόλεις που χρίζονται ΠΠΕ είναι το κατά πόσο τα αποτελέσματα της οικονομικής ανάπτυξης διαχέονται στην ίδια την πόλη ή και στις υπόλοιπες πόλεις της χώρας. Ο προβληματισμός έγκειται στο αν η διάχυση των θετικών οικονομικών αποτελεσμάτων δημιουργεί όρους ηττημένου και νικητή μεταξύ των πόλεων και θέτει στο επίκεντρο το ζήτημα αναδιανομής εισοδήματος (Gomes P., & Libro- Cano A., 2016).

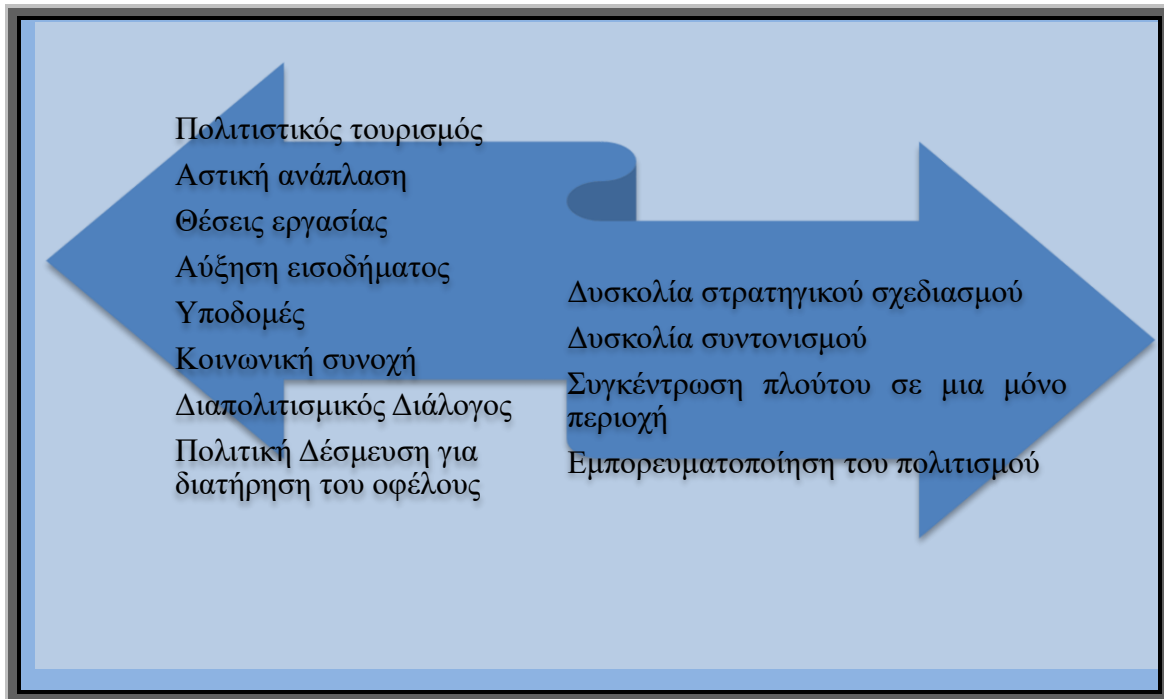
Οι συνέπειες του πολιτιστικού τουρισμού ως αποτέλεσμα ανάδειξης μια περιοχής μέσα από το θεσμό της ΠΠΕ έχει και αρνητική όψη σύμφωνα με ορισμένους θεωρητικούς. Συγκεκριμένα, ο πολιτιστικός τουρισμός προσεγγίζεται με σκεπτικισμό αφού συνεπάγεται την εμπορευματοποίηση του πολιτισμού. Σύμφωνα με αυτή την τοποθέτηση, ο πολιτιστικός τουρισμός²⁶ προσφέρει μια πλαστή αυθεντικότητα που στοχεύει στο κέρδος και την πολιτιστική υπερκατανάλωση. Συνεπώς διαμορφώνεται μια λογική «αποικιοκρατίας» γύρω από την έννοια του πολιτιστικού τουρισμού (Αντωνιάδου Σ., Μαυραγάνη Ε., Πούλιος Ι., 2015).

Τέλος, πρέπει να επισημανθεί ότι η αξιολόγηση των αποτελεσμάτων του θεσμού της ΠΠΕ σε μια πόλη γίνεται βάσει μετρήσιμων, ορατών και συγκεκριμένων επιπτώσεων (επισκέπτες, έργα υποδομής, οργανισμοί κ.α.). Επικεντρώνεται δηλαδή σε θέματα πολιτιστικής κληρονομιάς με την τυπική έννοια του όρου²⁷. Ωστόσο πρέπει να δοθεί αντίστοιχη έμφαση και στα αποθέματα «ήπιας», μη τεχνικής/τυπικής κληρονομιάς²⁸ όπως είναι η εικόνα της πόλης, οι δεξιότητες και οι νέες ιδέες, που αποτελούν τις έμμεσες επιπτώσεις αλλά εξίσου καίριες για τη διατήρηση και μελλοντική ανάπτυξη της πόλης (Palmer-Rae & Associates, 2004).

²⁶ “Cultural tourism can be best described as travel which has its principal aim the first-hand acquisition or supplementation of knowledge about historical, artistic and spiritual heritage of a particular locality, as well as the state of contemporary cultural activity” (Konsola D., 1993, P.21).

²⁷ Ο όρος «hard legacy» αναφέρεται στην τυπική έννοια της κληρονομιάς και εν προκειμένω στα ορατά και μετρήσιμα αποτελέσματα όπως είναι τα κτήρια, οι επιπτώσεις των επισκεπτών, οι νέοι οργανισμοί και τα έργα, σύμφωνα με την μελέτη για την Ευρωπαϊκή Επιτροπή με τίτλο “European Cities and Capitals of Culture” που ετοίμασε η ερευνητική ομάδα Palmer-Rae Associates, στις Βρυξέλλες, Αύγουστος 2004.

²⁸ Ο όρος «soft legacy» αναφέρεται στην «μη τυπική/ήπια» έννοια της κληρονομιάς και εν προκειμένω στην εικόνα της πόλης, τις προσωπικές δεξιότητες και τις νέες ιδέες, σύμφωνα με την μελέτη για την Ευρωπαϊκή Επιτροπή με τίτλο “European Cities and Capitals of Culture” που ετοίμασε η ερευνητική ομάδα Palmer-Rae Associates, στις Βρυξέλλες, Αύγουστος 2004.

Πίνακας 1. Πιθανά οφέλη και προβλήματα γύρω από τον θεσμό της ΠΠΕ

Κεφάλαιο 2^ο : Η χρηματοδότηση του θεσμού της ΠΠΕ

Στο πλαίσιο της μελέτης του θεσμού της ΠΠΕ, εγείρεται το ερώτημα του πώς χρηματοδοτείται, δηλαδή ποιοι είναι οι ευρωπαϊκοί, εθνικοί και τοπικοί πόροι που συμβάλλουν στη διαμόρφωση του καλλιτεχνικού και πολιτιστικού οράματος.

2.1 Χρηματοδοτικά εργαλεία

Για να μπορεί να θέσει συμμετοχή για υποψηφιότητα μια πόλη, πρέπει να ορίσει τους τρόπους χρηματοδότησης και τα έσοδα που θα λάβει βάσει των πόρων. Ακολουθώντας αναλυτική περιγραφή της στρατηγικής σχετικά με τη χρήση των ποσών, η πόλη μπορεί να δεχθεί χρήματα από τον εθνικό προϋπολογισμό, από τον Δήμο, από την περιφέρεια, από την ΕΕ και από τους ιδιώτες καθώς και χορηγίες (<http://ecoc2021.culture.gr/>)

Τα ευρωπαϊκά προγράμματα που κάλυπταν τη χρηματοδότηση για τον θεσμό της ΠΠΕ ήταν αρχικά το πρόγραμμα «Καλειδοσκόπιο» (1996-1999). Το εν λόγω πρόγραμμα στόχευε στην ανάπτυξη συνεργασιών με πολιτιστικό και καλλιτεχνικό περιεχόμενο²⁹ (Μπουτσιούκη Σ., 2015).

Με την Απόφαση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου 508/2000/ΕΚ³⁰ τέθηκε σε ισχύ το Πρόγραμμα Πολιτισμός 2000 που συμπεριλάμβανε το πρόγραμμα Καλειδοσκόπιο και επικεντρώθηκε στη χρηματοδότηση, μεταξύ άλλων, και των πολιτιστικών συνεργειών. Η οικονομική αυτή αρωγή στόχευε να ενδυναμώσει το αίσθημα των λαών ότι συνυπάρχουν στην ίδια κοινότητα με αίσθημα αλληλεγγύης και σεβασμού. Η ανάπτυξη ενός ισχυρού «ανήκειν», στην ευρωπαϊκή οικογένεια αποτελεί στόχο της ευρωπαϊκής πολιτιστικής πολιτικής. Οι πολιτιστικές πολιτικές ενεργοποιούν θεσμούς, και προάγουν δράσεις και πρακτικές σκοπεύοντας την κατασκευή συλλογικής ταυτότητας. Σε συνδυασμό με την εκπαιδευτική δράση, η πολιτιστική πολιτική στοχεύει στην ενεργοποίηση του αισθήματος του «ανήκειν» (Ζορμπά Μ., 2014).

²⁹το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στις συζητήσεις που προηγήθηκαν της γνώμης που εξέδωσε στις 7 Απριλίου 1995(5), σχετικά με το πρόγραμμα Καλειδοσκόπιο που θεσπίστηκε με την απόφαση 719/96/ΕΚ(6), ζήτησε από την Επιτροπή να υποβάλει ειδικό πρόγραμμα για την "Ευρωπαϊκή Πολιτιστική Πόλη" μετά το 2000, με βάση το άρθρο 151 της συνθήκης. Απόφαση αριθ. 719/96/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Μαρτίου 1996, για τη θέσπιση προγράμματος στήριξης των καλλιτεχνικών και πολιτιστικών δραστηριοτήτων με ευρωπαϊκή διάσταση (Καλειδοσκόπιο) (ΕΕ L 99 της 20.4.1996, σ. 20)

³⁰ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/HTML/?uri=LEGISSUM:i29006&from=IT>

Με την Απόφαση 1855/2006/ΕΚ³¹ θεσπίστηκε το πρόγραμμα Πολιτισμός 2007-2013 που αποτέλεσε την ολοκληρωμένη εκδοχή του προγράμματος Πολιτισμού 2000. Επομένως, οι δραστηριότητες που αφορούσαν τον πολιτισμό και την συνεργασία των κρατών μελών συνεχίστηκαν με συνολικό προϋπολογισμό 400.000.000 για την στήριξη των πολιτιστικών δράσεων συμπεριλαμβανομένου και του θεσμού της ΠΠΕ³².

2.2 Πρόγραμμα «Δημιουργική Ευρώπη» (2014-2020)

Το πρόγραμμα «Δημιουργική Ευρώπη» (2014 – 2020) θεσπίστηκε με τον Κανονισμό 1295/2013/ΕΚ³³ και χρηματοδοτεί δράσεις στους κλάδους της τέχνης, του πολιτισμού και της δημιουργίας. Το πρόγραμμα αποτελείται από τα εξής: το πρόγραμμα «Πολιτισμός» που προωθεί τον πολιτισμό και το πρόγραμμα «MEDIA» για την οικονομική υποστήριξη του οπτικοακουστικού τομέα.

Το εν λόγω πρόγραμμα έχει προϋπολογισμό 1,46 δις ευρώ³⁴ με σκοπό να διευκολύνει και να εξασφαλίσει την πραγματοποίηση πολιτιστικών, δημιουργικών και καινοτόμων δράσεων που θα τονώσουν το αίσθημα του ευρωπαίου πολίτη αξιοποιώντας το πολιτιστικό της απόθεμα της ΕΕ (Μπουτσιούκη Σ., 2015).

Τα κριτήρια, η επιλεξιμότητα και οι προτεραιότητες³⁵ των δράσεων πρέπει να ανταποκρίνονται στους όρους σύμφωνα με τους οποίους διατίθενται τα ποσά επιχορήγησης, το συνολικό ποσοστό των οποίων είναι 80%, ενώ το υπόλοιπο μπορεί να καλυφθεί από ευρωπαϊκά ταμεία, εθνικούς, τοπικούς και περιφερειακούς πόρους.

Εξίσου σημαντικός με τον χρηματοδοτικό βραχίονα είναι και ο μηχανισμός εγγυοδοσίας³⁶. Ο μηχανισμός αυτός δίνει ευκαιρίες για να ανακινηθούν σημαντικά κεφάλαια και θέτει τη βάση για αποτελεσματικές συμμαχίες δημοσίων και ιδιωτικών οργανώσεων αφού ανάγει το ρόλο των ιδιωτικών φορέων ως έναν από τους πιο σημαντικούς στο πλαίσιο του μηχανισμού εγγυοδοσίας.

³¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=celex:32006D1855>

³² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/HTML/?uri=LEGISSUM:129016&from=EL>.

³³ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013R1295&from=el>

³⁴ «Προβλέπεται ότι από το 2016 και μετά ο αρχικός προϋπολογισμός θα ενισχυθεί με €121 εκατ., τα οποία θα αποτελέσουν εργαλείο οικονομικής εγγύησης για παροχή βοήθειας στους τομείς του πολιτισμού και της δημιουργίας, ώστε να εξασφαλίζουν καλύτερη πρόσβαση σε χρηματοδότηση» (Μπουτσιούκη Σ., 2015, σελ. 107)

³⁵ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013R1295&from=el>

³⁶ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013R1295&from=el>

Το χρηματοδοτικό πρόγραμμα «Δημιουργική Ευρώπη» συμπεριλαμβάνει χρηματικά ποσά για την οικονομική κάλυψη της διοργάνωσης του θεσμού της ΠΠΕ. Αξίζει να τονισθεί ότι το βραβείο Μελίνα Μερκούρη, χρηματοδοτείται από το εν λόγω πρόγραμμα όπως δηλώνεται στον κανονισμό 1295/2013/ΕΚ³⁷ (www.ecoc2021.culture.gr).

2.3 Διεθνή, ευρωπαϊκά και περιφερειακά δίκτυα για την ανάδειξη του πολιτισμού

Η συμμετοχή της Κοινωνίας των Πολιτών έχει μεγάλη σημασία για την προοπτική βιωσιμότητας δραστηριοτήτων πολιτισμού και δημιουργίας. Η υλοποίηση εκτός από τις υποδομές και την χρηματοδότηση χρειάζεται και τα κατάλληλα δίκτυα. Τα δίκτυα αυτά συνεισφέρουν στην προβολή των αναγκών, στην εγγύτητα, στην ανταλλαγή τεχνογνωσίας και τέλος στην πρόσβαση στα πολιτιστικά αγαθά και τις πολιτιστικές υπηρεσίες. Η συμμετοχή της Κοινωνίας των Πολιτών, επομένως, νοηματοδοτεί τον λεγόμενο «πολιτιστικό εκδημοκρατισμό»³⁸. Σύμφωνα με την έννοια αυτή τα πολιτιστικά αγαθά και οι υπηρεσίες ανήκουν σε όλους και δεν απευθύνονται μόνο σε συγκεκριμένες ελίτ (Κόνσολα Ν., 2006).

Διεθνή, ευρωπαϊκά και περιφερειακά δίκτυα για την ανάδειξη του πολιτισμού
Δίκτυο Ευρωπαϊκών Πολιτιστικών Πρωτευουσών και Μηνών (ECCM)
Σύνδεσμος Ιστορικών Πόλεων
Τα Προάστια της Ευρώπης
Οργανισμός Πόλεων Παγκόσμιας Κληρονομιάς (OWHC)
ARIANNA-Ευρωμεσογειακό Δίκτυο Πολιτισμού και Κληρονομιάς
Ένωση Πρωτευουσών την Κεντρικής και Νοτιοανατολικής Ευρώπης
Παγκόσμιο Φόρουμ Πόλεων του Πολιτισμού (WCCF)
Δίκτυο Περιοχών Δημιουργίας (DC Network)
Δίκτυο Δημιουργικών Πόλεων UNESCO

³⁷ Άρθρο 13 του υπ' αριθ. 1295/2013 Κανονισμού 1. Ε) ειδικές δράσεις που αποβλέπουν, αφενός, στην επίτευξη μεγαλύτερης προβολής όσον αφορά τον πλούτο και την πολυμορφία των ευρωπαϊκών πολιτισμών και, αφετέρου, στην τόνωση του διαπολιτισμικού διαλόγου και της αλληλοκατανόησης, όπως πολιτιστικά βραβεία της Ένωσης, οι Πολιτιστικές Πρωτεύουσες της Ευρώπης και το Σήμα Ευρωπαϊκής Κληρονομιάς.

³⁸ Democratization of culture: σύμφωνα με αυτή την άποψη τα αγαθά υψηλής τέχνης (high culture) έχουν «εκπολιτιστική» αξία και, κατά συνέπεια, είναι ανάγκη να γίνουν κτήμα όλου του λαού πέρα από γεωγραφικούς, κοινωνικούς και οικονομικούς φραγμούς (Κόνσολα Ν., 2006, σελ. 50).

Δίκτυο Παγκόσμιων Πολιτιστικών Περιοχών (GCDN)
--

Δίκτυο Ευρωπαϊκών Πόλεων και Περιφερειών για τον Πολιτισμό (LIKE)

Πίνακας 2. Συνοπτική λίστα ενδεικτικών πολιτιστικών δικτύων

ΔΕΥΤΕΡΟ ΜΕΡΟΣ: Η ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΠΕ

Κεφάλαιο 3^ο: Οι πόλεις της Ελλάδος ως ΠΠΕ

Η Ελλάδα ανέλαβε την διοργάνωση του θεσμού της ΠΠΕ τρεις φορές μέχρι σήμερα. Τα παραδείγματα της Αθήνας, (1985), της Θεσσαλονίκης, (1997) και της Πάτρας, (2006) είναι φωτεινοί σηματοδότες για την επερχόμενη διοργάνωση του θεσμού που θα λάβει χώρα στην Ελευσίνα το έτος 2021.

3.1 Αθήνα (1985)

Η Αθήνα ήταν η πρώτη πολιτιστική πρωτεύουσα από την απαρχή του θεσμού της ΠΠΕ και ως εκ τούτου η πρώτη ΠΠΕ στην Ελλάδα. Η απονομή αυτού του τίτλου δόθηκε στην Αθήνα καταρχάς ως φόρος τιμής προς τη Μελίνα Μερκούρη που εμπνεύστηκε την ιδέα του θεσμού και κατά δεύτερον είχε σημειολογική αναφορά στο ότι η Αθήνα ήταν η κοιτίδα του πολιτισμού, του πνεύματος και των τεχνών στην αρχαιότητα (Πάπαρη Α., 2011).

Στη διοργάνωση της Αθήνας ως πρώτη ΠΠΕ δόθηκε μεγάλη έμφαση στην τελετή έναρξης κατά την οποία έγιναν σημαντικές δηλώσεις όπως αυτή του Προέδρου της Γαλλίας Φρανσουά Μιτεράν «Το πρώτο έτος της Ευρώπης αρχίζει σήμερα». Η φράση αυτή φανερώνει την προσδοκία των αρχηγών των κρατών μελών της ΕΕ για επιτυχή έκβαση της πρώτης διοργάνωσης (Sassatelli M., 2009).

Η πολιτική της διοργάνωσης έδινε έμφαση στο καλλιτεχνικό πρόγραμμα, με πολλές και μεγάλες εκδηλώσεις και καλλιτέχνες παγκοσμίου φήμης. Η στρατηγική αυτή συνέβαλε στην ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς της Αθήνας. Πρέπει να τονισθεί ότι μεγάλο μέρος των πολιτών συμμετείχε ενεργά στη διοργάνωση των εκδηλώσεων που έγιναν στην περιοχή. Ορισμένες από τις διοργανώσεις που πραγματοποιήθηκαν ήταν η έκθεση στην Εθνική Πινακοθήκη που εγκαινιάστηκε από τον Γάλλο Πρόεδρο Μιτεράν, αλλά και άλλες εκδηλώσεις που περιλάμβαναν μουσική, χορό, θέατρο και οπτικοακουστικά δρώμενα μεταξύ άλλων (<http://ecoc2021.culture.gr>).

Οι παρεμβάσεις που έγιναν, είχαν αντίκτυπο στην καθημερινότητα των κατοίκων. Οι περισσότερες ήταν υποδομές που φιλοξένησαν πλείστες εκδηλώσεις και έγιναν το

σημείο συνάντησης πολιτιστικών πρωτοβουλιών. Εισάγεται στον τομέα της πολιτιστικής διαχείρισης, μια λογική αποκέντρωσης αρμοδιοτήτων με μεταφορά αυτών στην τοπική αυτοδιοίκηση. Σε αντιδιαστολή με τους θιασώτες της διοργάνωσης της Αθήνας, υπάρχει και μια μερίδα επικριτών που υποστηρίζουν ότι η διοργάνωση είχε εργαλειακό χαρακτήρα χωρίς στοχοθεσία αναπτυξιακής κατεύθυνσης που θα μεγιστοποιούσε τα θετικά αποτελέσματα (Αποστολάκη, 2017). Ωστόσο η έλλειψη εμπειρίας από «μεγάλα γεγονότα»³⁹ δεν εμπόδισε την Αθήνα να ανταποκριθεί με τον καλύτερο δυνατό τρόπο και με τον εξοπλισμό που κατείχε σε ένα θεσμό που θα γινόταν ένας από τους μεγαλύτερους πολιτιστικούς θεσμούς μέχρι σήμερα (Παπανικολάου Μ.Π., 2019).

Όπως αναφέρει στο βιβλίο του ο πρώην Δήμαρχος Αθηνών Νικήτας Κακλαμάνης «Αθήνα, αιώνια Πολιτιστική Πρωτεύουσα», η Αθήνα έχει όλη την δυναμική να αναπτυχθεί μέσα από τον πολιτισμό, θέτοντας τον πολίτη στο επίκεντρο. Η σχέση του με την πόλη θα μπορούσε να περνάει μέσα από το κανάλι του πολιτισμού. Η ενδυνάμωση των πολιτιστικών θεσμών δύναται να έχει παιδευτικό χαρακτήρα. Οι νέες αρχές και αξίες είναι οι βασικοί λόγοι ώστε η Αθήνα, ως «μητέρα» του πολιτισμού, να διεκδικήσει την μόνιμη έδρα πολλών πολιτιστικών θεσμών (Κακλαμάνης Ν., 2006).

3.2 Θεσσαλονίκη (1997)

Το έτος 1997 η Θεσσαλονίκη ανακηρύσσεται πολιτιστική πρωτεύουσα της Ευρώπης. Η ανακήρυξη αυτή είχε μεγάλη σημασία για την περιοχή καθώς ειδώθηκε ως μια μοναδική ευκαιρία αστικής αναδόμησης με υποδομές και έργα που ναι μεν θα συνέβαλαν στην εφαρμογή του θεσμού αλλά θα σκιαγραφούσαν και ένα νέο πολεοδομικό τοπίο για την Θεσσαλονίκη εναρμονισμένο με το στόχο του εκσυγχρονισμού. Ο προϋπολογισμός διαμορφώθηκε στο ύψος των 70 δις δραχμών έτσι ώστε να υλοποιηθεί η κτηριακή αναδόμηση της πόλης ενώ ο αρχικός προϋπολογισμός του καλλιτεχνικού προγράμματος ανερχόταν στα 16 δις δραχμές (Παχάκη Κ., 2000). Η εκτενής ενημέρωση για τα σχέδια, τα έργα και τους στόχους που είχε θέσει μια ΠΠΕ αλλά και το πώς θα βελτιώσει την ποιότητας ζωής των

³⁹ mega events: Η διοργάνωση εκδηλώσεων και πολιτιστικών θεσμών μεγάλης κλίμακας και υψηλών προδιαγραφών συνιστούν τα mega events, (Εκπαιδευτικό Υλικό ΚΣΤ' Σειράς, Εθνικής Σχολής Δημόσιας Διοίκησης με τίτλο ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΔΡΑΣΕΙΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ, Ιωαννίδης Ι., Αθήνα 2020)

κατοίκων μετέπειτα, συμβάλλει στην επιτυχία της διοργάνωσης του θεσμού (Καρβούνης Α., 2017).

Η πραγματικότητα ήταν ότι η προβολή αξιοθέατων πολιτιστικού και ιστορικού ενδιαφέροντος έφερε την πόλη στο επίκεντρο της διεθνούς σκηνης και δημιούργησε τις προϋποθέσεις για να γίνει πόλος οικονομικής, εμπορικής, πολιτιστικής και τουριστικής έλξης (Γοσποδίνη, 2006).

Επιπλέον, όπως και στην Αθήνα, έτσι και στην Θεσσαλονίκη, έλαβαν χώρα σημαντικά πολιτιστικά δρώμενα, όπως έκθεση προς τιμήν της Μ.Μερκούρη, έκθεση αφιερωμένη στον Ο.Ελύτη αλλά και έκθεση για το Άγιο Όρος, ιδιαίτερης ιστορικής και θρησκευτικής σημασίας (<http://ecoc2021.culture.gr/>).

Η Θεσσαλονίκη είναι ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα το οποίο να φανερώνει ότι ο θεσμός της ΠΠΕ είναι καθοριστικός για την αστική ανάπλαση μιας πόλης. Ωστόσο, για μια μερίδα πολιτών η Θεσσαλονίκη ήταν ένα μέρος με έργα και υποδομές υπό κατασκευή. Η δυσλειτουργία που παρουσίαζε η πόλη, επιδρούσε αρνητικά στην κοινή γνώμη και στην αισιοδοξία των κατοίκων για την επιτυχία της διοργάνωσης (Τούλας Γ., 2016)⁴⁰.

Επίσης, πρέπει να αναφερθεί ότι κατά την διοργάνωση της Θεσσαλονίκης ως ΠΠΕ, αναφέρθηκαν αρκετά ζητήματα σχετικά με υπερτιμολογήσεις, υπερβάσεις έργων, κατασπατάληση δημοσίου χρήματος και προσφυγές (Κατσουνάκη Μ., 2014)⁴¹. Τέτοιες αναφορές δημιουργούν την αίσθηση ότι η διοργάνωση είχε περισσότερη εσωτερική παρά ευρωπαϊκή απεύθυνση, με πιθανόν αρκετές πολιτικές επιρροές.

3.3 Πάτρα (2006)

Η Πάτρα ανακηρύχθηκε ΠΠΕ το 2006. Η χρηματοδοτική στενότητα δεν βοήθησε έτσι ώστε να καταγραφούν μεγάλα έργα και υποδομές. Ωστόσο έγιναν αστικές αναδομήσεις καθώς, και ανακαινίσεις χώρων και κτηρίων έτσι ώστε να μπορέσουν να τελεσθούν οι δραστηριότητες του πολιτιστικού προγράμματος. Η κριτική που ασκήθηκε στη διοργάνωση της Πάτρας, ωστόσο, ήταν ότι το πολιτιστικό της πρόγραμμα ήταν υπέρμετρα φιλόδοξο, περισσότερο προς εσωτερική κατανάλωση, ενώ δεν αξιοποίησε όπως θα μπορούσε την αναπτυξιακή ευκαιρία. Αυτό υποδηλώνει

⁴⁰ <https://parallaximag.gr/thessaloniki/reportaz/1997chronia-ton-prosdokion-ke-ton-apogo>

⁴¹ <https://www.kathimerini.gr/opinion/754565/i-politistiki-toy-97-mas-stoicheionei-akomi/>

σε ένα βαθμό την επίδραση πολιτικής βούλησης που απομάκρυνε από το επιθυμητό αποτέλεσμα αφού οι δράσεις αντιμετωπίστηκαν με πρόσκαιρο χαρακτήρα (Μπέλλας Κ., 2007).

Η περίπτωση της διοργάνωσης του θεσμού της ΠΠΕ έχει ενδιαφέρον λόγω των πολλών συνεργασιών που έγιναν με τον επιχειρηματικό κόσμο, με συμπράξεις δημοσίου – ιδιωτικού τομέα. Αυτό ήταν μια ακόμα αιτία που πυροδότησε σχόλια για πολιτικές παρεμβάσεις (Νικολοπούλου Ι., 2018). Ωστόσο υπήρξε πράγματι αναγκαιότητα αυτών των συμπράξεων, για να υλοποιηθεί το φιλόδοξο πολιτιστικό πρόγραμμα που προανήγγειλε η πόλη. Ο στόχος της ενίσχυσης των αναπτυξιακών δυνατοτήτων της Πάτρας επιτεύχθηκε με μια σειρά από έργα. Όπως αναφέρεται σε άρθρο της εφημερίδας «Καθημερινή»⁴² βάσει των όσων έχουν καταγραφεί από τον Διευθύνοντα Σύμβουλο του Οργανισμού Πολιτιστικής Πρωτεύουσας της Ευρώπης – Πάτρα 2006 Α.Ε., κο Ροϊλό οι στόχοι της Πάτρας ήταν οι εξής:

- Η αύξηση του τουρισμού
- Το άνοιγμα της αγοράς σε πολιτιστικά γεγονότα
- Ενδυνάμωση του πολιτιστικού περιβάλλοντος
- Να καταστεί η πόλη πιο δημοφιλής και να αναβαθμιστεί η εικόνα της
- Αστική ανάπλαση με έργα και εγκαταστάσεις υποδομής
- Νέες επιχειρήσεις και νέες θέσεις απασχόλησης

Η ατζέντα αυτή παρουσιάστηκε αρκετά δύσκολη στην υλοποίηση. Η διοργάνωση επικρίθηκε για μη ικανοποιητική προβολή της πόλης, καθυστερήσεις στην διαμόρφωση του προϋπολογισμού, μικρή άνοδο του τουρισμού, απουσία σημαντικών πολιτιστικών υποδομών αλλά και ανακατατάξεις και παραιτήσεις από τον Ειδικό Οργανισμό ΠΠΕ-Πάτρα 2006 Α.Ε. (Νικολοπούλου Ι., 2018).

⁴² Πηγή: <https://www.kathimerini.gr/economy/business/216405/etos-orosimo-to-2006-gia-tin-patra/>

Κεφάλαιο 4^ο: Οι υποψηφίες πόλεις ως ΠΠΕ για το έτος 2021

Τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης ορίζουν τις πόλεις προς υποψηφιότητα για το θεσμό της ΠΠΕ. Οι δεκατέσσερις ελληνικές συμμετοχές αξιολογήθηκαν και προκρίθηκαν τρεις, εκ των οποίων επικράτησε η συμμετοχή της Ελευσίνας. Η διαδικασία υποψηφιότητας αποτελεί ορόσημο αλλά και κίνητρο ανασυγκρότησης μιας πόλης. Ωστόσο, η αργή και κοπιώδης πορεία για την κατάκτηση του τίτλου της ΠΠΕ δεν επιφέρει πάντοτε το επιθυμητό αποτέλεσμα.

4.1 Η διαδικασία αξιολόγησης των 14 υποψηφιοτήτων

Όπως ισχύει σήμερα, το καθεστώς για να ορισθεί μια πόλη ως ΠΠΕ συμπεριλαμβάνει δύο φάσεις: η πρώτη είναι η φάση της προ-επιλογής και έπειτα η φάση της τελικής επιλογής. Κατά τη φάση της προ-επιλογής, διαμορφώνεται μια λίστα των πόλεων που θέτουν υποψηφιότητα και ύστερα από εννέα μήνες προκρίνεται μια πόλη για να λάβει τον τίτλο της ΠΠΕ. Οι πόλεις που θέτουν υποψηφιότητα για ΠΠΕ με στόχο την επιλογή τους, ορίζονται από τα κράτη μέλη στα οποία ανήκουν.

Σύμφωνα με τα κριτήρια επιλογής, κάθε πόλη πρέπει να προετοιμάσει ένα πολιτιστικό πρόγραμμα το οποίο να ανταποκρίνεται στην ευρωπαϊκή διάσταση, να προωθεί τη συμμετοχικότητα και εμπλοκή των κατοίκων και των γύρω περιοχών και να σκοπεύει την προσέλκυση επισκεπτών από ολόκληρη τη χώρα και την υπόλοιπη Ευρώπη. Είναι σημαντικό να διασφαλίζεται, από το στρατηγικό σχεδιασμό, ο θετικός αντίκτυπος του προγράμματος καθώς και η διάρκειά του έτσι ώστε να αποδοθούν μακροπρόθεσμα αναπτυξιακά αποτελέσματα.. Οι αρχές σε τοπικό και κεντρικό επίπεδο πρέπει να στηρίζουν δυναμικά αυτή την προσπάθεια κυρίως ως προς τη δυνατότητα υλοποίησης των καλλιτεχνικών δράσεων.

Στην περίπτωση της Ελλάδας, το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού προσκάλεσε τις πόλεις που εκδήλωσαν ενδιαφέρον, να υποβάλουν αιτήσεις τον Δεκέμβριο του 2014. Οι πόλεις που ανταποκρίθηκαν στην πρόσκληση ήταν δεκατέσσερις (14) και ήταν οι εξής: Κέρκυρα, Δελφοί, Ελευσίνα (Ελευσις), Ιωάννινα, Καλαμάτα, Λάρισα, Λέσβος (Μυτιλήνη), Μεσολόγγι, Πειραιάς, Ρόδος, Σαλαμίνα (Σαλαμίσ), Σάμος, Τρίπολη και Βόλος. Το Φεβρουάριο του 2016, ολοκληρώθηκε η φάση προ-επιλογής και η επιτροπή κατέληξε στις εξής τρεις πόλεις:

Ελευσίνα, Καλαμάτα και Ρόδο. Η προθεσμία για την ολοκλήρωση της αίτησης ήταν μέχρι τον Οκτώβριο του 2016 και έπειτα προσκλήθηκαν σε μία τελευταία συνάντηση έτσι ώστε να γίνει η τελική επιλογή, στην Αθήνα, στις 10-11 Νοεμβρίου (<http://ecoc2021.culture.gr/>).

Η επιτροπή που αποτελούνταν από 12 ανεξάρτητους εμπειρογνώμονες (δύο εκπρόσωποι του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού και δέκα εκπρόσωποι των θεσμικών οργάνων και οργανισμών της Ευρωπαϊκής Ένωσης), μελέτησε τις συγκεκριμένες αιτήσεις και προχώρησε στην τελική τριάδα αυτών (<http://ecoc2021.culture.gr/>).

4.2 Ρόδος και Καλαμάτα

Το Φεβρουάριο του 2016, η Επιτροπή των εμπειρογνομόνων απεφάνθη για τις τρεις πόλεις που ήταν η Ελευσίνα, η Καλαμάτα και η Ρόδος. Ωστόσο, όπως επισημαίνεται στην Τελική Έκθεση της Επιτροπής Επιλογής⁴³, ισχυρότερη υποψηφιότητα ήταν αυτή της Ελευσίνας.

Ένα σημαντικό κριτήριο που σύμφωνα με την Τελική Έκθεση της Επιτροπής Επιλογής⁴⁴ ήταν κομβικό, ήταν αυτό των μακροπρόθεσμων επιπτώσεων του θεσμού. Ουσιαστικά, τέθηκε το ερώτημα πώς θα δημιουργηθεί η μεγαλύτερη δυνατή παρακαταθήκη για το μέλλον. Συνεπώς, η τελική απόφαση λήφθηκε και στην βάση του οφέλους που θα προέκυπτε σε κάθε πόλη από το θεσμό της ΠΠΕ, μελλοντικά.

Εξετάζοντας τους φακέλους υποψηφιότητας⁴⁵ των δύο περιοχών, Ρόδου και Καλαμάτας, η Επιτροπή εντόπισε σημαντικές ελλείψεις με αποτέλεσμα να μην καταφέρουν να λάβουν τον τίτλο. Η σύγκριση μεταξύ των τριών περιοχών έγινε βάσει των εξής κριτηρίων:

- Πολιτιστική στρατηγική
- Ευρωπαϊκή διάσταση
- Καλλιτεχνικό πρόγραμμα

⁴³ https://eleusis2021.eu/wp-content/uploads/2016/12/ecoc-2021-greece-selection-report_9.12.2016GR.pdf

⁴⁴ http://ecoc2021.culture.gr/wp-content/uploads/2016/12/ecoc-2021-greece-selection-report_en9.12.2016.pdf

⁴⁵ <http://www.rhodes2021.eu/v1/images/files/rhodes2021-bidbook-gr.pdf>
https://issuu.com/kalamata216/docs/kalamata21_greek

- Ικανότητα
- Προβολή
- Διαχείριση

Η Ρόδος είναι ένα νησί, που εκτός της ιδιαίτερης ιστορικής σημασίας του, είναι και ένας παγκοσμίως γνωστός τουριστικός προορισμός. Στην Τελική Έκθεση της Επιτροπής Επιλογής διαφαίνεται η πρόθεση αξιοποίησης των αξιοθέατων αλλά και επέκτασης της τουριστικής περιόδου πέρα από το διάστημα των καλοκαιρινών μηνών με σκοπό την ενίσχυση της τουριστικής προσφοράς. Αν και αυτό μπορεί να ήταν ένα βασικό κίνητρο υποψηφιότητας, σύμφωνα με την Τελική Έκθεση της Επιτροπής Επιλογής υπήρχαν ζητήματα προβληματισμού. Ένα από αυτά ήταν η βραχυπρόθεσμη πολιτιστική στρατηγική για το διάστημα 2015 έως 2019. Το περιορισμένο αυτό χρονικό πλάνο δεν επέτρεπε να αποτιμηθεί ο αντίκτυπος του θεσμού.

Όσον αφορά την ευρωπαϊκή διάσταση, η Επιτροπή υποστήριξε ότι εξέλειπαν δράσεις προς την κατεύθυνση ενίσχυσης του διαπολιτισμικού διαλόγου. Σημαντική, ωστόσο, κρίθηκε η πρόθεση να υπάρχει ένας εταίρος από την Μέση Ανατολή και δύο εταίροι από την ΕΕ, αλλά και από τις ΗΠΑ και από την Ρωσία. Σε σχέση με την ικανότητα της υλοποίησης, παρά την εξασφάλιση των 37 εκατομμυρίων ευρώ για ανακαίνιση και αναδόμηση πολιτιστικών υποδομών και κτηρίων όπως παρουσιάζεται στο Φάκελο Υποψηφιότητας, δεν παρουσιάστηκαν επαρκή οικονομικά στοιχεία για την υλοποίηση τέτοιων εγχειρημάτων. Αν και το καλλιτεχνικό πρόγραμμα, συνολικά αξιολογήθηκε θετικά, η προβολή του δεν κρίθηκε ανάλογη της εμβέλειας που υπαγορεύει μια τέτοια διοργάνωση, σύμφωνα με την Τελική Έκθεση της Επιτροπής Επιλογής. Τέλος, ως προς το κριτήριο της διαχείρισης και του νομικού προσώπου που θα την αναλάμβανε, η Επιτροπή διαπίστωσε ότι δεν θα συμμετείχαν στο Διοικητικό Συμβούλιο μέλη από την κοινωνία των πολιτών, την εκπαίδευση και τον πολιτιστικό τομέα (Τελική Έκθεση της Επιτροπής Επιλογής, 2016).

Η Επιτροπή Επιλογής κατέληξε ότι αποτέλεσε αδυναμία η απουσία οικονομικών στοιχείων για την υλοποίηση των έργων. Επιπλέον παρατήρησε έλλειψη σαφούς προσανατολισμού των στόχων. Τέλος, εντοπίστηκε δυσκολία για την υλοποίηση του πολιτιστικού προγράμματος σε σχέση με τις ικανότητες του πολιτιστικού τομέα της Ρόδου και απουσία εκσυγχρονισμού και καινοτομίας (Τελική Έκθεση της Επιτροπής Επιλογής, 2016).

Ορισμένα οικονομικά στοιχεία που εμφανίζονται στον Φάκελο Υποψηφιότητας είναι

τα κάτωθι:

Συνολικός προϋπολογισμός για το «ΡΔ2021»		
Από τον δημόσιο τομέα	39,600,000,00	88
Από τον ιδιωτικό τομέα	5,400,000,00	12
ΣΥΝΟΛΟ	45,000,000,00	100

Εικόνα 1. Συνολικός Προϋπολογισμός για το «ΡΔ2021», (Φάκελος Υποψηφιότητας, 2016, σελ. 76)

Έσοδα από τον δημόσιο τομέα για την κάλυψη λειτουργικών δαπανών		
Εθνική Κυβέρνηση	11,880,000,00	30%
Δήμος Ρόδου	17,028,000,00	43%
Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου	8,712,000,00	22%
ΕΕ*	1,980,000,00	5%
Άλλες πηγές	-----	-----
ΣΥΝΟΛΟ	39,600,000,00	100%

**(μη συμπεριλαμβανομένου του βραβείου «Μελίνα Μερκούρη»)*

Εικόνα 2. Έσοδα από τον δημόσιο τομέα για την κάλυψη λειτουργικών δαπανών, (Φάκελος Υποψηφιότητας, 2016, σελ. 77)

Η υποψηφιότητα της Καλαμάτας παρουσίαζε ένα διαφορετικό προσανατολισμό πίσω από το κίνητρο υποβολής συμμετοχής για το θεσμό της ΠΠΕ. Όπως τονίζεται και

στην Τελική Έκθεση της Επιτροπής Επιλογής αλλά και στο Φάκελο Υποψηφιότητας η Καλαμάτα επιθυμούσε «να αποτελέσει παράδειγμα περιφερειακής πόλης που κατάφερε να πετύχει βιώσιμη ανάπτυξη» (Φάκελος Υποψηφιότητας, σελ. 3, 2016). Υποδομές όπως είναι ο αυτοκινητόδρομος προς την Αθήνα αλλά και η επέκταση του αεροδρομίου θα ενίσχυαν την προσβασιμότητα στην περιοχή. Συνεπώς ο θεσμός της ΠΠΕ στην Καλαμάτα θα την προέβαλε σε μεγάλο βαθμό και θα την εδραίωνε ως ένα σημαντικό περιφερειακό κόμβο της Ελλάδας.

Η πολιτιστική της στρατηγική κάλυπτε το χρονικό διάστημα από το 2016 έως το 2025 και αναπτύχθηκε σε έξι στόχους. «Οι στόχοι αυτοί είναι να καλλιεργήσει μια σύγχρονη νοοτροπία, να δημιουργήσει ικανές υποδομές, να φτάσει σε όσο περισσότερους ανθρώπους γίνεται, να υποστηρίξει τον πολιτισμό και τη δημιουργική βιομηχανία και να προωθήσει την ενεργή συμμετοχή των πολιτών» (Τελική Έκθεση της Επιτροπής Επιλογής, σελ. 14, 2016). Η πολιτιστική στρατηγική κρίθηκε θετικά από την Επιτροπή σύμφωνα με την Τελική Έκθεση, καθώς εντοπίστηκε ο πολιτιστικός, οικονομικός και κοινωνικός αντίκτυπος που θα είχε η διοργάνωση του θεσμού της ΠΠΕ και τα μακροπρόθεσμα οφέλη της.

Ως προς το σκέλος της ευρωπαϊκής διάστασης, η Επιτροπή Επιλογής κατέγραψε στην Τελική Έκθεση ότι η πρόθεση για συμμετοχή Ευρωπαίων εταίρων ήταν μικρή και επιπλέον ότι οι προσδοκίες για προσέλκυση ξένου τουριστικού κοινού ήταν χαμηλές. Το καλλιτεχνικό πρόγραμμα έπασχε, σύμφωνα με την Επιτροπή, από απουσία μακροπρόθεσμου σχεδιασμού και βιωσιμότητας πολιτιστικού προγράμματος.

Η ικανότητα της Καλαμάτας να επιτελέσει τα απαραίτητα για τον θεσμό αναγνωρίστηκε από την Επιτροπή. Η ψήφος των πέντε γειτονικών δήμων της Περιφέρειας Μεσσηνίας προς υποστήριξη της Καλαμάτας συνέβαλε σε μια θετική αξιολόγηση αλλά και ο αριθμός πολιτιστικών χώρων κρίθηκε αρκετά καλός για την φιλοξενία των εκδηλώσεων αν και εκφράστηκαν επιφυλάξεις σχετικά με τη χωρητικότητα ορισμένων εγκαταστάσεων (Τελική Έκθεση Επιτροπής Επιλογής, 2016).

Θετικά αξιολογήθηκε και η προβολή, με ενεργοποίηση και συμμετοχή του κοινού και ομάδας εθελοντών. Επιπλέον ένα στοιχείο που κρίθηκε πολύ θετικά ήταν και η ένταξη σε έργα μέρους του πληθυσμού της κοινότητας Ρομά όπως τονίζεται στην Τελική Έκθεση.

Σε σχέση με τη διαχείριση, εντοπίστηκε σχετική δυσκολία σε συνδυασμό με απουσία

προτάσεων από το Δημοτικό Συμβούλιο (Τελική Έκθεση Επιτροπής Επιλογής, 2016). Η Επιτροπή κατέληξε ότι η διοργάνωση της Καλαμάτας για το θεσμό της ΠΠΕ θα βασιζόταν κυρίως σε φιλοδοξίες παρά σε έργα. Επίσης, παρατήρησε έναν αποσπασματικό χαρακτήρα στο περιεχόμενο των δράσεων αλλά και χαμηλή βιωσιμότητα των σχεδίων που στόχευαν στη δημιουργία πολιτιστικού αποθέματος (Τελική Έκθεση Επιτροπής Επιλογής, 2016).

Τα οικονομικά στοιχεία όπως παρατίθενται στον φάκελο είναι τα εξής:

ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΕΣΟΔΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΛΥΨΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ (ΣΕ ΕΥΡΩ)	ΑΠΟ ΤΟΝ ΔΗΜΟΣΙΟ ΤΟΜΕΑ (ΣΕ ΕΥΡΩ)	ΑΠΟ ΤΟΝ ΔΗΜΟΣΙΟ ΤΟΜΕΑ (ΣΕ %)	ΑΠΟ ΤΟΝ ΙΔΙΩΤΙΚΟ ΤΟΜΕΑ (ΣΕ ΕΥΡΩ)	ΑΠΟ ΤΟΝ ΙΔΙΩΤΙΚΟ ΤΟΜΕΑ (ΣΕ %)
30.000.000€	28.000.000€	93,3%	4.000.000€	13,3%

Ο παραπάνω προϋπολογισμός καλύπτει τη φάση της προετοιμασίας, εκτός των αόρων και στην περίοδο οργάνωσης όλη αυτή το έτος 2017-2022.

ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΤΟΝ ΔΗΜΟΣΙΟ ΤΟΜΕΑ

26. — Ποια είναι η ανάλυση των εσόδων που θα προέλθουν από τον δημόσιο τομέα για την κάλυψη λειτουργικών αναγκών;

ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΤΟΝ ΔΗΜΟΣΙΟ ΤΟΜΕΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΛΥΨΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ	ΣΕ ΕΥΡΩ	
Πώλη της Καλαμάτας*	5.000.000€	18,2%
Περιφέρεια Πελοποννήσου*	8.500.000€	30,4%
Εθνική Κυβέρνηση*	8.000.000€	28,7%
Ευρωπαϊκή Ένωση (επισκέπτες από το βραβείο Χαλίνα Ηερικούρη)	4.000.000€	14,3%
Μποσνιακός Δήμος*	300.000€	1,1%
ΣΥΝΟΛΟ	25.800.000€	92,8%

Εικόνα 3. Άνω πίνακας: Προϋπολογισμός για το έτος του τίτλου, Κάτω πίνακας: Έσοδα από τον Δημόσιο Τομέα (Φάκελος Υποψηφιότητας, 2016 σελ. 92)

4.3 Η περίπτωση της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας της Ελευσίνας 2021

Η πορεία για την ανακήρυξη της Ελευσίνας ως ΠΠΕ για το 2021 δεν ήταν εύκολη. Ωστόσο, σύμφωνα με την Τελική Έκθεση της Επιτροπής Επιλογής, η Ελευσίνα παρουσίασε τον πιο ολοκληρωμένο σχεδιασμό.

Η Ελευσίνα μέσα από την ανάδειξη της ως ΠΠΕ σκόπευε στη μετάβαση από μια περιοχή βιομηχανικής ζώνης, με υψηλά ποσοστά ανεργίας σε μια περιοχή έλξης πολιτιστικού ενδιαφέροντος έτσι ώστε να υιοθετήσει ένα νέο μοντέλο παραγωγής. Η Καλαμάτα, ωστόσο, επιθυμούσε μέσα από τον θεσμό της ΠΠΕ να αναδειχθεί σε έναν σημαντικό περιφερειακό κόμβο και η Ρόδος ήταν προσανατολισμένη στην αύξηση του τουριστικού κοινού όλο το έτος.

Αναφορικά με την Πολιτιστική Στρατηγική παρατηρείται ότι η Ελευσίνα και η Καλαμάτα έχουν ένα μακροπρόθεσμο πλάνο δεκαετίας σε αντίθεση με αυτό της Ρόδου, το οποίο είναι αρκετά βραχύ και επομένως δεν μπορεί να αποτυπώσει μια μακροχρόνια δυναμική του θεσμού.

Στην Τελική Έκθεση της Επιτροπής Επιλογής, αξιολογείται θετικά το καλλιτεχνικό πρόγραμμα της Ελευσίνας. Παρουσιάζονται πολιτιστικές δράσεις σαφείς, με όραμα, ποιοτικές και με σύνδεση στην κοινωνία. Αντιθέτως, οι στόχοι και δράσεις της Καλαμάτας αξιολογούνται ως αρκετά γενικοί και πιθανόν υπέρμετρα φιλόδοξοι χωρίς αρκετούς εταίρους για την υλοποίησή τους και με δυσκολία στη διαχείριση. Αναφορικά με τη Ρόδο, οι καλλιτεχνικές δράσεις φανερώνουν ελλείψεις τόσο ως προς τα οικονομικά στοιχεία όσο και στην πολιτική προβολής αυτών. Επίσης, εμπόδιο αποτέλεσε για τη Ρόδο, η απουσία καινοτομίας και εκσυγχρονισμού.

Ένα ακόμα πλεονέκτημα της Ελευσίνας, όπως παρουσιάζεται στην Τελική Έκθεση της Επιτροπής Επιλογής, ήταν ο τρόπος εμπλοκής στη διοργάνωση μεγάλου ποσοστού εθελοντών και τοπικού πληθυσμού. Η χρήση των κοινωνικών μέσων δικτύωσης καθώς και η εμπλοκή της εκπαίδευσης συνέβαλαν θετικά στην αύξηση της συμμετοχικότητας και προβολής του θεσμού στην τοπική κοινωνία. Αντιθέτως, οι δύο άλλες πόλεις εστίασαν σε συγκεκριμένες ομάδες ως προς την προβολή, γεγονός που περιόριζε σημαντικά τη συμβολή της τοπικής κοινωνίας.

ΠΟΛΗ	ΕΤΟΣ
ΑΘΗΝΑ	1985
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ	1997
ΠΑΤΡΑ	2006
ΕΛΕΥΣΙΝΑ	2021

Πίνακας 3. Ελληνικές Πόλεις που ανακηρύχθηκαν ΠΠΕ

4.3.1 Η «Euphoria» ως κίνητρο για την υποψηφιότητα

Ο φάκελος υποψηφιότητας αφιερώνει ένα σημαντικό μέρος στο οποίο αναλύει το όραμα της πόλης της Ελευσίνας και τη σύνδεση του με τον πολιτισμό. «Ο θεσμός της Ευρωπαϊκής Πολιτιστικής Πρωτεύουσας θεωρείται καταλύτης για την εκάστοτε πόλη που τον φιλοξενεί. Είναι η ευκαιρία για μια πόλη, με τους κατοίκους της και τους καλλιτέχνες της, να γίνει τολμηρή, να ονειρευτεί, να ξεθαρρέψει, να κινητοποιηθεί» (Ιορδανίδου Σ., 2015, σελ. 314). Η αλλαγή του παραγωγικού της μοντέλου, οι ευκαιρίες ανάπτυξης, η κοινωνική ένταξη προσφύγων και μεταναστών που διαμένουν στην περιοχή αλλά και το αίσθημα αυτοπεποίθησης που θα αναπτυχθεί στους κατοίκους με την επιτυχή έκβαση του θεσμού έμοιαζαν να είναι αρκετά ρεαλιστικά. «Σε μια περίοδο μετάβασης του βιομηχανικού τοπίου σε ένα άλλο μοντέλο παραγωγής, ο πολιτισμός και η ανάπτυξη του δημιουργικού τομέα, ορίζουν μια δεύτερη τεχνολογική περίοδο για την Ελευσίνα και αποτελούν τη μόνη επιλογή με προοπτική μέλλοντος, έτσι όπως πλέον έχει διαμορφωθεί η πόλη με βάση τα φυσικά, ιστορικά και πολιτιστικά της χαρακτηριστικά» (Φάκελος υποψηφιότητας, 2016, σελ. 9). Με τα τρία σημεία αναφοράς, όπως παρατίθενται στον Φάκελο υποψηφιότητας: EUenvironment, EUrbanisation και EU Working Classes διακρινόταν η διάθεση, ο πολιτισμός να γίνει η συγκολλητική ουσία όχι μόνο του τοπικού μωσαϊκού αλλά και της Ευρώπης (<https://eleusis2021.eu/>).

Το λογότυπο «Μετάβαση στην Euphoria» φανέρωνε την ανάγκη διαμόρφωσης ενός βιώσιμου μοντέλου ανάπτυξης στην Ελευσίνα, μέσα από την «ευφορία» που δημιουργεί η πολιτιστική δραστηριότητα. Επιπλέον, το «ευ» εκτός από τον δίφθογγο που ξεκινάει η λέξη «ευφορία», είναι και η αρχή της λέξης «Ευρώπη». Συμβολικά, η Ελευσίνα ως ΠΠΕ θα μπορούσε να αποτελέσει το μέσον με το οποίο θα επέλθει η ευφορία στην Ευρώπη. «Το "ευ" είναι το καλό που έχει τη δυνατότητα να μετασχηματίζει και να αναβαθμίζει το περιβάλλον του» (Φάκελος Υποψηφιότητας, 2016, σελ.7).

Εικόνα 4. Τελικός Φάκελος Υποψηφιότητας, εξώφυλλο

4.3.2 Η Πολιτιστική Στρατηγική 2016-2025

Η Πολιτιστική Στρατηγική 2016-2025 της Ελευσίνας για τον πολιτισμό, βασίστηκε στην Agenda 21⁴⁶ και στα σχέδια για αειφορία και ανάπτυξη της τοπικής κοινωνίας, όπως παρουσιάστηκαν στην Τελική Έκθεση της Επιτροπής Επιλογής⁴⁷ της ΕΕ.

Η Πολιτιστική Στρατηγική 2016-2025 περιλαμβάνει τέσσερις βασικούς άξονες:

- ❖ Καινοτόμες δράσεις για την παραγωγή σύγχρονου πολιτιστικού προϊόντος
- ❖ Αύξηση συμμετοχής των πολιτών στην τοπική κοινότητα
- ❖ Βελτίωση ψυχαγωγίας των πολιτών μέσα από πολιτιστικές δραστηριότητες
- ❖ Οικονομικές συνέπειες των τεχνών και του πολιτισμού

Ο τίτλος της ΠΠΕ θα αναδείκνυε το πολιτιστικό προφίλ της Ελευσίνας αφού θα μπορούσε να ιδωθεί ως μια ευκαιρία για συνεργασίες με καλλιτέχνες και πολιτιστικούς φορείς από όλη την Ευρώπη (Φάκελος Υποψηφιότητας, 2016).

⁴⁶ Local Agenda 21, σημαίνει ότι σχεδιάζω, οργανώνω και εφαρμόζω στην τοπική μου κοινωνία, (δηλ. στους δήμους και της κοινότητες που ζω), μια Διάταξη για τον 21^ο αιώνα, με σκοπό και στόχο την συμμετοχή όλων, στην διαμόρφωση του τοπικού και συνάμα οικουμενικού γίνεσθαι. Κεντρικός άξονας της Ατζέντα 21 είναι η συντονισμένη συζήτηση για την επιδίωξη της αειφόρου ανάπτυξης σε συνεργασία με τους πολιτικούς, οικονομικούς, κοινωνικούς, περιβαλλοντικούς και άλλους φορείς της περιοχής, στοχεύοντας σε ένα μέλλον που θα δίνει ίδιες ευκαιρίες τόσο στις σημερινές όσο και στις ερχόμενες γενιές ([https://www.gdrc.org/sustdev/concepts/18la21.html#:~:text=Local%20Agenda%2021%20\(LA21\)%20is,and%20the%20formation%20of%20partnerships.](https://www.gdrc.org/sustdev/concepts/18la21.html#:~:text=Local%20Agenda%2021%20(LA21)%20is,and%20the%20formation%20of%20partnerships.))

⁴⁷ (https://eleusis2021.eu/wp-content/uploads/2016/12/ecoc-2021-greece-selection-report_9.12.2016GR.pdf).

Οι στόχοι της καινοτομίας και της σύγχρονης παραγωγής πολιτιστικού προϊόντος θα υλοποιούνταν μέσα από τις δράσεις που περιγράφονταν στο πολιτιστικό πρόγραμμα της διοργάνωσης. Η συμμετοχικότητα θα συμπλέκονταν με την ψυχαγωγία, μέσα από διαδραστικές πολιτιστικές δραστηριότητες για όλους τους κατοίκους, συμπεριλαμβανομένων των παιδιών και των ευάλωτων κοινωνικά ομάδων. Στην περίπτωση που όλα αυτά τα προγράμματα και οι δράσεις θα ήταν επιτυχή τότε ο οικονομικός αντίκτυπος με πολλαπλασιαστικά οφέλη θα ήταν αναμενόμενος (Φάκελος Υποψηφιότητας, 2016).

4.3.3 Agenda 2030 for Culture

Η Εθνική Στρατηγική Ανάπτυξης εντάσσει τους στόχους της Ατζέντα 2030 για τη βιώσιμη ανάπτυξη και στη δική της θεματολογία. Η Έκθεση της εκστρατείας του «Πολιτισμού 2030» αναφέρει ότι η Ελλάδα είναι μια χώρα που η πολιτιστική διαχείριση και η αξιοποίηση των πολιτιστικών της πόρων μπορούν να συνεισφέρουν στη βιώσιμη ανάπτυξη αφού αποτελούν συγκριτικά πλεονεκτήματα (Culture in the implementation of the 2030 Agenda: A report by the culture 2030 campaign, 2019).

Για την Ελλάδα η πολιτιστική κληρονομιά συνδέεται, μεταξύ άλλων, με τον τουρισμό, την καινοτομία και τις νέες τεχνολογίες. Αυτά θα μπορούσαν να συναντηθούν στον κοινό τόπο των πολιτιστικών δημιουργικών βιομηχανιών και να γίνουν βασικός μοχλός ανάπτυξης. Η Συμφωνία Εταιρικής Σχέσης με την ΕΕ για το Αναπτυξιακό Πλαίσιο 2014-2020 που αποτελεί το κύριο στρατηγικό σχέδιο ανάπτυξης καθώς εντάσσει τον πολιτισμό σε όλα τα τομεακά και περιφερειακά επιχειρησιακά προγράμματα (Culture2030Goal campaign (2019), “Culture in the Implementation of the 2030 Agenda”). Επίσης στόχος είναι η διεθνοποίηση καθώς και η εξωστρέφεια της ελληνικής πολιτιστικής παραγωγής και των πολιτιστικών προϊόντων (Culture2030Goal campaign (2019), “Culture in the Implementation of the 2030 Agenda”).

4.3.4 Η ευρωπαϊκή διάσταση

Οι προκλήσεις που εγείρονται κατά την πορεία προς την Ευρωπαϊκή ολοκλήρωση, για τα κράτη μέλη της ΕΕ, αντανακλώνται στην καθημερινότητα των λαών τους. Η Ελευσίνια 2021 ως ΠΠΕ επιδιώκει, μέσα από την τέχνη και τον πολιτισμό, να επενδύσει στην εγγύτητα των λαών των κρατών μελών της ΕΕ. Μια πληθώρα

πολιτιστικών προγραμμάτων έχει δημιουργηθεί με σκοπό να ικανοποιηθεί η συνθήκη αυτή μέσα από το τρίπτυχο EUrbanisation-EU Working Classes-EUenvironment.

Εικόνα 5. ΑΞΟΝΑΣ Β: Euphoria (Τελικός φάκελος Υποψηφιότητας, 2016, σελ. 33)

Ενδεικτικά, όπως παρουσιάζονται στο Φάκελο Υποψηφιότητας⁴⁸, τα προγράμματα «RefuGe» και «Eleusis Food Map»⁴⁹ στοχεύουν σε μια ουσιαστική γνωριμία με τους πρόσφυγες, τα ήθη και τα έθιμα τους. Επομένως, γίνεται μια προσπάθεια σύνδεσης των προσφύγων με τους Ευρωπαίους πολίτες μέσα από την ανάγνωση και ερμηνεία πολιτιστικών χαρακτηριστικών.

Η ευρωπαϊκή διάσταση αποτυπώνεται και στην προσπάθεια επαναφοράς της σημασίας του δημόσιου χώρου στο προσκήνιο. Μέσα από βιωματικά πολιτιστικά δρώμενα, που θα λάβουν χώρα στη δημόσια σφαίρα, θα επιδιωχθεί η τελευταία να ξαναγίνει χώρος συνάντησης και συμμετοχής των ευρωπαίων πολιτών. Ένα τέτοιο θετικό αποτέλεσμα θα συντελέσει στην αποβολή στερεοτύπων που αντί να ενώνουν, απομακρύνουν τους πολίτες της Ευρώπης από το να καταλαβαίνουν καλύτερα ο ένας

⁴⁸ <https://eleusis2021.eu/category/urbanisation/>

⁴⁹ Μέσα από πρότζεκτ όπως το "RefuGe" και το "Eleusis

Food Map" εστιάζουμε στο καινό σήμερα για την Ευρώπη προσφυγικό ζήτημα, στοχεύοντας στην καλύτερη γνωριμία ανάμεσα στους πολίτες της Ευρώπης και τους πρόσφυγες και στην ομαλή ενσωμάτωση των τελευταίων (Φάκελος Υποψηφιότητας, 2016, σελ. 16).

τον άλλον. Προγράμματα όπως είναι το «Περσεφόνη»⁵⁰ ή το «Transition Towns»⁵¹ ενισχύουν την κινητικότητα του τοπικού πληθυσμού και χτίζουν σχέσεις συνεργασίας αλλά και ανταλλαγής χρήσιμων και ορθών πρακτικών και εμπειριών (Φάκελος Υποψηφιότητας, 2016).

Ένα ακόμα σημείο που αντανακλά την ευρωπαϊκή διάσταση, όπως παρουσιάζεται στον Φάκελο Υποψηφιότητας,⁵² είναι το ζήτημα της εργασίας ως προσδιοριστικού παράγοντα της ευημερίας των πολιτών. Ως γνωστόν η Ευρώπη βίωσε μια από τις χειρότερες οικονομικές κρίσεις παγκοσμίως. Αυτό δεν θα μπορούσε να μην συμπεριληφθεί στον προγραμματισμό της Ελευσίνας ως ΠΠΕ γιατί το ζήτημα της ανεργίας είχε ραγδαίες επιπτώσεις στην περιοχή. Η Ελευσίνα είναι σημαντική βιομηχανική και ναυπηγοεπισκευαστική ζώνη, με μεγάλο ποσοστό εργατών. Ο μετασχηματισμός του παραγωγικού ιστού της περιοχής μέσα από την καινοτομία, την τέχνη και τη δημιουργία συνδέει τη δημιουργική βιομηχανία με την εργασία και θέτει μια βάση ανάπτυξης. Αυτόν, άλλωστε το σκοπό επιτελούν πολιτιστικά προγράμματα όπως είναι το «Arts Industry»⁵³ ή το πρόγραμμα «το μέλλον ξεκινάει εδώ»⁵⁴ που συνδυάζουν την τέχνη με την παραγωγική δραστηριότητα.

Παράλληλα, η ευρωπαϊκή διάσταση έχει σαφή περιβαλλοντική συνιστώσα⁵⁵. Με το EUenvironment γίνεται μια προσπάθεια επαναπροσδιορισμού της σχέσης του πολίτη με το φυσικό περιβάλλον και την αρχή της αειφορίας. Προγράμματα όπως είναι το «Δήμητρα-Μητέρα-Γη»⁵⁶ και το «Οικοπολιτισμός»⁵⁷ επικεντρώνονται στην κλιματική αλλαγή, στο οικοσύστημα, στην αστική ανάπτυξη με περισσότερους πράσινους χώρους.

⁵⁰ προγράμματα όπως το "Περσεφόνη" προβλέπουν ειδικά σχήματα ενίσχυσης της κινητικότητας του τοπικού πληθυσμού, προκειμένου να γνωρίσουν ανθρώπους σε άλλες χώρες της Ευρώπης (Φάκελος Υποψηφιότητας, 2016, σελ. 16).

⁵¹ Οικοδομούμε δίκτυα συνεργασίας και ανταλλαγής με τις πρωτοβουλίες των ευρωπαϊκών πόλεων που επανεξετάζουν και επαναπροσδιορίζουν την έννοια και τη λειτουργία της κοινότητας (Φάκελος Υποψηφιότητας, 2016, σελ. 16).

⁵² <https://eleusis2021.eu/category/the-eu-working-classes/>

⁵³ Το πρόγραμμα "Art Industry" συνδέει την τέχνη με τομείς της παραγωγής όπως η βιομηχανία, το εμπόριο και οι υπηρεσίες. (<https://eleusis2021.eu/category/the-eu-working-classes/>)

⁵⁴ Το πρόγραμμα «Το μέλλον ξεκινάει εδώ» εστιάζει στην επιστήμη, την τεχνολογία και την καινοτομία ως παράγοντες που διαμορφώνουν το εργασιακό περιβάλλον του Αύριο (<https://eleusis2021.eu/category/the-eu-working-classes/>)

⁵⁵ <https://eleusis2021.eu/category/eunviroment/>

⁵⁶ Το πρόγραμμα «Δήμητρα-Μητέρα Γη» εστιάζει στη σχέση μας με την τροφή (<https://eleusis2021.eu/category/eunviroment/>)

⁵⁷ Το πρόγραμμα «Οικοπολιτισμός» εστιάζει στην κλιματική αλλαγή, την ενέργεια και την ανακύκλωση (<https://eleusis2021.eu/category/eunviroment/>)

Όπως, άλλωστε, έχει αποδειχθεί από προηγούμενες εμπειρίες ΠΠΕ στην Δυτική Ευρώπη, ο πολιτισμός μπορεί να αποτελέσει πεδίο στρατηγικού σχεδιασμού ενός κράτους με απώτερο σκοπό την αστική αναζωογόνηση (Μπιανκίνι Φ., & Πάρκινσον Μ., 1994).

4.3.5 Η εθνική διάσταση

Η ανάδειξη της Ελευσίνας ως ΠΠΕ προσφέρει οφέλη εθνικής εμβέλειας. Επιδιώκεται η αλλαγή της εικόνας της περιοχής, από αυτή της βιομηχανικής ζώνης με βασικό χαρακτηριστικό τη ρύπανση σε μια νέα εικόνα που θα συνδέεται συνειρμικά με τον πολιτισμό και τις τέχνες. Η στόχευση είναι η απαγκίστρωση της ταυτότητας της πόλης ως η «Αγέλαστος Πέτρα»⁵⁸ και η μετατροπή σε ένα εθνικό πολιτιστικό κόμβο (Φάκελος Υποψηφιότητας, 2016).

«Δεδομένου αφενός ότι η Ελευσίνα είναι η "παραγωγική μηχανή" της Ελλάδας και αφετέρου ότι η Ελλάδα βρίσκεται σε μια χρονική συγκυρία που καλείται να επαναπροσδιορίσει συνολικά την έννοια της βιώσιμης ανάπτυξης, θεωρούμε ότι η βιώσιμη ανάπτυξη που επιδιώκουμε στην Ελευσίνα μέσα από τη σύνδεση των παραγωγικών τομέων με την τέχνη και τον πολιτισμό θα έχει άμεσες επιπτώσεις στην ανάπτυξη της χώρας συνολικά» (Φάκελος Υποψηφιότητας, 2016, σελ.3).

4.3.6 Η τοπική διάσταση

Η διαχείριση πολιτιστικών πόρων από την τοπική κοινωνία εκτός της ανάδειξης της περιοχής έχει πολλές ακόμα προοπτικές, όπως η δημιουργία θέσεων εργασίας. Η προοπτική αυτή είναι ιδιαίτερα σημαντική για την περιοχή της Ελευσίνας που επιδιώκει να διατηρήσει το εργατικό δυναμικό στους κόλπους της προσφέροντας του αξιοπρεπείς συνθήκες διαβίωσης.

Όμως η συμβολή του θεσμού της πολιτιστικής πρωτεύουσας σε τοπική κλίμακα, δεν περιορίζεται στα οικονομικά και αναπτυξιακά οφέλη αλλά όπως έχει ήδη αναφερθεί, ζητούμενο είναι και η κοινωνική ένταξη. Η διαφορετικότητα αυτή θα μπορούσε να μετουσιωθεί σε ανταλλαγή εμπειριών και όσμωση πολιτιστικών αξιών καθώς και να

⁵⁸ Η Αγέλαστος Πέτρα είναι ένα ντοκιμαντέρ με θεματολογία την Ελευσίνα, σε σκηνοθεσία του Φίλιππου Κουτσαφτή. Η ταινία βραβεύτηκε με το Βραβείο Κοινού στο 41ο Φεστιβάλ Κινηματογράφου της Θεσσαλονίκης (<https://www.ert.gr/perifereiakoi-stathmoi/kalamata/kalamata-agelastos-petra-apo-ti-f-o-kal/>)

διαμορφώσει ένα συνεκτικό κοινωνικό ιστό με αντίκτυπο στην κοινωνική συνοχή και τη συλλογική ταυτότητα. «Κατά την πολιτισμική διαδικασία της ανταλλαγής η υποκειμενικότητα με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της διαντιδρά με τη συλλογικότητα και παράγει σχέσεις αμοιβαιότητας θυσιάζοντας την ιδιαιτερότητά της» (Συλλογικός Τόμος, Πούλιος Ι., & συνεργάτες, 2015, σελ. 24).

Όπως έχει ήδη αναλυθεί και στο προηγούμενο κεφάλαιο, η ενεργοποίηση της συμμετοχικότητας είναι αδιαμφισβήτητη όταν ένα τέτοιος θεσμός διοργανώνεται σε μια πόλη με προσεκτικό και μακροπρόθεσμο στρατηγικό σχεδιασμό. Σε αυτό το σημείο, είναι σημαντικό να αναλυθεί με περισσότερη λεπτομέρεια η κινητοποίηση και ευαισθητοποίηση των πολιτών και η σύνδεση τους με το «αξιοκεντρικό μοντέλο»⁵⁹ πολιτιστικής διαχείρισης. Το «αξιοκεντρικό μοντέλο» τονίζει τις αξίες που προστίθενται στην διαχείριση του πολιτιστικού κεφαλαίου από τις διάφορες κοινωνικές ομάδες. Ουσιαστικά, στο επίκεντρο της προβολής και προστασίας δεν είναι μόνο οι αξίες αυτές που πρεσβεύουν οι ειδικοί (δημόσιοι λειτουργοί και επιστημονικοί σύμβουλοι) αλλά και αυτές (οι άυλες, μη υλικά στοιχεία όπως είναι τα διαφορετικά ήθη, έθιμα, παραδόσεις και εν γένει πολιτιστικά χαρακτηριστικά) που κατέχουν οι διάφορες κοινωνικές ομάδες που συνθέτουν το κοινωνικό σύνολο (Συλλογικός Τόμος, Πούλιος Ι., & συνεργάτες, 2015).

Η Ελευσίνα ως ΠΠΕ επικεντρώνεται, μέσα από τις δράσεις που διέπουν το πολιτιστικό της πρόγραμμα, στο «αξιοκεντρικό μοντέλο» πολιτιστικής διαχείρισης, καλλιεργώντας τη συμμετοχή στην τοπική κοινότητα. Συνεπώς, με αφορμή τον θεσμό της ΠΠΕ παρουσιάζεται μια δυνατότητα νέας χαρτογράφησης της τοπικής κοινωνίας.

4.3.7 Ο ρόλος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και της Κοινωνίας των Πολιτών

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση διαδραματίζει, σύμφωνα με όσα υποστηρίζονται στο φάκελο υποψηφιότητας,, πολύ σημαντικό ρόλο στην εκτέλεση των απαραίτητων ενεργειών για την επίτευξη των στόχων του θεσμού της ΠΠΕ. Στην περίπτωση της Ελευσίνας, η

⁵⁹ Στόχος της πολιτιστικής διαχείρισης με γνώμονα το «αξιοκεντρικό μοντέλο» είναι η διαχείριση των αξιών που σχετίζονται με την πολιτιστική κληρονομιά με την συστηματική, αδιάλειπτη και ενεργό συμμετοχή της κοινωνίας των πολιτών. Γίνεται ένας συνδυασμός δράσεων σύμφωνα με τις οποίες οι προστασία και διαφύλαξη της πολιτιστικής κληρονομιάς επιτελείται από τους δημόσιους λειτουργούς και τους ειδικούς ενώ η λειτουργία/χρήση της επιτελείται από το ευρύτερο κοινωνικό σύνολο (Εγχειρίδιο για την ΚΣΤ' «Αλέξανδρος Σβώλος» της Εθνικής Σχολής Δημόσιας Διοίκησης, Μάργαρη Ζ., Αθήνα, 2020)

Τοπική Αυτοδιοίκηση θα επιδίωκε να αναβαθμίσει τις πολιτιστικές της υποδομές, οι οποίες ήταν απαραίτητες για τη διοργάνωση της ΠΠΕ (Φάκελος Υποψηφιότητας, 2016). Σύμφωνα με την Μ. Ζορμπά «Η πολιτισμική πολιτική ασκείται από την κυβέρνηση και από τα αρμόδια θεσμικά όργανα, που μπορεί να είναι κρατικές υπηρεσίες, νομικά πρόσωπα του ευρύτερου δημόσιου τομέα ή η τοπική αυτοδιοίκηση» (Ζορμπά Μ., 2014, σελ.33).

Υπό το πρίσμα της «εφαρμογής αειφόρων διαχειριστικών πρακτικών, που εκκινούν τα σύγχρονα επιστημονικά δεδομένα και συνάδουν με το ισχύον θεσμικό-κανονιστικό πλαίσιο για τους πολιτιστικούς χώρους, τους πολιτιστικούς οργανισμούς και τα πολιτιστικά αγαθά» (Μάργαρη, 2020, σελ. 107), ο Δήμος Ελευσίνας και συγκεκριμένα σύσσωμο το Δημοτικό Συμβούλιο δεσμεύτηκε ομόφωνα να ενεργήσει σύμφωνα με τις απαραίτητες διαδικασίες έτσι ώστε να καλυφθούν τα έξοδα σε ότι αφορά τις λειτουργικές και κεφαλαιακές ανάγκες της ΠΠΕ. Με αυτό το στόχο, με απόφαση του Δήμου Ελευσίνας, συστάθηκε ο οργανισμός «ΕΛΕΥΣΙΝΑ 2021» Α.Ε (Φάκελος Υποψηφιότητας, 2016). Για την μεγιστοποίηση του οικονομικού οφέλους, είναι απαραίτητες τόσο οι φυσικές υποδομές για την στήριξη και παραγωγή πολιτιστικών δρώμενων όσο και οι υποδομές ως αποτέλεσμα της επένδυσης σε φορείς με θεσμικό ρόλο πολιτιστικής διοίκησης καθώς και η νομική, η κανονιστική υποδομή και η χρηματοοικονομική υποδομή για την παροχή οικονομικών υπηρεσιών (Throsby D., 2010).

Βαρύνουσας σημασίας είναι όμως και η συμβολή της Κοινωνίας των Πολιτών. Η διοργάνωση της ΠΠΕ στην περιοχή της Ελευσίνας όπως δηλώνεται και στον Φάκελο Υποψηφιότητας, συμπεριλαμβάνει τις κοινωνικές ομάδες, τις συλλογικότητες, τους εθελοντές, τα σχολεία, τους τοπικούς συλλόγους, τις ομάδες που κινδυνεύουν με κοινωνικό αποκλεισμό και πολλές ακόμα, έτσι ώστε να είναι μια συλλογική προσπάθεια η οποία να δίνει το στίγμα της πολυμορφίας ταυτόχρονα με αυτό της συνοχής (Φάκελος Υποψηφιότητας, 2016).

Η διοργάνωση της Ελευσίνας έθεσε στο επίκεντρο τη διαβούλευση ως βασικό χαρακτηριστικό της συμμετοχικότητας καθώς και τις συναντήσεις και την ανταλλαγή απόψεων από όλα τα μέλη της κοινωνίας. Η μέθοδος άλλωστε του «world café»⁶⁰

⁶⁰ Το World Café είναι μια εύχρηστη μέθοδος για τη δημιουργία ενός ζωντανού δικτύου συνεργατικού διαλόγου γύρω από ένα θέμα ή ζήτημα που ενδιαφέρει ή απασχολεί μια ομάδα ανθρώπων. Μέσα από

στοχεύει ακριβώς σε αυτή την ανταλλαγή απόψεων, εμπειριών αλλά και ιδεών ως ένα σημείο συνάντησης που ενισχύει τη δημιουργικότητα. Η ιδέα πίσω από τη δημιουργία του «world café» είναι να διαμορφωθεί ένα φιλόξενο κλίμα για συζητήσεις διαφορετικών πεδίων με γνώμονα ένα κοινό πλαίσιο (Φάκελος Υποψηφιότητας, 2016).

Συνοπτικά τα τέσσερα δίκτυα που θα συμμετείχαν στις διαδικασίες διοργάνωσης της Ελευσίνας ως ΠΠΕ είναι τα εξής (Φάκελος Υποψηφιότητας, 2016):

❖ Το Δίκτυο Δημιουργικών Πολιτών

Το συγκεκριμένο δίκτυο αναφέρεται σε μια πλατφόρμα που μέσα από τη φυσική αλλά και ψηφιακή παρουσία της θα ενδυναμώνει τη συμμετοχή για θέματα που άπτονται του δημοσίου χώρου, της διατροφής, του περιβάλλοντος, της πολιτιστικής κληρονομιάς και της παραγωγής φωτογραφικού υλικού.

❖ Το Δίκτυο των Τοπικών Επιχειρήσεων και Επαγγελματιών

Οι τοπικές επιχειρήσεις και οι επαγγελματίες, ειδικότερα στο χώρο της εστίασης, θα συμμετείχαν ενεργά στην προβολή της Ελευσίνας ως ΠΠΕ και των πολιτιστικών της δράσεων. Τις περισσότερες φορές τα εργαλεία τους θα ήταν ο ίδιος ο χώρος τους, ο υλικοτεχνικός τους εξοπλισμός αλλά και η διοικητική και οικονομική υποστήριξη.

❖ Το Δίκτυο Εκπαίδευσης

Η Πρωτοβάθμια καθώς και η Δευτεροβάθμια εκπαίδευση, ως εκπρόσωποι του εκπαιδευτικού τομέα μπορούν να συμβάλουν ενεργά στην προβολή της διοργάνωσης.

❖ Το Δίκτυο Εθελοντών

Ένα μεγάλο μέρος των πολιτών θα αποτελούσε το δίκτυο εθελοντών. Η συνεισφορά τους θα ήταν στην προβολή του πολιτιστικού προγράμματος και στην γενικότερη συμμετοχή στην διαδικασία της διοργάνωσης.

(Φάκελος Υποψηφιότητας, 2016)

Κεφάλαιο 5^ο: ΕΛΕΥΣΙΝΑ 2021 Α.Ε. Το Οργανωτικό και Διοικητικό πλαίσιο

Η ΕΛΕΥΣΙΝΑ 2021 Α.Ε. πλαισιώνει οργανωτικά και διοικητικά τον θεσμό της ΠΠΕ ως ο ειδικός φορέας υλοποίησης του. Το στοίχημα για έναν ολοκληρωμένο σχεδιασμό στρέφει τα βλέμματα στο διοικητικό και οργανωτικό σκέλος. Η συνεργασία, ο συντονισμός, η διάκριση αρμοδιοτήτων μεταξύ των οργάνων, η ταχύτητα, η προβολή καθώς και η κατανομή της χρηματοδότησης για την εφαρμογή του καλλιτεχνικού προγράμματος, είναι καθοριστικοί παράγοντες μιας επιτυχημένης διοργάνωσης.

Εικόνα 6. <https://eleusis2021.eu/>

5.1 Σύσταση

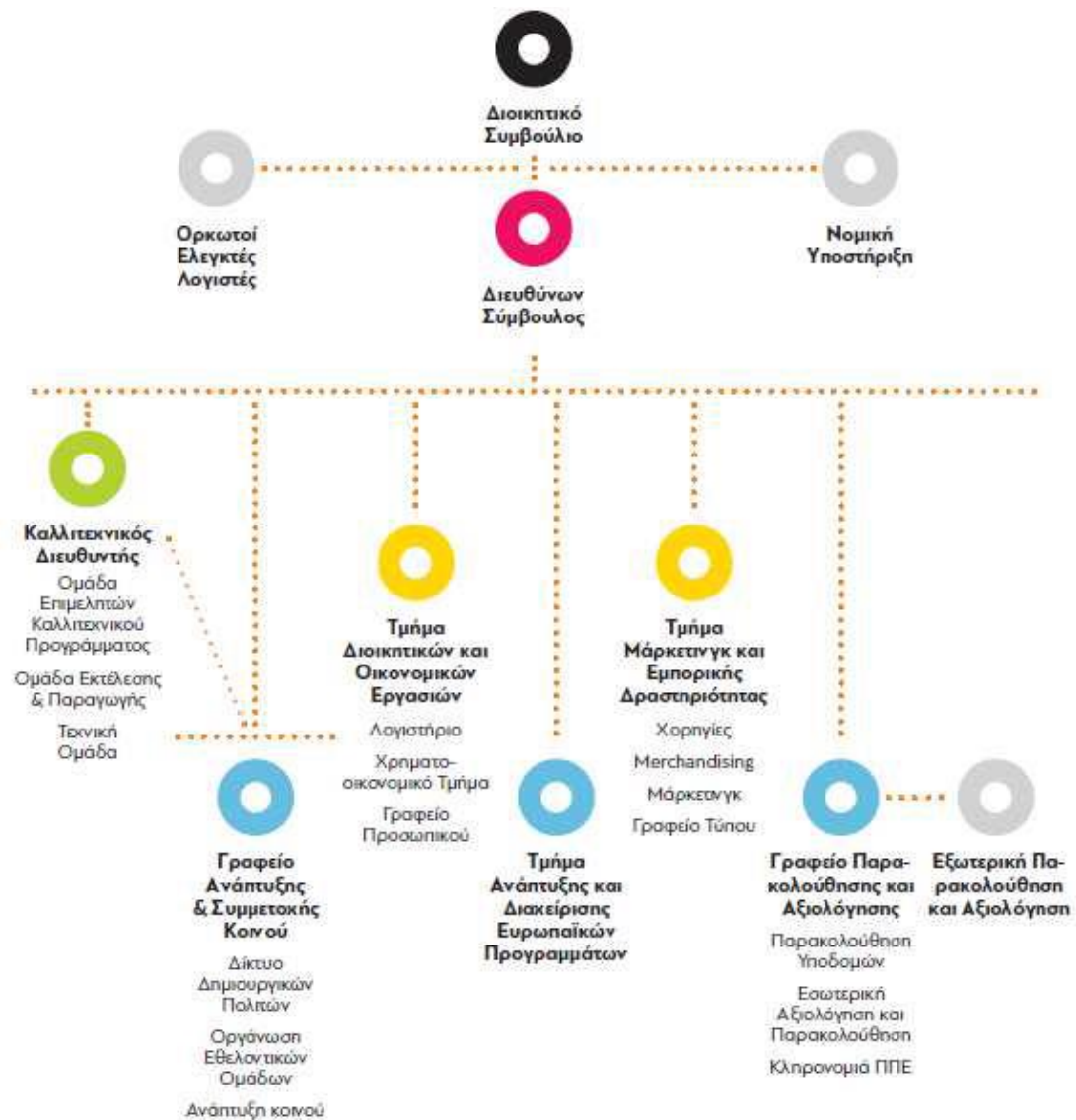
Το Δεκέμβριο του 2016 ο Δήμος Ελευσίνας προχώρησε στη σύσταση της Ανώνυμης Εταιρείας ΕΛΕΥΣΙΝΑ 2021 Α.Ε. (Eleusis2021 Α.Ε). Ο εν λόγω φορέας ιδρύθηκε βάσει των νόμων που διέπουν τη σύσταση ανώνυμων εταιρειών δημοσίου χαρακτήρα (ΝΟΜΟΣ 3429/2005 - ΦΕΚ 314/Α/ 27.12.2005 και Ν.4308/2014). Η ΕΛΕΥΣΙΝΑ 2021 Α.Ε. πλαισιώνει οργανωτικά και διοικητικά τη διαχείριση της υλοποίησης του θεσμού. Σύμφωνα με τη νομοθεσία που θεμελιώνει τη σύσταση ανωνύμων εταιρειών με δημόσιο χαρακτήρα, απαιτείται ένα ποσοστό, το οποίο ανέρχεται στο 30% του Διοικητικού Συμβουλίου, να προέρχεται από μέλη του Δημοτικού Συμβουλίου (Φάκελος Υποψηφιότητας, 2016). Ο λόγος είναι ότι ναι μεν η Ανώνυμη Εταιρεία έχει επιχειρηματικό χαρακτήρα αλλά ταυτόχρονα επιτελεί και δημόσιο σκοπό δηλαδή λειτουργεί υπέρ του δημοσίου συμφέροντος. Ο έλεγχος γίνεται από Ορκωτούς

Λογιστές και η εταιρεία όταν επιτελέσει το σκοπό της λύεται. Ωστόσο είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι η εταιρεία ΕΛΕΥΣΙΝΑ 2021 Α.Ε. λειτουργεί με όρους ανεξαρτησίας σε ότι αφορά το καλλιτεχνικό πρόγραμμα. Για το λόγο αυτό η προτεινόμενη οργανωτική δομή είναι εναρμονισμένη με την ελληνική νομοθεσία περί ανωνύμων εταιρειών αλλά χαρακτηρίζεται και από μερική αυτονομία έτσι ώστε να είναι αποτελεσματική ως προς το σκοπό ίδρυσής της (Φάκελος Υποψηφιότητας, 2016).

5.2 Στελέχωση

- ✓ Διοικητικό Συμβούλιο
- ✓ Διευθύνων Σύμβουλος
- ✓ Καλλιτεχνικός Διευθυντής
- ✓ Τμήμα Διοικητικών και Οικονομικών Λειτουργιών
- ✓ Τμήμα Μάρκετινγκ και Εμπορικής Δραστηριότητας
- ✓ Γραφείο Ανάπτυξης και Διαχείρισης Οικονομικών πόρων
- ✓ Γραφείο Ανάπτυξης και Συμμετοχή Κοινού
- ✓ Γραφείο Παρακολούθησης και Αξιολόγησης

(Φάκελος Υποψηφιότητας, 2016)

Εικόνα 7. Οργανόγραμμα ELEUSIS21 A.E. (Φάκελος Υποψηφιότητας, 2016, σελ. 93)

5.3 Αρμοδιότητες

Βάσει του Φακέλου Υποψηφιότητας, το Διοικητικό Συμβούλιο (ΔΣ) θα πρέπει να αποτελείται από εννέα μέλη και ως Πρόεδρος μπορεί να είναι και ο Δήμαρχος. Το ΔΣ λαμβάνει τις τελικές αποφάσεις. Ο Διευθύνων Σύμβουλος συντονίζει όλα τα τμήματα που συμπεριλαμβάνονται στην Α.Ε. Μεταξύ των αρμοδιοτήτων του είναι και η λήψη αποφάσεων σε ότι αφορά τον προγραμματισμό που έχει εγκριθεί από το ΔΣ, αλλά και αποφάσεις που αφορούν τον προϋπολογισμό. Επιπλέον, είναι αρμόδιος να ενημερώνει το ΔΣ για την πορεία των δράσεων των επιμέρους τμημάτων και γραφείων της εταιρείας

Ο καλλιτεχνικός διευθυντής χαράζει και εφαρμόζει τη στρατηγική αναφορικά με το καλλιτεχνικό πρόγραμμα σε συνεργασία με τους επιμελητές του καλλιτεχνικού προγράμματος και τους υπεύθυνους για την εκτέλεση, παραγωγή και τεχνική υποστήριξη των καλλιτεχνικών δράσεων που συμπεριλαμβάνονται σε αυτό.

Το Τμήμα Διοικητικών και Οικονομικών Λειτουργιών ασχολείται με θέματα οικονομικής διαχείρισης. Επιπλέον, έχει και διοικητικά καθήκοντα όπως είναι η διαμόρφωση διοικητικών συμβάσεων κ.α.

Το Τμήμα Μάρκετινγκ και Εμπορικής Δραστηριότητας έχει την ευθύνη για τη χάραξη της στρατηγικής μάρκετινγκ και επικοινωνίας, το γραφείου τύπου και τις δημόσιες σχέσεις. Επίσης είναι το αρμόδιο τμήμα για τις χορηγίες, την εμπορική δράση, το σχεδιασμό, την παραγωγή και τη διάθεση στην αγορά των πολιτιστικών και εμπορικών προϊόντων και υπηρεσιών.

Το Γραφείο Ανάπτυξης και Διαχείρισης Ευρωπαϊκών Πόρων ασχολείται με την εξεύρεση προγραμμάτων εγκεκριμένων από την ΕΕ με σκοπό τη λήψη χρηματοδοτικών πόρων. Στόχος αυτής είναι η κάλυψη λειτουργικών και κεφαλαιακών αναγκών με την υποβολή κατάλληλων προτάσεων.

Το Γραφείο Ανάπτυξης και Συμμετοχής Κοινού έχει την αρμοδιότητα της ενεργοποίησης της συμμετοχής του κοινού στις πολιτιστικές δραστηριότητες. Επίσης, είναι υπεύθυνο για το συντονισμό των εθελοντών και του Δικτύου Δημιουργικών Πολιτών. Η στρατηγική που αφορά την ανάπτυξη του κοινού καθιστά σημαντική τη συνεργασία του Γραφείου αυτού με τον Διευθύνοντα Σύμβουλο και το Τμήμα Μάρκετινγκ ενώ η στρατηγική που αφορά τη συμμετοχή του κοινού συμπεριλαμβάνει τη συνεργασία με τον Καλλιτεχνικό Διευθυντή.

Το Γραφείο Παρακολούθησης και Αξιολόγησης, τέλος, παρακολουθεί την πορεία της χρήσης των υποδομών σε σχέση με την πορεία του προγράμματος καλλιτεχνικών δράσεων.

(Φάκελος Υποψηφιότητας, 2016, σελ. 91-92).

5.4 Προϋπολογισμός

Η σύσταση της Ανώνυμης Εταιρείας ΕΛΕΥΣΙΝΑ 2021 Α.Ε. το έτος 2016 θα ξεκινούσε με ένα αρχικό κεφάλαιο 100.000 ευρώ για την κάλυψη λειτουργικών και

κεφαλαιακών αναγκών. Έπειτα, το ίδιο έτος η Περιφέρεια Αττικής διέθεσε το ποσό των 200.000 ευρώ για τον ίδιο σκοπό καθώς και το ποσό των 2.500.000 ευρώ έτσι ώστε να δοθεί βαρύτητα στις υποδομές, όπως είναι η ανακαίνιση του χώρου της Ελαιουργικής. Επιπρόσθετα. Παράλληλα, επικρατούσε η σκέψη της διάθεσης του πλεονάσματος που ο Δήμος Ελευσίνας κατείχε, και ανερχόταν σε ύψος των 14 εκατ. ευρώ αλλά, και του αποθέματος των 300 εκατ. ευρώ της Περιφέρειας Αττικής, μιας και τα πλεονεκτήματα από την επιτυχή διοργάνωση του θεσμού θα μεταβιβάζονταν και σε άλλους Δήμους όπως είναι ο Δήμος Φυλής, ο Δήμος Ασπροπύργου, ο Δήμος Μάνδρας, μεταξύ άλλων (Φάκελος Υποψηφιότητας, 2016).

Προϋπολογισμός ιδίων πόρων του Δήμου Ελευσίνας

Σύμφωνα με το Φάκελο Υποψηφιότητας ένα ποσοστό 5,5% (ετησίως περίπου 1 εκατ. ευρώ) θα αποδιδόταν στον τομέα του πολιτισμού. Υπήρχε η πρόβλεψη ανόδου του ποσού από το 2018 έως το 2022 από το 5,6% στο 10% του προϋπολογισμού που μπορούσε να φτάσει το ποσό των 2.000.000 εκατ. ευρώ ετησίως

Έτος	Ετήσιος Προϋπολογισμός της πόλης (σε ευρώ)	Ετήσιος προϋπολογισμός της πόλης (σε ποσοστό % του ετήσιου προϋπολογισμού της πόλης)
2012	1.013.892	4,8%
2013	964.445	5,59%
2014	927.948	5,43%
2015	987.635	5,52%
2016-plan	1.100.000	5,6%

Εικόνα 8. Προϋπολογισμός της Πόλης για τον Πολιτισμό από το 2012-2016 (Φάκελος Υποψηφιότητας, 2016, σελ.83)

Στον παρακάτω πίνακα αποτυπώνονται τα έσοδα που θα διοχετεύονταν στην διοργάνωση του θεσμού από ολόκληρο τον δημόσιο τομέα (Εθνική Κυβέρνηση, Περιφέρεια, Δήμος) αλλά και από ΕΕ και από ιδιώτες (χορηγίες, δωρεές)

Έσοδα από τον δημόσιο τομέα για την κάλυψη λειτουργικών αναγκών	σε ευρώ	%
Εθνική κυβέρνηση	2.325.400	11%
Πόλη	8.667.400	41%
Περιφέρεια	8.667.400	41%
ΕΕ (μη συμπεριλαμβανομένου του βραβείου "Μελίνα Μερκούρη")	845.600	4%
Άλλο	634.200	3%
Σύνολο	21.140.000	100%

Εικόνα 9. Έσοδα από τον δημόσιο τομέα (Φάκελος Υποψηφιότητας, 2016, σελ.85)

Πηγή εσόδων για τις λειτουργικές δαπάνες	Έτος 2016	Έτος 2017	Έτος 2018	Έτος 2019	Έτος 2020	Έτος 2021
ΕΕ	-	41.760	90.000	148.240	264.000	301.600
Εθνική κυβέρνηση	-	114.840	247.500	407.660	660.000	946.000
Πόλη	100.000	780.066	1.300.110	1.473.458	2.066.850	2.946.916
Περιφέρεια	200.000	680.066	1.300.110	1.473.458	2.066.850	2.946.916
Χορηγοί	45.000	114.588	469.612	486.200	772.200	972.400
Άλλο	-	31.320	67.500	111.180	180.000	244.200

Εικόνα 10. Έσοδα για την κάλυψη λειτουργικών δαπανών (Φάκελος Υποψηφιότητας, σελ.86, 2016).

Έσοδα από τον δημόσιο τομέα για την κάλυψη κεφαλαιακών αναγκών	σε ευρώ	%
Εθνική κυβέρνηση	5.200.000	22,6%
Πόλη	5.600.000	24,3%
Περιφέρεια	7.540.000	32,7%
ΕΕ (μη συμπεριλαμβανομένου του βραβείου "Μελίνα Μερκούρη")	4.000.000	17,4%
Άλλο	700.000	3%
Σύνολο	23.040.000	100%

Εικόνα 11. Έσοδα για την κάλυψη κεφαλαιακών αναγκών (Φάκελος Υποψηφιότητας, 2016, σελ.88)

Είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι στο Φάκελο Υποψηφιότητας προβλέπονταν και τα έξοδα κυρίως σε υποδομές για την πραγματοποίηση της διοργάνωση. Ο παρακάτω πίνακας αποτυπώνει αυτά τα έξοδα όπως προϋπολογίσθηκαν από το ΔΣ της ΕΛΕΥΣΙΝΑΣ 2021 Α.Ε.

Παρεμβάσεις Υποδομών (Υποδομές που σχετίζονται με το Πρόγραμμα)	Ποσό που θα δαπανηθεί
Ελαιουργική Ελευσίνας	2.550.000
Ίρις	8.840.000
Σιδηροδρομικός Σταθμός	500.000
Παρεμβάσεις στον δημόσιο χώρο	7.000.000
Εκσυγχρονισμός κοινωφελών και κοινόχρηστων εγκαταστάσεων (προσβασιμότητα, συμπληρωματικές υποδομές κ.ά.)	1.600.000
Eleusis: The Living Museum	500.000
ΒΕΠΕ (Κέντρο Ανάπτυξης Ικανοτήτων και Καινοτομίας)	2.050.000

Εικόνα 12. Ποσά δαπάνης για νέες πολιτιστικές υποδομές (Φάκελος Υποψηφιότητας, 2016, σελ.90)

Κεφάλαιο 6^ο: Μεθοδολογία της έρευνας

Από την διάκριση των επιλογών ερευνητικής μεθόδου, μεταξύ της ποιοτικής και ποσοτική επιλέχθηκε η ποιοτική. Με μια συνοπτική αναφορά, η ποιοτική μέθοδος εναπόκειται στην κρίση του παρατηρητή ο οποίος μέσα από μια σειρά ερευνητικών εργαλείων μελετά το θέμα υπό εξέταση (Denzin & Lincoln, 2005). Η συλλογή δεδομένων κατά την ποιοτική έρευνα βασίζεται στις λέξεις παρά στις αριθμητικές πληροφορίες (McNeil, 1990).

6.1 Μελέτη περίπτωσης

Η μελέτη περίπτωσης είναι το οργανωτικό και διοικητικό πλαίσιο που διέπει την διοργάνωση του θεσμού της ΠΠΕ στην Ελευσίνα για το έτος 2021. Σκοπός είναι να ερευνηθεί η ροή της οργάνωσης και των διοικητικών δομών από το 2016 μέχρι σήμερα. Η Ανώνυμη Εταιρεία ΕΛΕΥΣΙΝΑ 2021 είναι ο ειδικός φορέας που πλαισιώνει το οργανωτικό και διοικητικό μέρος κατά την υλοποίηση του θεσμού. Αποτελεί αντικείμενο μελέτης η εξέλιξη της από το 2016 ως προς τις αποφάσεις, τις πιθανές αλλαγές διοικητικών προσώπων που κατείχαν ρόλο ευθύνης και τις συνεργασίες με δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς. Ως προς το οργανωτικό μέρος, εξετάζονται οι εξελίξεις των επιμέρους τμημάτων και γραφείων αλλά και η στρατηγική προβολής και δημοσιότητας.

6.2 Συνεντεύξεις

Η πρώτη συνέντευξη απευθύνεται κυρίως στη Διευθύντρια Οικονομιών και Διοικητικών Υπηρεσιών της ΕΛΕΥΣΙΝΑΣ 2021 Α.Ε. με παρεμβάσεις ολόκληρης της οργανωτικής ομάδας. Η επιλογή αυτή προέκυψε καθώς είναι η αρμόδια για ζητήματα διαχείρισης τα οποία σχετίζονται άμεσα με το διοικητικό και οργανωτικό πλαίσιο. Η δεύτερη συνέντευξη απευθύνεται στον Αντιδήμαρχο Πολιτισμού του Δήμου Ελευσίνας καθώς αποτελεί τον σύνδεσμο μεταξύ Δήμου και Ανώνυμης Εταιρείας. Από την σκοπιά της Περιφερειακής Διοίκησης απευθύνθηκαν ερωτήσεις Πρόεδρο της Περιφερειακής Ένωσης Δήμων Αττικής (Π.Ε.Δ.Α). Επομένως, προσδοκάται μια ολιστική προσέγγιση για να οδηγηθεί η έρευνα σε ολοκληρωμένα και όσο το δυνατόν ασφαλή συμπεράσματα. Άλλωστε το ποιοτικό εργαλείο των συνεντεύξεων αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα μέσα έρευνας καθώς δείχνει μια νέα οπτική σε ένα ήδη υπάρχον ζήτημα (H. Rubin and I. Rubin, 2005). Σύμφωνα με τον May, η συνέντευξη

είναι ένα εργαλείο τεράστιας σημασίας καθώς ερμηνεύει όλα αυτά που ο συνεντευκτής παρατηρεί στενά (May, 2001).

Ο οδηγός συνέντευξης διαδραματίζει πολύ σημαντικό ρόλο καθώς βοηθάει τον συνεντευκτή να εστιάζει στα ερωτήματα που θέλει να διερευνήσει (Esterberg, c2002). Ο οδηγός είναι, επί της ουσίας, ένα ερωτηματολόγιο ανοικτού τύπου ερωτήσεων που αφορούν δύο άξονες. Ο πρώτος άξονας αφορά τις οργανωτικές και διοικητικές διαδικασίες που έχουν γίνει μέχρι σήμερα. Λειτουργεί ως αποτίμηση της μέχρι τώρα κατάστασης και καταδεικνύει το αν έχει υπάρξει πρόοδος αλλά και συνέπεια ως προς τους όρους της προκήρυξης για υποβολή υποψηφιότητας. Ο δεύτερος άξονας ερωτήσεων περιλαμβάνει τις διοικητικές και οργανωτικές αλλαγές που επίκεινται να γίνουν μελλοντικά ή έγιναν πρόσφατα, τους λόγους αυτών των αλλαγών και το αν και πώς επηρεάζουν τις εξελίξεις. Επίσης διερευνάται μέσα από τις ερωτήσεις του δεύτερου άξονα η γενικότερη ωρίμανση του έργου ΕΛΕΥΣΙΝΑ 2021 ως ΠΠΕ μέσα από επιμέρους στοιχεία όπως είναι η προβολή και η προώθηση των πολιτιστικών δράσεων.

6.3 Ανάλυση Δεδομένων

Κατά την ανάλυση των δεδομένων τα περιεχόμενα θα αποτυπωθούν με τη μορφή γραπτού κειμένου. Έπειτα η ερμηνεία αυτών των δεδομένων θα γίνει βάσει τριών σταδίων, το περιγραφικό στάδιο, το στάδιο της ταξινόμησης και τέλος το στάδιο της σύνδεσης των δεδομένων αυτών έτσι ώστε να εξαχθούν τα συμπεράσματα της έρευνας (Dey, 1993).

Κατά το στάδιο της περιγραφής, καταγράφεται μια σύντομη ανάλυση των πληροφοριών που συλλέχθηκαν για το θεσμό της ΠΠΕ στην περιοχή της Ελευσίνας (παράρτημα 1). Κατά το στάδιο της ταξινόμησης οι πληροφορίες καταχωρούνται βάσει δύο κατηγοριών: του διοικητικού και του οργανωτικού πλαισίου α) μέχρι σήμερα και β) από σήμερα και έπειτα. Κατά το στάδιο της σύνδεσης θα γίνει μια προσπάθεια να βρεθούν κοινά πεδία αλλά και αντιθέσεις μεταξύ των αξόνων με στόχο τη μεγαλύτερη εγκυρότητα των συμπερασμάτων.

Κεφάλαιο 7^ο: Η προσέγγιση της οργανωτικής ομάδας

Η μέχρι σήμερα πραγματικότητα της διοργάνωση του θεσμού έχει ως εξής:

➤ Αποτελέσματα

Στα θετικά αποτελέσματα της συγκαταλέγεται ο ρόλος του Αντιδημάρχου Πολιτισμού ως επίσημου συνδεδετικού κρίκου μεταξύ Δήμου και ΕΛΕΥΣΙΝΑΣ 2021 Α.Ε. Επίσης θετικό αποτέλεσμα είναι η ανάπτυξη στενής συνεργασίας μεταξύ Δημοτικής Αρχής και Διοίκησης, η στενή συνεργασία με το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού καθώς και με τον Ελληνικό Οργανισμό Τουρισμού (ΕΟΤ). Επιπλέον, στα θετικά συγκαταλέγεται η συμμετοχή μελών της Διοίκησης της ΕΛΕΥΣΙΝΑΣ 2021 Α.Ε., στις συνεδριάσεις της Διυπουργικής Επιτροπής που δημιουργήθηκε από την Κεντρική Κυβέρνηση μετά από αίτημα του Δημάρχου της Ελευσίνας για να στηριχθεί ο θεσμός.

Στα θετικά αποτελέσματα αποτιμάται η επιτυχία ορισμένων διοικητικών στόχων όπως η διεκπεραίωση μέρους του καλλιτεχνικού προγράμματος ύστερα από διοικητικές δράσεις και πρακτικές. Επιπλέον, μεγάλη θετική επίδραση έχουν μέχρι σήμερα οι πιέσεις για νομοθετικές τροποποιήσεις που προαναφέρθηκαν και άμβλυαν γραφειοκρατικές αγκυλώσεις με αποτέλεσμα την ομαλότητα στην ρύθμιση των διαδικασιών

Τα εμπόδια που αντιμετώπιζε μέχρι σήμερα, η οργανωτική ομάδα είναι κυρίως οι χρονοβόρες διαδικασίες και καθυστερήσεις για την υλοποίηση δράσεων και η έλλειψη πολιτιστικών υποδομών. Συγκεκριμένα ο Ν. 4412/2016 περί ανάθεσης Δημοσίων Συμβάσεων είναι αυτός που, σύμφωνα με τα αποτελέσματα των συνεντεύξεων, δημιουργούσε αργοπορία στις εξελίξεις των πολιτιστικών δραστηριοτήτων. Όπως τονίσθηκε, σύμφωνα με τον νόμο αυτό, για οποιαδήποτε δαπάνη άνω των 20.000 ευρώ ήταν υποχρεωμένος ο ανάδοχος να δώσει εγγύηση καλής εκτέλεσης ως αποζημίωση για την κακή συνεργασία. Αυτό αποτελούσε πρόβλημα για τους καλλιτέχνες γιατί δεν είχαν πάντοτε αυτά τα χρήματα προς δέσμευση.

Επιπλέον, εμπόδιο αποτελούσε και το αυστηρό νομοθετικό πλαίσιο που περιόριζε τις προσλήψεις και δεν επέτρεπε την άρτια στελέχωση του ειδικού φορέα. Αν και έγιναν ορισμένες νομοθετικές τροποποιήσεις όπως ο Ν.4483/2017 (Αρ.106) για την έγκριση

προσλήψεων μέχρι 5 ατόμων, και πάλι η υποστελέχωση ήταν σημαντικό πρόβλημα με αντίκτυπο στην μείωση της αποτελεσματικότητας.

Συνοπτικά και βάσει συνεντεύξεων οι λόγοι καθυστέρησης έναρξης των διαδικασιών που ήταν απαραίτητες για τον θεσμό της ΠΠΕ ήταν, η αρχική καθυστέρηση σύστασης της εταιρείας λόγω μη προηγούμενης εμπειρίας στα διαδικαστικά ζητήματα (καταστατικό, τρόπος πρόσληψης προσωπικού, χρηματοδότηση⁶¹, φορολογία επί των επιχορηγήσεων). Ωστόσο ο Ν.4483/2017 (‘Αρ. 20) απελευθέρωσε την δυνατότητα επιχορήγησης του ειδικού φορέα, από το Δήμο, με σκοπό τη διοργάνωση της ΠΠΕ και σηματοδότησε την έναρξη της δράσης της εταιρείας.

Εκτός από τα προαναφερθέντα πρακτικά ζητήματα που διαμόρφωσαν ένα περιβάλλον καθυστερήσεων, σε αυτό συνέβαλε και η ασάφεια που προκαλούσε στα μέλη της οργανωτικής ομάδας ο Φάκελος Υποψηφιότητας. Η ασάφεια προέκυπτε από το εάν το περιεχόμενο του Φακέλου Υποψηφιότητας ήταν δεσμευτικό ή ήταν ένας οδηγός που συμπεριλάμβανε τις κατευθυντήριες γραμμές προετοιμασίας.

Αναλυτικότερα, σε σχέση με τη στελέχωση της εταιρείας ΕΛΕΥΣΙΝΑ2021 Α.Ε. με προσωπικό, το πρόβλημα έγκειτο στο ότι, λόγω των μνημονίων, το νομοθετικό πλαίσιο περιόριζε μια εταιρεία που συνεστήθη από τον Δήμο, να προσλάβει προσωπικό.

Τέλος, σημειώθηκε ότι ενώ ο Δήμος είναι ο κύριος υπεύθυνος για την παροχή υποδομών, αυτό δεν συνέβη επαρκώς παρά το ότι, η Κεντρική Κυβέρνηση είχε εγκρίνει το ποσό των 20 εκατ. ευρώ για την πραγματοποίηση έργων υποδομής από τον Δήμο Ελευσίνας.

➤ Εμπλοκή Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Περιφερειακής Ενότητας Δήμων Αττικής)

Δεν υπήρξε μέχρι σήμερα η αναμενόμενη εμπλοκή στην διοργάνωση των πολιτιστικών δραστηριοτήτων, ωστόσο είναι προτεραιότητα τόσο της Π.Ε.Δ.Α. όσο και του Δήμου Ελευσίνας καθώς και της ΕΛΕΥΣΙΝΑΣ 2021 Α.Ε. να συμπεριλάβουν γειτονικούς Δήμους όπως αποτυπώνεται και στο Φάκελο Υποψηφιότητας. Όμως, όπως διευκρινίστηκε υπάρχει συμμετοχή στη χρηματοδότηση από την Π.Ε.Δ.Α με

⁶¹ Από την συνέντευξη με την Διευθύντρια Οικονομικών και Διοικητικών Υπηρεσιών προέκυψε ότι βάσει του Ν.4483/2017 ο Δήμος, αν και βασικός μέτοχος της εταιρείας απαγορευόταν να χορηγήσει χρηματοδότηση. Το άρθρο 20 του ίδιου νόμου άλλαξε αυτό το καθεστώς και απελευθέρωσε τη χρηματοδότηση από τον Δήμο Ελευσίνας προς την ΕΛΕΥΣΙΝΑ 2021 Α.Ε.

επιχορήγηση που συμβάλλει στην βιώσιμότητα της εταιρείας ΕΛΕΥΣΙΝΑ 2021 Α.Ε. καθώς και εκπροσώπηση της στο ΔΣ από περιφερειακό σύμβουλο.

➤ Δημοσιότητα και προβολή

Η προβολή του θεσμού της ΠΠΕ στην Ελευσίνα δεν έχει γίνει όπως θα έπρεπε και στον βαθμό που θα επιθυμούσε ο Δήμος και η Διοίκηση της ΕΛΕΥΣΙΝΑΣ 2021 Α.Ε. Ο λόγος που αναφέρθηκε είναι η απουσία χάραξης ολοκληρωμένης επικοινωνιακής στρατηγικής μέχρι σήμερα. Επίσης έγινε αναφορά και στην απουσία συγκεκριμένης επικοινωνίας εκστρατείας η οποία να απευθύνεται σε συγκεκριμένα κοινά, ενώ τονίσθηκε ότι η πολιτική της γενικότερης διαφημιστικής εκστρατείας δεν υπήρξε αρκετά αποτελεσματική μέχρι σήμερα. Απαραίτητη προϋπόθεση είναι, μεταξύ άλλων, η επικοινωνία με τοπικούς καλλιτέχνες και τοπικούς αθλητικούς συλλόγους με στόχο τη συνεργασία.

➤ Αξιοποίηση χρηματοδότησης

Γίνεται προσπάθεια αξιοποίησης της χρηματοδότησης κυρίως σε υποδομές από την πλευρά του Δήμου και της Περιφέρειας Αττικής. Ωστόσο οι χρηματοδοτήσεις δεν έχουν αξιοποιηθεί επαρκώς σε κατασκευή υποδομών. Από πλευράς της ΕΛΕΥΣΙΝΑΣ 2021 Α.Ε. υποστηρίχθηκε ότι υπάρχει μεγάλη απορροφητικότητα των κονδυλίων, που παρέχονται σε αυτή από την Κεντρική Κυβέρνηση και την Περιφέρεια Αττικής αλλά και από τον Δήμο Ελευσίνας, σε καλλιτεχνικές δραστηριότητες. Στη συνέχεια επισημάνθηκε η ανάγκη εξεύρεσης και άλλων πόρων μέσω του προγράμματος Creative Europe (Δημιουργική Ευρώπη) και άλλως διαθέσιμων ευρωπαϊκών προγραμμάτων.

Η διοργάνωση από σήμερα και έπειτα, ως προς το διοικητικό και οργανωτικό πλαίσιο επιδιώκει μια νέα πορεία για να επιτευχθούν τα προσδοκώμενα αποτελέσματα.

Αλλαγές σε Διοικητικό και Οργανωτικό πλαίσιο

Έγιναν αλλαγές στο Διοικητικό Συμβούλιο. Σχετικά πρόσφατα επελέγη η νέα Δ/νουσα Σύμβουλος και η νέα Διευθύντρια του τμήματος Επικοινωνίας και Μάρκετινγκ αλλά και νέος Καλλιτεχνικός Διευθυντής. Επικρατεί η προσδοκία της ανανέωσης με νέες ιδέες. Οι αλλαγές αυτές πιθανόν να επιταχύνουν τις διαδικασίες και να δημιουργηθούν νέες συνεργασίες που θα κινητοποιήσουν τους κατοίκους της

Ελευσίνας να συμμετέχουν περισσότερο στη διοργάνωση των εκδηλώσεων. Συγκεκριμένα, ξεκίνησαν οι προσλήψεις προσωπικού και έγιναν μνημόνια συνεργασίας με φορείς και ΝΠΔΔ που έχουν ως αντικείμενο την ποιότητα ζωής των κατοίκων της Ελευσίνας. Επί παραδείγματι υπογράφηκε μνημόνιο συνεργασίας από πλευράς Δήμου Ελευσίνας και της ΕΛΕΥΣΙΝΑΣ 2021 Α.Ε. με το ΝΠΔΔ Π.Α.Κ.Π.Π.Α (Πολιτισμού, Αθλητισμού, Κοινωνικής Πολιτικής και Προσχολικής Αγωγής) και με την Κ.Ε.Δ.Ε. (Κοινοφελής Επιχείρηση Δήμου Ελευσίνας). Εκτός από τη βοήθεια που θα παρέχουν αυτοί οι δύο νέοι εταίροι στην υλοποίηση του έργου, πολύ περισσότερο θα συμβάλλουν στον εναγκαλισμό του θεσμού από την τοπική κοινωνία η οποία θα είναι και ο τελικός αποδέκτης της πολιτιστικής παρακαταθήκης.

Σε σχέση με την επάρκεια διοικητικής κατάρτισης και τεχνογνωσίας που διέπει την οργανωτική ομάδα, αν και η σύνθεση της δεν περιλαμβάνει μόνο μέλη με διοικητικό αντικείμενο, αλλά και πολιτικά στελέχη, διαπιστώνεται μια ισορροπία στην σύνθεση χωρίς να παρουσιάζεται αποσπασματική λειτουργία. Η διαπίστωση αυτή επιβεβαιώνεται σε ένα βαθμό από τη λήψη αποφάσεων με ομοφωνία παρά το δικαίωμα της διπλής ψήφου της Προέδρου.

➤ Αλλαγές στην νομοθεσία

Αναφορικά με τις νομοθετικές εξελίξεις, έχουν γίνει κάποιες αλλαγές και παρεμβάσεις όπως είναι το άρθρο 51 του Ν. 4587/2018 (ΦΕΚ 218/Α/24-12-2018) για την απαλλαγή του φόρου εισοδήματος σε επιχορηγήσεις, το άρθρο 69 του Ν. 4603/2019 (ΦΕΚ 48/Α/14-03-2019) που ορίζει τον αποδέκτη της χορηγίας και το άρθρο 51 του Ν. 4605/2019 (ΦΕΚ 52/Α/1-04-2019) που ορίζει την απαλλαγή από εγγυήσεις καλής εκτέλεσης κατά την ανάθεση δημοσίων συμβάσεων (Ν.4412/2016). Επίσης ο νόμος 4509/2017 με το άρθρο 66 εγκρίνει προσλήψεις ορισμένου χρόνου για 20 άτομα.

➤ Αλλαγές στην χρηματοδότηση

Εάν ο θεσμός της ΠΠΕ για την Ελευσίνα 2021 μεταφερθεί λόγω του COVID 19, για το έτος 2023 θα χρειαστεί μεγαλύτερη χρηματοδότηση για την κάλυψη των λειτουργικών αναγκών καθώς και πιο αποτελεσματική χορηγική πολιτική. Ωστόσο απαιτείται μια διαδικασία εκ νέου, όπως σύνταξη νέου επιχειρηματικού σχεδίου και νέας οικονομοτεχνικής μελέτης. Επίσης θα πρέπει να συμμετέχουν χρηματοδοτικά

και οι γύρω Δήμοι της Δυτικής Αττικής καθόσον εντάσσονται στον Φάκελο Υποψηφιότητας

➤ Πώς επηρεάζουν οι αλλαγές το όραμα για την Ελευσίνα 2021 ως ΠΠΕ

Το όραμα της υλοποίησης του θεσμού δεν αποδόθηκε με σαφήνεια. Έμφαση δόθηκε στο γεγονός ότι η μεγάλη πιθανότητα μετάθεσης του θεσμού από το 2021 στο έτος 2023 λόγω της εμφάνισης του COVID 19, θα σηματοδοτήσει μια ανανέωση του οράματος. Υπάρχει η πεποίθηση ότι το χρονικό διάστημα της διετίας θα αξιοποιηθεί πλήρως τόσο ως προς την αναδόμηση και κατασκευή των υποδομών όσο και της χάραξης της στρατηγικής που θα ενεργοποιήσει το κοινό να συμμετέχει στις δραστηριότητες της ΠΠΕ καθώς και να διαμορφωθεί ένα μεγάλο κύμα εθελοντισμού.

7.1 Οι ευκαιρίες

Οι ευκαιρίες για την πόλη της Ελευσίνας κατά τη διοργάνωση του θεσμού της ΠΠΕ θα μπορούσαν να είναι περισσότερες. Με τα τρέχοντα δεδομένα, παρουσιάζεται ένα έλλειμμα ομαλής λειτουργίας και συνέχειας του Διοικητικού Συμβουλίου, γεγονός που καταδεικνύει έναν αποσπασματικό χαρακτήρα της λειτουργίας του. Ωστόσο, όπως αναφέρεται και στην ανάλυση των δεδομένων, γίνονται σημαντικά βήματα για την ανάπτυξη συνεργασιών. Οι συνεργασίες διαμορφώνουν ευκαιρίες που δυνητικά μπορούν να οδηγήσουν σε μακροπρόθεσμα οφέλη. Για παράδειγμα, η στενή συνεργασία, η οποία επικυρώθηκε και με μνημόνια συνεργασίας, με το ΝΠΔΔ Π.Α.Κ.Π.Π.Α και την κοινωφελή επιχείρηση Κ.Ε.Δ.Ε., παρουσιάζει μια σπουδαία ευκαιρία ευαισθητοποίησης και ενεργοποίησης του τοπικού πληθυσμού αλλά και ένταξης ομάδων που απειλούνται από κοινωνικό αποκλεισμό, όπως αυτές των μεταναστών και προσφύγων που κατοικούν στην περιοχή. Οι συνεργασίες ως αποτέλεσμα συντονισμού της οργανωτικής ομάδας, δημιουργούν γόνιμο έδαφος για την κινητοποίηση της Διοίκησης στην εύρεση εταίρων με μακροπρόθεσμο προσανατολισμό.

Συνεπώς, και παρά τη δεδομένη ασυνέχεια που δημιουργούν οι διαρκείς αλλαγές του Διοικητικού Συμβουλίου, θα μπορούσε να παρατηρηθεί ότι ίσως αυτές οι αλλαγές να είναι μια προσπάθεια αξιοποίησης των ευκαιριών που προκύπτουν κατά τη διοργάνωση του θεσμού της ΠΠΕ.

Δεδομένης της μερικής αξιοποίησης της χρηματοδότησης, θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ευκαιρία η μεγάλη πιθανότητα μεταφοράς του θεσμού για το 2023 λόγω της πανδημίας. Ίσως, με μια περισσότερο συνεκτική στρατηγική στο τομέα των οικονομικών αλλά και με αποφασιστικότητα στην εφαρμογή της να κατορθώσει η οργανωτική ομάδα να λάβει ένα μεγαλύτερο οικονομικό κεφάλαιο έτσι ώστε να καλύψει τις απαιτήσεις για πολιτιστικές υποδομές.

Με γνώμονα το ανωτέρω, θα μπορούσε να διαμορφωθεί και μια ακόμη αποδοτικότερη χορηγική πολιτική. Το τμήμα της Επικοινωνίας και του Μάρκετινγκ θα μπορούσε να αξιοποιήσει την πρόσληψη επιπλέον χρηματοδότησης, στην περίπτωση μεταφοράς του θεσμού για το έτος 2023, καθώς και τις νομοθετικές αλλαγές που αφορούν τις χορηγίες και την αύξηση ανθρώπινου δυναμικού, έτσι ώστε να λάβει περισσότερη οικονομική αρωγή από τον ιδιωτικό τομέα μέσα από μια ολοκληρωμένη στρατηγική προβολής.

Τέλος, μια σημαντική ευκαιρία που κατέστη ορατή με το νόμο Ν.4506/2019 (ΦΕΚ 52/Α/1-04-2019) είναι η απαλλαγή από την υποχρέωση εγγυήσεων καλής εκτέλεσης. Επομένως, καθίσταται ευκολότερη η σύναψη συμφωνιών με καλλιτέχνες.

7.2 Οι προκλήσεις

Οι προκλήσεις που αντιμετωπίζει η διοργάνωση του θεσμού είναι αρκετές και απαιτούν δυναμικές ενέργειες έτσι ώστε να αποφευχθούν.

Μία από αυτές είναι η χρονική σύμπτωση της πανδημίας με την υλοποίηση του καλλιτεχνικού οράματος. Η πανδημία αποδυναμώνει τη συμμετοχικότητα των κατοίκων, καθώς τα επίσημα κυβερνητικά μέτρα δεν θα μπορούσαν να επιτρέψουν μια τόσο στενή αλληλεπίδραση. Σαφώς, αναπτύσσεται έτσι μια αδρανής στάση του κόσμου απέναντι στο θεσμό. Η αδράνεια αυτή πιθανόν να συμπαρασύρει και τις διοικητικές και οργανωτικές διαδικασίες και να εντοπισθούν μεγάλες καθυστερήσεις στην διοργάνωση.

Επιπρόσθετα, προβληματισμός προκύπτει από την πληθώρα αλλαγών στο Διοικητικό Συμβούλιο. Αν και είναι ιδιαίτερης σημασίας, οι τρέχουσες προσπάθειες χάραξης στρατηγικού σχεδιασμού από τη νέα Διοίκηση, πρέπει να σημειωθεί ότι ο σχεδιασμός

ενός θεσμού όπως η ΠΠΕ με πολιτιστική αξία για όλη την Ευρώπη δεν πρέπει να γίνεται αποσπασματικά. Οι διοικητικές δράσεις και η οργανωτική πορεία θα πρέπει να είναι σταθερές για να διαμορφωθεί έδαφος εμπιστοσύνης και να υπάρξουν τα αναμενόμενα αποτελέσματα. Η σταθερότητα είναι μια πρόκληση για την οργανωτική λειτουργία της Ελευσίνας 2021 Α.Ε. και στον διοικητικό – οργανωτικό τομέα αλλά και στον καλλιτεχνικό.

Είναι σημαντικό, επιπλέον, να τεθεί επί τάπητος το πόσο φιλόδοξο είναι το σχέδιο υλοποίησης του θεσμού της ΠΠΕ, έτσι όπως έχει δρομολογηθεί από την οργανωτική ομάδα. Με δεδομένο ότι υπάρχει έλλειψη των απαραίτητων πολιτιστικών δομών σε συνδυασμό με τη ανάγκη για επιπλέον χρηματοδοτικούς πόρους, εγείρεται το ερώτημα κατά πόσο είναι ρεαλιστικό το περιεχόμενο των δράσεων που έχει περιγραφεί στο Φάκελο Υποψηφιότητας. Ίσως προς αυτή την κατεύθυνση να χρειάζεται αναμόρφωση της Πολιτιστικής Στρατηγικής με στόχους που θα μπορούσαν να επιτευχθούν αμεσότερα.

Τέλος, ως προς τη σύνθεση του Διοικητικού Συμβουλίου και τον τρόπο λήψης αποφάσεων αποτελεί πρόκληση μια πιθανή μελλοντική δυσκολία η οποία θα μπορούσε να είναι συνέπεια της ομοφωνία. Η συμπερίληψη πολιτικών φορέων στο Διοικητικό Συμβούλιο σαφώς συμβάλλει στον έλεγχο και την εποπτεία των δράσεων, ωστόσο κάποιες φορές πιθανόν να είναι επιβλαβής για την ισορροπία δυνάμεων, κυρίως εάν δύναται να υπάρξει πολιτικό κόστος. Επίσης, χάρη της συναίνεσης και των αμοιβαίων συμβιβασμών που επιτυγχάνονται με την ομοφωνία θυσιάζεται η ταχύτητα, η αποφασιστικότητα αλλά και η αποτελεσματικότητα.

Κεφάλαιο 8^ο: Συμπεράσματα και προτάσεις: το όραμα για την Μετάβαση στην «Euphoria»

Η υλοποίηση του θεσμού της Ελευσίνας 2021 ως ΠΠΕ από τον Ειδικό Φορέα με την επωνυμία ΕΛΕΥΣΙΝΑ 2021 Α.Ε. αποδεικνύεται μια απαιτητική υπόθεση. Η Μετάβαση στην Euphoria δεν έχει μόνο καλλιτεχνική έκφανση αλλά πρέπει να περιλαμβάνει και ένα στρατηγικό σχεδιασμό που να ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα και συγχρόνως να έχει το βλέμμα προς το μέλλον.

Ο επιθυμητός αντίκτυπος του θεσμού στην οικονομία και στην κοινωνία θα είναι σε μεγάλο βαθμό αποτέλεσμα καλών πρακτικών προβολής, επικοινωνίας, οικονομικής διαχείρισης και συντονισμού της οργανωτικής ομάδας. Η παρακαταθήκη θα επέλθει ως συνέπεια εφαρμόσιμης χάραξης πολιτικής και λήψης αποφάσεων, χωρίς να παραβλέπουν τις δυσκολίες και αδυναμίες της τοπικής κοινότητας.

Επί του παρόντος, οι συνεργασίες με ευρωπαίους εταίρους στην ανάληψη έργων είναι λίγες. Ωστόσο, πρέπει να δοθεί η δέουσα προσοχή σε αυτή την διάσταση καθώς ο θεσμός της ΠΠΕ θεμελιώνει το διαπολιτισμικό διάλογο, το σεβασμό και την εμπέδωση της διαφορετικότητας.

Το καλλιτεχνικό και πολιτιστικό περιεχόμενο του προγράμματος για την Ελευσίνα 2021 ως ΠΠΕ είναι φιλόδοξο και προάγει όλα τα ισχυρά χαρακτηριστικά της περιοχής. Οι πολιτιστικές δράσεις συνδέονται με το φυσικό περιβάλλον, την κοινωνία με την πολυπολιτισμικότητα που τη χαρακτηρίζει και τέλος την εργασία και το εργασιακό περιβάλλον. Είναι ένα πλούσιο καλλιτεχνικό πρόγραμμα που αντικατοπτρίζει το όραμα για μετάβαση στην «Euphoria».

Η ικανότητα υλοποίησης είναι η θεματική που προσελκύει το μεγαλύτερο ενδιαφέρον, καθώς τα προσκόμματα κατά την εφαρμογή του πολιτιστικού προγράμματος είναι αρκετά. Οι προβληματισμοί, όπως έχουν αναφερθεί σε προηγούμενο κεφάλαιο, είναι έντονοι ωστόσο υπάρχει η πεποίθηση ότι ο θεσμός της ΠΠΕ αντιμετωπίζεται σαν μια μοναδική και σπουδαία ευκαιρία αστικής αναδόμησης της Ελευσίνας. Συνεπώς, δεν φαίνεται να υπάρχει πρόθεση εγκατάλειψης των προσπαθειών που γίνονται προς αυτή την κατεύθυνση.

Όσον αφορά τη συμμετοχικότητα και ενεργοποίηση του τοπικού πληθυσμού να εμπλακεί στις πολιτιστικές διαδικασίες, το θέμα επικεντρώνεται στην χάραξη μιας

ολοκληρωμένης στρατηγικής επικοινωνίας. Αν και οι τρέχουσες συνθήκες είναι ιδιαίτερα δύσκολες εξαιτίας του COVID19, η εκτεταμένη προβολή μέσα από μια ολοκληρωμένη επικοινωνιακή πολιτική με σκοπό την κινητοποίηση του τοπικού πληθυσμού πρέπει να τεθεί ως βασική προτεραιότητα της οργανωτικής ομάδας.

Σε σχέση με τη διαχείριση, γίνονται σοβαρές προσπάθειες αξιοποίησης των συνεργασιών καθώς και των χρηματοδοτικών πόρων. Εκκρεμεί, παρά ταύτα, η εμπλοκή των λοιπών Δήμων της Δυτικής Αττικής που θα μπορούσε να στηρίξει τις προαναφερθείσες προσπάθειες. Ωστόσο, η διαχείριση του έργου από την οργανωτική ομάδα και το Διοικητικό Συμβούλιο ακολουθεί τις συστάσεις της Επιστολής της Επιτροπής Ανεξάρτητων Εμπειρογνομόνων ΠΠΕ σε συνέχεια επιτόπιας επίσκεψης μελών της Επιτροπής⁶². Αυτό αποδεικνύεται με το ρόλο του Αντιδημάρχου Πολιτισμού, με επικείμενες προσλήψεις αλλά και με τις αλλαγές νομοθετικού πλαισίου αναφορικά με την ανάθεση δημοσίων συμβάσεων, μεταξύ άλλων.

Προτάσεις που θα μπορούσαν να γίνουν με σκοπό τη βελτίωση του διοικητικού και οργανωτικού πλαισίου:

- Ο στρατηγικός σχεδιασμός μιας ολοκληρωμένης επικοινωνιακής πολιτικής που να προβάλλει το θεσμό. Συνεπώς θα ενισχυθεί η συμμετοχή του κοινού, ο εθελοντισμός αλλά και η χορηγική πολιτική
- Εμπλοκή των Δήμων Δυτικής Αττικής παρέχοντας ως κίνητρο την συμπερίληψη τους στον καλλιτεχνικό σχεδιασμό. Μια τέτοια ενέργεια θα συμβάλλει και στην δημιουργία πολιτιστικών υποδομών.
- Βάσει της Επιστολής της Επιτροπής Ανεξάρτητων Εμπειρογνομόνων ΠΠΕ σε συνέχεια επιτόπιας επίσκεψης μελών της Επιτροπής τον Ιούλιο του 2018, θα ήταν ορθότερο ο/η Διευθύνων/ουσα Σύμβουλος να μην είναι μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου. Μια τέτοια ενέργεια αποσκοπεί στο διαχωρισμό των ρόλων του κάθε οργάνου σε αυτό που χαράσσει το στρατηγικό σχεδιασμό και σε αυτό που υλοποιεί, ως εκτελεστικό όργανο.
- Η ομοφωνία είναι ένας τρόπος αποφάσεων που συμπεριλαμβάνει όλες την απόψεις και τη διαφορετικότητα αυτών. Ωστόσο, οι μεγάλες καθυστερήσεις που έχουν υπάρξει μέχρι σήμερα σε συνδυασμό με τη λήψη αποφάσεων με ομοφωνία πιθανόν να είναι ένα από τα σημεία που η οργανωτική ομάδα θα μπορούσε να εξετάσει. Προς

⁶² https://eleusis2021.eu/wp-content/uploads/2019/01/Elusis2021_letter_final_27July_EL.pdf

επιτάχυνση των διαδικασιών θα μπορούσαν ορισμένα θέματα να αποφασίζονται με πλειοψηφία.

- Το ΔΣ θα πρέπει να παρεμβαίνει, σε ορισμένες περιπτώσεις, στο καλλιτεχνικό πρόγραμμα, να αξιολογεί την βιωσιμότητα με οικονομικούς όρους καθώς και ως προς τη δυνατότητα διοικητικού σχεδιασμού του, και αν χρειαστεί να προβεί σε τροποποίηση του προϋπολογισμού για την χρηματοδότηση του ή σε περαιτέρω συστάσεις/προτάσεις.
- Τέλος το καλλιτεχνικό πρόγραμμα θα μπορούσε να τεθεί σε μια βάση διαβούλευσης με τον τοπικό πληθυσμό. Μια τέτοια ενέργεια υποδηλώνει ότι οι κάτοικοι της Ελευσίνας είναι συμμετέχοι στις πολιτιστικές δραστηριότητες και ταυτοχρόνως τίθενται οι πραγματικές πολιτιστικές ανάγκες της περιοχής επί τάπητος.

Όσοι εργάζονται στον τομέα της διοίκησης του πολιτιστικού θεσμού της ΠΠΕ της Ελευσίνας 2021 είναι άτομα που ενώ δεν βρίσκονται «μπροστά στην κάμερα» αποτελούν «το μυαλό και την ψυχή» της διοργάνωσης. Μετά από τη μελέτη της οργανωτικής ομάδας και των εμπλεκόμενων φορέων στην υλοποίηση του θεσμού της ΠΠΕ, η κάτωθι περιγραφή προσιδιάζει στον τρόπο λειτουργίας της ΕΛΕΥΣΙΝΑΣ 2021 Α.Ε. «Οι άνθρωποι που δουλεύουν για τον πολιτισμό πρέπει να λειτουργούν «δίκην αφανών ηρώων», χωρίς προβολή, αλλά με υψηλή ευθύνη, μεράκι και φαντασία, να βρίσκονται σε μια διαδικασία συνεχούς ενημέρωσης και κατάρτισης, να προσφέρουν αφειδώς τις υπηρεσίες τους, να προλαβαίνουν αντιθέσεις και εντάσεις, να λύνουν τα μικρά, αλλά και τα πολύ σημαντικά, καθημερινά προβλήματα, να πλαισιώνουν και να στηρίζουν αμέριστα τους καλλιτεχνικούς υπευθύνους, ενώ παράλληλα θα πρέπει να συγκλίνουν οι διαφορετικές ταχύτητες ή καλύτερα η διαφορά φάσεως μεταξύ των αιρετών και των καλλιτεχνών» (Μπιτσάνη Ε.Π., 2014, σελ.115).

Βιβλιογραφία

Ελληνική και ξένη βιβλιογραφία

Αντωνιάδου Σ., Μαυραγάνη Ε., Πούλιος Ι., (2015), *Πολιτισμός και Προοπτική: Η σημασία της στρατηγικής σε τέσσερις τομείς του πολιτισμού*, Αθήνα, εκδ. Καστανιώτης

Αποστολάκη Ε., (2017), *Ο θεσμός της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας της Ευρώπης ως σχέδιο πολιτιστικής ανάπτυξης: η περίπτωση της Ελευσίνας*, Διπλωματική Εργασία, Διαπανεπιστημιακό Διατμηματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Τοπική και Περιφερειακή Ανάπτυξη και Αυτοδιοίκηση», Κόρινθος

Αυδικός Β., (2014), *Οι πολιτιστικές και δημιουργικές βιομηχανίες στην Ελλάδα*, Θεσσαλονίκη, εκδ. Επίκεντρο

Βελένη Θ., (2018), *Θέματα πολιτιστικής διαχείρισης*, Θεσσαλονίκη, εκδ. Βάνιας

Γοσποδίνη, Α. & Μπιεράτος, Μ. (2006) *Τα νέα αστικά τοπία και η ελληνική πόλη*. Αθήνα: εκδόσεις Κριτική

Ζορμπά Μ.,(2014), *Πολιτική του Πολιτισμου*, Αθήνα, εκδ. Πατάκη

Ιορδανίδου Σ., (2017), *Με αφορμή την ΚΡΗΤΗ, από το place branding στην ταξιδιωτική δημοσιογραφία*, Αθήνα, εκδ. Μεταμεσονύκτιες Εκδόσεις

Ιωαννίδης Ι., (2020), *Πολιτιστική Πολιτική και Δράσεις Πολιτιστικής Ανάπτυξης*, Εκπαιδευτικό υλικό ΚΣΤ' Σειράς, Εθνικής Σχολής Δημόσιας Διοίκησης, Αθήνα

Κακλαμάνης Ν.,(2006) *Αθήνα, αιώνια πολιτιστική πρωτεύουσα*, Θεσσαλονίκη, εκδ. Ιανός

Κόνσολα, Ντ. ,(2006), *Πολιτιστική ανάπτυξη και πολιτική*, Αθήνα: εκδ. Παπαζήσης

Μάργαρη Ζ.,(2020), «Διαχείριση Πολιτιστικής κληρονομιάς»,Εγχειρίδιο για την ΚΣΤ' «Αλέξανδρος Σβώλος» της Εθνικής Σχολής Δημόσιας Διοίκησης, Αθήνα

Μήτουλα Κ.Ρ. & Καλδής Ε. Π, (2018), *City branding και βιώσιμη ανάπτυξη*, Αθήνα, εκδ. Παπαζήσης

Μπέλλας Κ. (2007), *Μεγάλα γεγονότα και ζητήματα ανάπτυξης σχεδιασμού και διαχείρισης: Η περίπτωση της Πάτρας ως Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης για το 2006*, Διπλωματική Εργασία, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας ΤΜΧΠΠΑ-Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών, Βόλος

Μπιτσάνη Ε.Π., (2004), *Πολιτισμική Διαχείριση & Περιφερειακή Ανάπτυξη: Σχεδιασμός Πολιτιστικής Πολιτικής και Πολιτιστικού Προϊόντος*, Αθήνα, εκδ. Διόνικος

Νικολοπούλου Ι. Α., (2018), *«Η προεκτίμηση των επιπτώσεων για τις Ευρωπαϊκές Πολιτιστικές Πρωτεύουσες: Η περίπτωση της Ελευσίνας»*, Διπλωματική εργασία, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, ΤΜΧΠΠΑ- Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών, Βόλος

Παπαγιάννης Δ., (1995), *Ο Πολιτισμός στην Ευρωπαϊκή Ένωση :Το κοινοτικό κεκτημένο και οι νέες ρυθμίσεις*, Αθήνα, εκδ. Σάκκουλας

Παπανικολάου Π., (2019), *Η πολιτιστική πολιτική και οι πολιτιστικοί θεσμοί στην Ελλάδα (19ος-21ος αιώνας)*, Θεσσαλονίκη, εκδ. Επίκεντρο

Πάπαρη, Α., (2011) *Η ταυτότητα της ευρωπαϊκής πόλης μέσα από το θεσμό της πολιτιστικής πρωτεύουσας της Ευρώπης: 1985 – 1997* Διδακτορική Διατριβή, ΑΠΘ

Παχάκη Κ., (2000), *Ο πολιτισμός ως κλάδος της οικονομικής δραστηριότητας*, Αθήνα, ΚΕΠΕ (ΚΕΝΤΡΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ)

Ροζάνης Στ. (2012), Ημερίδα «Πολιτισμός-Ευρωπαϊκοί θεσμοί και Πολιτιστική Κληρονομιά» κεφ. «*Η πολύ-πολιτισμικότητα μέσα στα πλαίσια της Ενωμένης Ευρώπης*», Αθήνα-Θεσσαλονίκη, εκδ. Σάκκουλας)

Τρόβα Ε., (2018), *Η πολιτιστική κληρονομιά της Ευρώπης*, Αθήνα, εκδ. Σάκκουλας

Bianchini F., & Parkinson M., (1994), *Πολιτιστική Πολιτική και Αναζωογόνηση των Πόλεων «Η εμπειρία της Δυτικής Ευρώπης»*, Αθήνα, Ε.Ε.Τ.Α.Α.

Esterberg, K. G., (c2002), ‘ *Qualitative Methods in Social Research*’, Boston, [Mass.]; London: McGraw-Hill

Denzin, N.K. and Lincoln, Y.S. (2005) Introduction: The Discipline and Practice of Qualitative Research. In: Denzin, N.K. and Lincoln, Y. S., Eds., Handbook of Qualitative Research, 3rd Edition, Sage, Thousand Oaks, 1-32.

Dey I., (1993), ‘ *Qualitative Data Analysis: A user-friendly guide for social scientists*’, London: Routledge.

Konsola D., (1993) *Culture Environment and regional development*, Athens, ed. Regional Department Institute

Le Gales P.,(2002), *European Cities, Social Conflicts and Governance*, New York, Oxford University Press Inc

May T., (2001), ‘ *Social Research: Issues, Methods and Process*’, Buckingham: Open University Press

McNeil, P. (1990), *Research methods* (2nd ed), London; New York: Routledge

Palmer, R., (2004). *European cities and capitals of culture: Study prepared for the European commission*. Palmer/Rae Associates, Brussels

Rubin H. J., and Rubin I. S., (c2005), ‘ *Qualitative interviewing: The art of Hearing Data*’, Thousand Oakes, Calif. ; London: Sage.

Sassatelli M., (2009), *Becoming Europeans “Cultural Identity and Cultural Policies”*, Great Britain, ed. Palgrave & Macmillan

Simmel, G. (1971). *On Individuality and Social Forms* (D. L. Levine, Επιμ.). Chicago: The University of Chicago Press

Shore C., (2000), *Building Europe: The cultural Politics of European Integration*, London and New York, ed. Routledge

Throsby D., (2010), *The economics of cultural policy*, United Kingdom, ed. Cambridge University Press

Διαδικτυακή βιβλιογραφία – Αρθρογραφία

Καρβούνης Α., (2017), *Διπλωματία Πόλεων IV. Η Πολιτιστική Διπλωματία των Διεθνών Δικτύων Πόλεων*, 2014-2020, Υπουργείο Εσωτερικών, Αθήνα

Μπουτσιούκη, Σ., (2015) «*Η πολυμερής Πολιτιστική Διπλωματία. Το Συμβούλιο της Ευρώπης και η Ευρωπαϊκή Ένωση*». στο Βασιλειάδης, Ν., & Μπουτσιούκη, Σ., *Πολιτιστική Διπλωματία: Ελληνικές και Διεθνείς διαστάσεις* Αθήνα: Εκδόσεις Κάλλιπος.[Διαδικτυακά Διαθέσιμο]:https://repository.kallipos.gr/bitstream/11419/4417/1/02_chapter_5.pdf

Παναγιωτόπουλος, Ν. (1991). *Pierre Bourdieu: La Noblesse d'Etat, Grandes Ecoles et Esprit de Corps*. Επιθεώρηση Κοινωνικών Ερευνών, 82(82), 129-134. doi:<https://doi.org/10.12681/grsr.608>

Πούλιος, Ι., (2015) «Εισαγωγή» στο Πούλιος, Ι., Αλιβιζάτου, Μ., Αραμπατζής, Γ., Γιαννακίδης, Α., Καραχάλης, Ν., Μάσχα, Ε., Μούλιου, Μ., Παπαδάκη, Μ., Προσύλης, Χ., Τουλούπα, Σ. *Πολιτισμική Διαχείριση, Τοπική Κοινωνία και Βιώσιμη Ανάπτυξη*. Αθήνα: εκδόσεις Κάλλιπος. [Διαδικτυακά Διαθέσιμο]:
https://repository.kallipos.gr/bitstream/11419/2394/1/00_master_document.pdf

Culture2030Goal campaign (2019), “*Culture in the Implementation of the 2030 Agenda* [Διαδικτυακά Διαθέσιμο]:
http://agenda21culture.net/sites/default/files/culture2030goal_high.pdf

Furjesz J.E.,(2013), *The role of cultural institutes in the European integration*, [Διαδικτυακά Διαθέσιμο]:http://www.culturaldiplomacy.org/academy/content/pdf/participant-papers/2013-06-iscd-italy/Judit_va_FRJSZ.pdf

Gomes P., & Librero-Cano A., (2016), *Evaluating three decades of the European Capital of Culture programme: a difference-in-differences approach*, *Journal of Cultural Economics*, 2018, vol. 42, issue 1, No 4, 57-73 [Διαδικτυακά Διαθέσιμο]:

https://econpapers.repec.org/article/kapjculte/v_3a42_3ay_3a2018_3ai_3a1_3ad_3a1_0.1007_5fs10824-016-9281-x.htm

Gorodnichenko Y., & Roland G., (2010), *Culture, institutions and the wealth of nations*, Cambridge, National Bureau of Economic Research, NBER working paper series no 16368, [Διαδικτυακά Διαθέσιμο]: <https://www.nber.org/papers/w16368.pdf>

Myerscough, J., (1994). *European cities of culture and cultural months*. [EU Commission-Working Document] [Διαδικτυακά Διαθέσιμο]: http://aei.pitt.edu/94755/1/European_Cities_of_Culture_Oct_1994.pdf

Διαδικτυακοί τόποι

<http://ecoc2021.culture.gr/el/%CE%B9%CF%83%CF%84%CE%BF%CF%81%CE%B9%CE%BA%CF%8C/>

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014D0445&from=LV>

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52011DC0921&from=HR>

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX%3A31996D0719>

https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:OJ.C_.1990.162.01.0001.01.ENG&toc=OJ:C:1990:162:TOC

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=celex:31999D1419>

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=celex:32005D0649>

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/ALL/?uri=CELEX%3A32006D1622>

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014D0445&from=LV>

<https://unric.org/el/17-%CF%83%CF%84%CE%BF%CF%87%CE%BF%CE%B9-%CE%B2%CE%B9%CF%89%CF%83%CE%B9%CE%BC%CE%B7%CF%83-%CE%B1%CE%BD%CE%B1%CF%80%CF%84%CF%85%CE%BE%CE%B7%CF%83/>

https://europa.eu/european-union/topics/culture_el

https://ec.europa.eu/programmes/creative-europe/actions/capitals-culture_en

[https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:42019Y1206\(01\)&from=ES](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:42019Y1206(01)&from=ES)

<https://www.kcl.ac.uk/cultural/resources/reports/towards-cultural-democracy-2017-kcl.pdf>

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/HTML/?uri=CELEX:31999D1419&from=GA> <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/HTML/?uri=LEGISSUM:129006&from=IT>

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/HTML/?uri=LEGISSUM:129016&from=EL>

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=celex:32006D1855>

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013R1295&from=el>

<https://www.lhc-s.org/>

<https://www.ovpm.org/>

<http://www.artfactories.net/Banlieues-d-Europe.html>

<https://www.reteitalianaculturapopolare.org/en/arianna-euro-mediterranean-network.html>

<http://www.cseecunion.org/>

<http://www.worldcitiescultureforum.com/>

<https://en.unesco.org/creative-cities/home>

<https://districtsofcreativity.org/>

<https://gcdn.net/index/>

<http://grsa.prd.uth.gr/index.php/el/ersa>

<http://www.eleusina.gr/>

[https://www.gdrc.org/sustdev/concepts/18-](https://www.gdrc.org/sustdev/concepts/18-la21.html#:~:text=Local%20Agenda%2021%20(LA21)%20is,and%20the%20formati)

[on%20of%20partnerships.](https://www.gdrc.org/sustdev/concepts/18-la21.html#:~:text=Local%20Agenda%2021%20(LA21)%20is,and%20the%20formati)

https://www.researchgate.net/publication/328724216_Culture_for_the_2030_Agenda

<http://www.theworldcafe.com/>

<https://www.kathimerini.gr/opinion/754565/i-politistiki-toy-97-mas-stoicheionei-akomi/> [προσπελάστηκε 18 Αυγούστου, 2020]

<https://parallaximag.gr/thessaloniki/reportaz/1997chronia-ton-prosdokion-ke-ton-arogo> [προσπελάστηκε 20 Αυγούστου, 2020]

<https://www.kathimerini.gr/economy/business/216405/etos-orosimo-to-2006-gia-tin-patra/> [προσπελάστηκε 23 Αυγούστου, 2020]

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=LEGISSUM%3Axy0026>

Κανονιστικό πλαίσιο

Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης C 326/121 26.10.2012

Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης C 410/01 6.12.2019

Απόφαση 2003/399/ΕΚ του Συμβουλίου της 6ης Μαΐου 2003, για τον καθορισμό της πολιτιστικής πρωτεύουσας της Ευρώπης 2006 [Επίσημη Εφημερίδα L 139 της 06.06.2003]).

Απόφαση αριθ. 508/2000/ΕΚ της 14ης Φεβρουαρίου 2000 για τη θέσπιση του προγράμματος «Πολιτισμός 2000»

Απόφαση αριθ. 508/2000/ΕΚ της 14ης Φεβρουαρίου 2000 για τη θέσπιση του προγράμματος «Πολιτισμός 2000»

Απόφαση αριθ. 445/2014/ΕΕ της 16ης Απριλίου 2014 για τη θέσπιση δράσης της Ένωσης όσον αφορά τις πολιτιστικές πρωτεύουσες της Ευρώπης για τα έτη 2020 έως 2033 και για την κατάργηση της απόφασης αριθ. 1622/2006/ΕΚ

Απόφαση αριθ. 445/2014/ΕΕ της 16ης Απριλίου 2014 για τη θέσπιση δράσης της Ένωσης όσον αφορά τις πολιτιστικές πρωτεύουσες της Ευρώπης για τα έτη 2020 έως 2033 και για την κατάργηση της απόφασης αριθ. 1622/2006/ΕΚ

Νόμος 3429/2005 - ΦΕΚ 314/Α/ 27.12.2005

Νόμος 4308/2014

http://www.dsanet.gr/Epikairothta/Nomothesia/n3429_05.htm)

Νόμος 4403/2016 – ΦΕΚ 125/Α/7-7-2016

Νόμος 4483/2017-ΦΕΚ 107/ Α/31-7-2017

Νόμος 4509/2017 – ΦΕΚ 201/Α /22-12-2017

Νόμος 4587/2018-ΦΕΚ 218/Α /24-12-2018

Νόμος 4603/2019-ΦΕΚ 48/ Α/14-3-2019

Νόμος 4605/2019- ΦΕΚ 52/ Α /1-4-2019

Νόμος 4412/2016 περί ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων

Πρωτογενείς πηγές

The EU's performance on the Sustainable Development Goals [Διαδικτυακά Διαθέσιμο]:

https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/factsheets_sustainable_europe_012019_v3.pdf

<https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-13336-2019-INIT/en/pdf>

Έκθεση της Επιτροπής, Εκ των υστέρων αξιολόγηση των Πολιτιστικών Πρωτευουσών της Ευρώπης 2010 (Εσσην και περιοχή του Ρουρ, Πετς, Κωνσταντινούπολη), Βρυξέλλες, 20.12.2011 COM(2011) 921 τελικό

Νέα ευρωπαϊκή ατζέντα για τον πολιτισμό [Διαδικτυακά Διαθέσιμο]:

<https://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2018/EL/COM-2018-267-F1-EL-MAIN-PART-1.PDF>

Θεματολογικά δελτία για την Ευρωπαϊκή Ένωση: Πολιτισμός [Διαδικτυακά Διαθέσιμο]: https://www.europarl.europa.eu/ftu/pdf/el/FTU_3.6.1.pdf

Φάκελος Υποψηφιότητας ΕΛΕΥΣΙΝΑ21 [Διαδικτυακά Διαθέσιμο]:

https://eleusis2021.eu/wp-content/uploads/2019/01/Elleusis21_ebook_GR.pdf

Φάκελος Υποψηφιότητας ΚΑΛΑΜΑΤΑ21 [Διαδικτυακά Διαθέσιμο]:
https://issuu.com/kalamata216/docs/kalamata21_greek

Φάκελος Υποψηφιότητας ΡΟΔΟΣ 2021 [Διαδικτυακά Διαθέσιμο]:
<http://www.rhodes2021.eu/v1/images/files/rhodes2021-bidbook-gr.pdf>

Τελική Έκθεση της Επιτροπής Επιλογής, Δεκέμβριος 2016 [Διαδικτυακά Διαθέσιμο]:
https://eleusis2021.eu/wp-content/uploads/2016/12/ecoc-2021-greece-selection-report_9.12.2016GR.pdf

Επιστολή της Επιτροπής Ανεξάρτητων Εμπειρογνομόνων ΠΠΕ σε συνέχεια επιτόπιας επίσκεψης μελών της Επιτροπής, Ιούλιος 2018 [Διαδικτυακά Διαθέσιμο]:
https://eleusis2021.eu/wp-content/uploads/2019/01/Elеusis2021_letter_final_27July_EL.pdf

Selection of the European Capital of Culture 2021 in Greece: The Selection Panel's report, Pre-Selection Stage, Athens, March 2016 [Διαδικτυακά Διαθέσιμο]:
https://ec.europa.eu/programmes/creative-europe/sites/creative-europe/files/files/ecoc-2021-greece_en.pdf

The European Capital of Culture 2021 in Greece: The Selection Panel's report, Final report, Athens, December 2016 [Διαδικτυακά Διαθέσιμο]:
https://ec.europa.eu/programmes/creative-europe/sites/creative-europe/files/files/ecoc-2021-greece-selection-report_en.pdf

Elefsina European Capital of Culture 2021, First monitoring meeting: Report by the panel of independent experts, Brussels 2017 [Διαδικτυακά Διαθέσιμο]:
https://ec.europa.eu/programmes/creative-europe/sites/creative-europe/files/files/ecoc2021-elefsina-monitoring_en.pdf

Elefsina European Capital of Culture 2021, Second Monitoring Meeting Report by the ECOC Expert Panel ,Timisoara, June 2019 [Διαδικτυακά Διαθέσιμο]: <https://ec.europa.eu/programmes/creative-europe/sites/creative-europe/files/ecoc-2021-elefsina-second-monitoring.pdf>

Progress Report of “Eleusis 2021”, Eleusis, May 2019, [Διαδικτυακά Διαθέσιμο]: https://eleusis2021.eu/wp-content/uploads/2019/07/REPORT_ICOC_JUNE2019pages-31_Binder1.pdf

Συνέντευξη με την Διευθύντρια Οικονομικών και Διοικητικών Υπηρεσιών της ΕΛΕΥΣΙΝΑΣ 2021 Α.Ε.

Συνέντευξη με τον Αντιδήμαρχο Πολιτισμού του Δήμου Ελευσίνας

Συνέντευξη με τον Πρόεδρο της Περιφερειακής Ένωσης Δήμων Αττικής

Παράρτημα 1. Το περιγραφικό στάδιο ανάλυσης των δεδομένων από τις συνεντεύξεις

Τόσο οι ευκαιρίες όσο και οι προκλήσεις που έχουν υπάρξει μέχρι σήμερα αλλά και από σήμερα και έπειτα καταγράφονται βάσει όσων υποστηρίχθηκαν από τις συνεντεύξεις με εκπρόσωπο του Δήμου Ελευσίνας και εκπρόσωπο των Οικονομικών και Διοικητικών Υπηρεσιών της εταιρείας ΕΛΕΥΣΙΝΑ 2021 Α.Ε. και τον Πρόεδρο της Π.Ε.Δ.Α (Περιφερειακής Ένωσης Δήμων Αττικής).

Οι συνεντεύξεις κινήθηκαν γύρω από τα αποτελέσματα, τα εμπόδια, τα οργανωτικά και διοικητικά ζητήματα σχετικά με την προβολή, τη χρηματοδότηση του θεσμού και τις σχέσεις με τις άλλες ΠΠΕ (Τιμισοάρα και Νόβι Σαντ) μέχρι σήμερα. Έπειτα σχολιάστηκε η μελλοντική εξέλιξη του θεσμού μέσα από αλλαγές στο διοικητικό και οργανωτικό πλαίσιο.

Έγινε αναφορά στα αποτελέσματα της διοικητικής και οργανωτικής πορείας από την ανακήρυξη της Ελευσίνας ως ΠΠΕ για το 2021 έως σήμερα. Δόθηκε έμφαση στις συνεργασίες που αναπτύχθηκαν αλλά και στις δυσκολίες που απορρέουν από την αρχική απουσία, σχετικά ακαμψία και εφαρμογή των νομοθεσίας. Επισημάνθηκαν προβλήματα όπως αυτά της έλλειψης υποδομών πολιτισμού με απόρροια τη δυσκολία υλοποίησης του καλλιτεχνικού προγράμματος. Τέθηκε στο επίκεντρο της συζήτησης η ανάγκη για επικαιροποίηση της πολιτιστικής στρατηγικής αλλά και της ανάγκης ενός ολοκληρωμένου στρατηγικού σχεδιασμού επικοινωνίας. Επίσης αναφέρθηκε η πρόθεση δημιουργίας πολιτιστικής παρακαταθήκης και για αυτό έχουν υπογραφεί μνημόνια συνεργασίας με φορείς όπως το ΝΠΔΔ Π.Α.Κ.Π.Π.Α (Πολιτισμού, Αθλητισμού, Κοινωνικής Πολιτικής και Προσχολικής Αγωγής) αλλά και με την Κ.Ε.Δ.Ε. (Κοινωφελής Επιχείρηση Δήμου Ελευσίνας). Αναφέρθηκε η απουσία εμπλοκής της ευρύτερης Τοπικής Αυτοδιοίκησης και συγκεκριμένα των δήμων Δυτικής Αττικής ωστόσο επισημάνθηκε η σημαντική συνεισφορά της ΠΕΔΑ (Περιφερειακή Ενότητα Δήμων Αττικής) στην χρηματοδότηση του θεσμού.

Αναφορικά με την προβολή του θεσμού της ΠΠΕ στην Ελευσίνα επισημάνθηκε η έλλειψη χάραξης επικοινωνιακής στρατηγικής με απουσία επικοινωνιακών στόχων, χρονοδιαγράμματος αλλά κυρίως η υποκατάσταση μιας γενικού τύπου εκστρατεία σε μια εκστρατεία με συγκεκριμένη απεύθυνση.

Σε σχέση με τις νομοθετικές εξελίξεις, έχουν γίνει κάποιες αλλαγές και παρεμβάσεις όπως είναι το άρθρο 51 του Ν. 4587/2018 (ΦΕΚ 218/Α/24-12-2018) για την απαλλαγή του φόρου εισοδήματος σε επιχορηγήσεις, το άρθρο 69 του Ν. 4603/2019 (ΦΕΚ 48/Α/14-03-2019) που ορίζει τον αποδέκτη της χορηγίας και το άρθρο 51 του Ν. 4506/2019 (ΦΕΚ 52/Α/1-04-2019) που ορίζει την απαλλαγή από εγγυήσεις καλής εκτέλεσης κατά την ανάθεση δημοσίων συμβάσεων (Ν.4412/2016) για τον ειδικό φορέα υλοποίησης του θεσμού της ΠΠΕ. Συγκεκριμένα ο Ν. 4412/2016 περί ανάθεσης Δημοσίων Συμβάσεων είναι αυτός που, σύμφωνα με τα αποτελέσματα των συνεντεύξεων, δημιούργησε αργοπορία στις εξελίξεις των πολιτιστικών δραστηριοτήτων. Συνάμα, σύμφωνα με τα αποτελέσματα των συνεντεύξεων εξάγεται το συμπέρασμα ότι η επανειλημμένη αλλαγή της διοικητικής και οργανωτικής ομάδας δεν συμβάλλει στην επιτάχυνση των εξελίξεων εξίσου με τις καθυστερήσεις που προκύπτουν από την εφαρμογή του Ν. 4412/2016. Κατά την ανάλυση των εμποδίων τέθηκαν στο προσκήνιο οι νόμοι Ν. 4403/2016 (Αρ. 52) που προβλέπει την

σύσταση εταιρείας για τον θεσμό της ΠΠΕ, Ν.4483/2017 (Αρ.106) για την Έγκριση προσλήψεων μέχρι 5 ατόμων, Ν.4483/2017 (‘Αρ. 20) για την επιχορήγηση ΠΠΕ 2021 και ο Ν.4509/2017 (Αρ. 66) για την έγκριση προσλήψεων 20 ατόμων ΙΔΟΧ.

Επιπρόσθετα το χρονικό περιθώριο που θα δοθεί εάν ο θεσμός μεταφερθεί για το έτος 2023 θα διαδραματίσει κομβικό ρόλο δεδομένου του ότι θα υλοποιηθούν οι περισσότερες πολιτιστικές δράσεις με την συμμετοχή των κατοίκων. Η νέα αυτή κατάσταση όμως σημαίνει ανάγκη για ακόμα περισσότερους χρηματοδοτικούς πόρους και νέο προγραμματισμό (νέο business plan και νέα οικονομοτεχνική μελέτη)

Όσον αφορά τη σύνθεση του Διοικητικού Συμβουλίου με πολιτικά αλλά και διοικητικά μέλη, σε γενικό βαθμό επικρατεί συναίνεση. Ωστόσο, οι μηνιαίες συνεδριάσεις του ΔΣ (και όχι συχνότερα) αρκετές φορές δεν επιτρέπουν να παρουσιάζεται η αποκρυσταλλωμένη εικόνα των διοικητικών δράσεων και διαδικασιών και η ψήφος κάποιου μέλους να έχει πραγματιστικό έρεισμα. Επιπλέον, το ότι οι αποφάσεις λαμβάνονται με ομοφωνία δείχνει διάθεση για υποχωρήσεις και συναινέσεις από όλες τις πλευρές.

Τέλος, στην ερώτηση για εκδηλώσεις που να σχετίζονται με τον εορτασμό των 200 από την Ελληνική Επανάσταση Εθνικής, η απάντηση ήταν σαφής καθώς υπάρχει τέτοια σκέψη αλλά αρχικά πρέπει να συμπεριληφθεί στον σχεδιασμό του καλλιτεχνικού προγράμματος και έπειτα στο διοικητικό – οργανωτικό πλαίσιο.

Παράρτημα 2^ο : ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΓΙΑ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ

1ος Άξονας

Αποτίμηση της «μέχρι σήμερα» πορείας διοργάνωσης του θεσμού της ΠΠΕ από τον Ειδικό Φορέα ΕΛΕΥΣΙΝΑ 2021 Α.Ε.

1. Ποιες διοικητικές πολιτικές σχεδιασμού έχουν επιφέρει τα μεγαλύτερα θετικά αποτελέσματα μέχρι σήμερα;
2. Θα μπορούσατε να περιγράψετε τα εμπόδια σε διοικητικό και οργανωτικό επίπεδο που έχετε συναντήσει μέχρι σήμερα;
3. Σε ποιο βαθμό έχει αναλάβει ρόλο ή παρέμβαση σε διοικητικά/οργανωτικά/οικονομικά θέματα η Περιφερειακή Ένωση Δήμων

Αττικής (Π.Ε.Δ.Α.) ή και η Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδας (Κ.Ε.Δ.Ε) και πώς αποτιμάτε τον ρόλο αυτόν, αν υφίσταται;

4. Σύμφωνα με τον Φάκελο Υποψηφιότητας, υφίσταται τμήμα Μάρκετινγκ στις οργανωτικές δομές του Ειδικού Φορέα. Ποια είναι μέχρι σήμερα η διοικητική πολιτική για την δημοσιότητα και προβολή του θεσμού της ΠΠΕ στην περιοχή της Ελευσίνας;
5. Θεωρείτε ότι τα χρηματοδοτικά εργαλεία σε σχέση με την υλοποίηση των διοικητικών και οργανωτικών ενεργειών, οι οποίες είναι απαραίτητες για την υλοποίηση των διαδικασιών προετοιμασίας, έχουν αξιοποιηθεί μέχρι σήμερα;
6. Θα μπορούσατε να μου αναφέρετε ορισμένες διοικητικές πολιτικές που είναι αποτέλεσμα συνεργασίας με τις άλλες ΠΠΕ για το 2021 (Τιμισοάρα και Νόβι Σαντ) με σκοπό την ανταλλαγή καλών πρακτικών και τεχνογνωσίας;

Εξελικτική πορεία των διοικητικών και οργανωτικών διαδικασιών της ΕΛΕΥΣΙΝΑΣ 2021 Α.Ε

1. Θα μπορούσατε να μου αναφέρετε ορισμένες νομοθετικές εξελίξεις που να αφορούν τροποποιήσεις στο διοικητικό και οργανωτικό μέρος και πώς επηρέασαν τις υφιστάμενες διαδικασίες;
2. Έγιναν αλλαγές στο διοικητικό προσωπικό; Τι νέες ιδέες/αλλαγές έφεραν τα νέα πρόσωπα και πώς αποτιμώνται ως προστιθέμενη αξία στην ήδη υπάρχουσα πορεία
3. Ποιος είναι ο βασικός στόχος της διοίκησης σε σχέση με την Ελευσίνα 2021 μακροπρόθεσμα;
4. Το ΔΣ απαρτίζεται από διοικητικά στελέχη ή /και πολιτικά πρόσωπα. Με αυτή την σύνθεση σε ποιο βαθμό εξασφαλίζεται το επίπεδο διοικητικών γνώσεων;
5. Πώς έχει επηρεάσει τις διοικητικές διαδικασίες η εμφάνιση του COVID-19; Θεωρείτε ότι θα μπορούσε να επηρεάσει την κατανομή χρηματοδότησης;
6. Το 2021 είναι το έτος εορτασμού για τα 200 από την Επανάσταση του 1821.. Υπάρχει πρόβλεψη να συνδυαστεί ο εορτασμός αυτός με τις εκδηλώσεις της ΠΠΕ; Συνεπάγεται αυτό αλλαγές στους διοικητικούς στόχους;

Παράρτημα 3^ο : Δήλωση εχεμύθειας**ΔΗΛΩΣΗ ΕΧΕΜΥΘΕΙΑΣ**

Ο/Η υπογράφων/ουσα κάτοικος
, οδός, κάτοχος του
 υπ' αρ. Α.Δ.Τ., ως μέλος δηλώνω
 υπεύθυνα ότι:

- Αναλαμβάνω να τηρώ απόλυτη εχεμύθεια ως προς την λήψη, καταγραφή, επεξεργασία και αρχειοθέτηση προσωπικών στοιχείων, δεδομένων και πληροφοριών που αναφέρονται είτε σε Στελέχη της Εταιρείας είτε σε τρίτα φυσικά πρόσωπα που συνδέονται με οποιονδήποτε τρόπο με την Εταιρεία (εφεξής χάριν συντομίας τα «Δεδομένα Προσωπικού Χαρακτήρα»), στα οποία αποκτώ πρόσβαση ή/και των οποίων αποκτώ γνώση επ' ευκαιρία ή στο πλαίσιο ερευνάς μου για την εκπόνηση της διπλωματικής μου εργασίας στην Εθνική Σχολή Δημόσιας Διοίκησης, με θέμα
- Αναλαμβάνω να τηρώ απόλυτη εχεμύθεια σχετικά με τα πάσης φύσεως στοιχεία, πληροφορίες, απαντήσεις ερωτηματολογίων ή/και υλικό που θα περιέλθει σε γνώση μου στο πλαίσιο της έρευνας για την εκπόνηση της ως άνω αναφερόμενης διπλωματικής εργασίας στην ΕΣΔΑ. Για τη δήλωση αυτή, ως εμπιστευτικά και απόρρητα θεωρούνται οποιαδήποτε στοιχεία ή πληροφορίες (ενδεικτικά τεχνικές, εμπορικές, κλπ.), σχέδια, μελέτες, δεδομένα, θέματα πνευματικών δικαιωμάτων, ευρεσιτεχνιών, τεχνογνωσίας και γενικά όλες οι πληροφορίες που δίνονται σε έγγραφη, προφορική ή άλλη μορφή, τα Στελέχη της Εταιρείας σε εμένα τον ίδιο/α ή/και στον Αντισυμβαλλόμενο, είτε κατά τη διάρκεια αυτοπρόσωπων, τηλεφωνικών ή μέσω τηλεδιάσκεψης συναντήσεων, είτε με αφορμή, είτε στο πλαίσιο έρευνας της διπλωματικής εργασίας. Σε περίπτωση αμφιβολίας, όλες οι πληροφορίες που περιέχονται σε γνώση μου θεωρούνται άκρως εμπιστευτικές. Η εμπιστευτικότητα της κάθε πληροφορίας δεν επηρεάζεται από το εάν αυτή

περιήλθε σε γνώση μου προφορικά, εγγράφως, ηλεκτρονικά ή με οποιονδήποτε άλλο τρόπο.

- Η υποχρέωση εχεμύθειας περιλαμβάνει ιδίως:
 - Την από μέρους μου επεξεργασία των Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα μόνο για τους σκοπούς της εκπόνησης της διπλωματικής μου εργασίας. Ειδικότερα, δεσμεύομαι να εξάγω από το εκάστοτε αρχείο που τηρώ μόνο όσα στοιχεία είναι απαραίτητα κατά την επιστημονική μου κρίση για την εκτέλεση των καθηκόντων μου στο πλαίσιο της διπλωματικής εργασίας.
 - Τη μη περαιτέρω και με οποιονδήποτε τρόπο από μέρους μου μεταβίβαση - διάθεση – δημοσιοποίηση – αποκάλυψη των Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα των Στελεχών της Εταιρείας είτε τρίτων φυσικών προσώπων που συνδέονται με οποιονδήποτε τρόπο με την Εταιρεία σε οποιονδήποτε τρίτο χωρίς την αντίστοιχη συγκατάθεση του υποκειμένου των σχετικών Δεδομένων.
 - Τη μη περαιτέρω και με οποιονδήποτε τρόπο από μέρους μου μεταβίβαση - διάθεση – δημοσιοποίηση – αποκάλυψη των εμπιστευτικών στοιχείων και πληροφοριών που μου δόθηκαν σε οποιονδήποτε τρίτο χωρίς την αντίστοιχη συγκατάθεση της Εταιρείας.
 - Τη μη από μέρους μου χρήση στοιχείων και πληροφοριών που θα περιέλθουν σε γνώση μου και τη μη από μέρους μου κοινοποίηση στοιχείων, εγγράφων και πληροφοριών, των οποίων λαμβάνω γνώση χωρίς την αντίστοιχη συγκατάθεση της Εταιρείας.
 - Την απαγόρευση εκμετάλλευσης των πληροφοριών και αποτελεσμάτων για οποιονδήποτε άλλο σκοπό, πέραν αυτού για τον οποίο μου παραχωρήθηκαν.
 - Την απαγόρευση της με οποιονδήποτε τρόπο και μέσο αντιγραφής και αναπαραγωγής των εμπιστευτικών πληροφοριών και αποτελεσμάτων για άλλο σκοπό, πέραν αυτού για τον οποίο μου παραχωρήθηκαν.

Σε περίπτωση που δεν τηρηθούν οι παραπάνω υποχρεώσεις, αποδέχομαι την ευθύνη, καθώς και τις συνέπειες που απορρέουν από την ελληνική νομοθεσία, όσον αφορά τη μη χρηστή διαχείριση Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα και των εμπιστευτικών πληροφοριών που θα περιέλθουν σε γνώση μου.

Τόπος:

Ημερομηνία

Ο /Η Δηλών/ούσα

.....

(Ολογράφως και Υπογραφή)

Παράρτημα 4^ο : Προϋπολογισμός για το 2020

ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΑ ΕΣΟΔΑ 2020

Κ.Α.Ε	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	ΑΝΑΜΟΡΦΩΣΗ	Διαμορφωθέντα
74.01	ΑΠΌ ΘΕΣΜΟΘΕΤΗΜΕΝΟΥΣ ΠΟΡΟΥΣ ΓΙΑ ΚΑΛΥΨΗ ΓΕΝΙΚΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ	4.793.700,00 €	0,00€	4.793.700,00 €
74.01.0001	Επιχορήγηση ΟΤΑ (Δήμος Ελευσίνας)	2.066.850,00 €	0,00€	2.066.850,00 €
74.01.0002	Επιχορήγηση Περιφέρεια Αττικής	2.066.850,00 €	0,00€	2.066.850,00 €
74.01.0003	Επιχορήγηση Κεντρική Κυβέρνηση	660.000,00 €	0,00€	660.000,00 €
74.01.0004	Λοιπές Επιχορηγήσεις	0,00 €	0,00€	0,00 €
74.01.0005		0,00 €	0,00€	0,00 €
74.02	Προγράμματα Επιχορήγησης Ευρωπαϊκών προγραμμάτων	300.000,00 €	0,00€	300.000,00 €
74.02.0001	Προγράμματα ΕΣΠΑ	0,00 €	0,00€	0,00 €
74.02.0002	Προγράμματα λοιπών Ευρωπαϊκών προγραμμάτων	300.000,00 €	0,00€	300.000,00 €
74.02.0003		0,00 €	0,00€	0,00 €
74.03	Χορηγίες - Δωρεές	1.222.000,00 €	0,00€	1.222.000,00 €
74.03.0001	Χορηγίες τρίτων	1.222.000,00 €	0,00€	1.222.000,00 €
74.03.0002	Δωρεές Τρίτων	0,00 €	0,00€	0,00 €
74.03.0003	Λοιποί Τρόποι υποστήριξης	0,00 €	0,00€	0,00 €
70.01	Πωλήσεις από δραστηριότητα	180.000,00 €	0,00€	180.000,00 €
70.01.0001	Πωλήσεις εισητηρίων	180.000,00 €	0,00€	180.000,00 €
70.01.0002	Πωλήσεις εξοπλισμού λιανικής και χονδρικής	0,00 €	0,00€	0,00 €
70.01.0003	Λοιπά έσοδα από Δραστηριότητα	0,00 €	0,00€	0,00 €
70.01.0004		0,00 €	0,00€	0,00 €
76.01	Έσοδα Τόκων	1.500,00 €	0,00€	1.500,00 €
76.01.0001	Έσοδα Τόκων τραπεζών	1.500,00 €	0,00€	1.500,00 €
41.02	Εισπραξεις Υπερ Δημοσίου και Τρίτων - Επιστροφές Χρημάτων- Έσοδα προς Απόδοση	150.000,00 €	0,00€	150.000,00 €
41.02.0001	Εισπραξεις Υπερ Δημοσίου και Τρίτων	150.000,00 €	0,00€	150.000,00 €
41.02.0002	Επιστροφές Χρημάτων	0,00 €	0,00€	0,00 €
41.02.0003	Επιστροφές από φόρους - τέλη	0,00 €	0,00€	0,00 €
41.02.0006	Λοιπές κρατήσεις Δημοσίου	0,00 €	0,00€	0,00 €
42.02	Επιστροφές χρημάτων	10.000,00 €	0,00€	10.000,00 €
42.02.0001	Επιστροφές Χρημάτων από υπολόγους	5.000,00 €	0,00€	5.000,00 €
42.02.0002	Επιστροφή παγίας προκαταβολής	0,00 €	0,00€	0,00 €
42.02.0003	Επιστροφή λοιπών ποσών	0,00 €	0,00€	0,00 €
42.02.0004	Επιστροφή από κατάπτωση εγγυήσεων	5.000,00 €	0,00€	5.000,00 €
43.02	Έσοδα προς απόδοση σε τρίτους	5.000,00 €	0,00€	5.000,00 €
43.02.001	Λοιπά έσοδα προς απόδοση	5.000,00 €	0,00€	5.000,00 €
38	Χρηματικό διαθέσιμο 31/12/2019	4.000.000,00 €	0,00€	4.000.000,00 €
Σύνολο		10.662.200,00 €	0€	10.662.200,00 €

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης

Ε.Π.
**ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ
ΔΗΜΟΣΙΟΥ
ΤΟΜΕΑ**

ΕΣΠΑ
2014-2020
ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Εθνική Σχολή Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης (ΕΣΔΔΑ)

Πειραιώς 211, ΤΚ 177 78, Τάυρος

τηλ: 2131306349 , fax: 2131306479

www.ekdd.gr